

Příloha místního zpravodaje

Obsah

1	Vzdělávací program a jeho pojetí	4
1.1	Základní údaje	4
1.2	Anotace programu	5
1.3	Cíl programu	5
1.4	Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu	6
1.5	Forma	6
1.6	Hodinová dotace	7
1.7	Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny	7
1.8	Metody a způsoby realizace	7
1.9	Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace	7
1.10	Materiální a technické zabezpečení	9
1.11	Plánované místo konání	9
1.12	Způsob realizace programu v období po ukončení projektu	9
1.13	Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu	10
1.14	Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití	11
2	Podrobně rozpracovaný obsah programu	12
2.1	Tematický blok č. 1 (Úvodní blok)	12
2.2	Tematický blok č. 2 (Slohové útvary se zřetelem k publikační činnosti) – počet hodin 9	21
2.3	Tematický blok č. 3 (Tvůrčí psaní) – počet hodin 9	29
2.4	Tematický blok č. 4 (Zpracování materiálů na počítači) – počet hodin 6	36
3	Metodická část	54
3.1	Metodický blok č. 1 (Úvodní blok) – počet hodin 6	54
3.2	Metodický blok č. 2 (Slohové útvary se zřetelem k publikační činnosti)	67
3.3	Metodický blok č. 3 (Tvůrčí psaní)	78
3.4	Metodický blok č. 4 (Zpracování materiálů na počítači)	89
4	Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu	105
4.2.1	Přílohy k tematickému bloku 2.1	105
4.2.2	Přílohy k tematickému bloku 2.2	105
4.2.3	Přílohy k tematickému bloku 2.3	105
4.2.4	Přílohy k tematickému bloku 2.4	105
5	Příloha č. 2 – Soubor metodických materiálů	123
5.3.1	Přílohy k tematickému bloku 3.1	123
5.3.2	Přílohy k tematickému bloku 3.2	123
5.3.4	Přílohy k tematickému bloku 3.4	123

1 Vzdělávací program a jeho pojetí

1.1 Základní údaje

Výzva	Budování kapacit pro rozvoj škol II
Název a registrační číslo projektu	Ve škole po škole, CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008190
Název programu	Příloha místního zpravodaje obce
Název vzdělávací instituce	Středisko služeb školám a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Brno, příspěvková organizace
Adresa vzdělávací instituce a webová stránka	Hybešova 15, Brno, 602 00 www.sssbrno.cz
Kontaktní osoba	Mgr. Hana Knapová
Datum vzniku finální verze programu	Říjen 2019
Číslo povinně volitelné aktivity výzvy	Aktivita 4 – Propojování formálního a neformálního vzdělávání – rozvoj klíčových kompetencí
Forma programu	Edukativní
Cílová skupina	8. – 9. ročník ZŠ a odpovídající ročníky šestiletého gymnázia
Délka programu	30 hodin
Zaměření programu (tematická oblast, obor apod.)	Spolupráce škol, školských zařízení a ostatních organizací a institucí jako center vzdělanosti a kulturně-společenského zázemí v obci, spolupráce škol a školských zařízení s knihovnami, muzei a dalšími organizacemi a institucemi, vytváření atraktivní nabídky akcí a programů zacílených na děti a mládež kulturními a pamětovými institucemi na venkově a v menších obcích, využívání potenciálu sítě knihoven a případně i jiných kulturních institucí jako přirozených komunitních center v obcích.

Tvůrci programu	Mgr. Eva Kokešová, Mgr. Zuzana Klusková
Odborný garant programu	Ing. Ludmila Brestičová
Odborní posuzovatelé	
Specifický program pro žáky se SVP (ano x ne)	NE

1.2 Anotace programu

Program je zaměřen na propojení formálního a neformálního vzdělávání a současně řeší průřezové téma mediální výchovy. Žáci budou sledovat místní periodika a následně zpracovávat vlastní témata pro zveřejnění. Naučí se vytvářet výstup, který bude vydán jako součást nebo příloha několika dotčených místních zpravodajů obcí. Žáci budou vytvářet jak texty, tak obrazový materiál. Finalizaci výstupu provedou pomocí digitálních technologií. Výstup bude k dispozici v tištěné podobě. Tištěná forma výstupu bude určena pro distribuci v rámci zapojených škol do tříd a také do jednotlivých obcí, ve kterých budou mít zapojené školy sídlo. Distribuce se bude uskutečňovat i přes místní knihovny a kulturně-společenské organizace v obcích, podle místních možností.

Žáci si procvičí znalosti z formální výuky a v praxi vyzkouší různé formy publicistické práce. Budou plnit připravené úkoly zpracované do pracovních listů. V praxi mohou řešit i úkoly typu: zaznamenej hlas, vyfoť objekt apod.

Skupina zapojených žáků vytvoří „redakční radu“. Schůzky redakční rady mohou probíhat ve školách nebo v prostorách zapojených organizací neformálního vzdělávání (typicky SVČ) v době mimo vyučování. Na schůzky redakční rady budou podle potřeby přizváni zástupci redakcí místních zpravodajů a novináři z různých médií. V rámci schůzek redakční rady bude projednáván konkrétní obsah, forma zpracování, zadávány a kontrolovány úkoly a bude probíhat také vlastní zpracování výstupu. Členové redakční rady budou pověřeni konkrétními úkoly, jejich role však nebudou pevně dané, aby si všichni vyzkoušeli všechny činnosti. V určitých časech budou řízeni jedním z nich „šéfredaktorem“, který bude úzce spolupracovat s vedoucími volnočasové aktivity. Vedoucí budou částečně působit v roli facilitátora, mentora a konzultanta.

Na tento program bude navazovat další program s názvem „Publicistická činnost na střední škole“ tak, aby byla komplexněji řešena problematika publikační činnosti ve škole a v regionu.

Žákům se SVP se jednotlivé dílčí úkony a úkoly tohoto programu přizpůsobí, bude vycházeno při práci z jejich individuálních potřeb, s ohledem na předepsaná podpůrná opatření. Např. delší časová dotace, individuální dopomoc vyučujícího, u dětí s PAS bude zajištěn strukturovaný pracovní prostor, u sluchově/zrakově postižených dětí budou využity osobní kompenzační pomůcky, u dětí s LMP dopomoc asistenta pedagoga. Vzhledem k charakteru programu se tento komentář v textu vícekrát neopakuje.

1.3 Cíl programu

Při vytváření výstupů bude podporována úzká spolupráce mezi jednotlivými kulturně-společenskými organizacemi obce a školou. Žáci budou zpracovávat přílohu pro místní zpravodaje, která se bude týkat dění ve škole v současnosti (např. rozhovory s žáky, s učiteli, popis školních aktuálních akcí, výsledky

výchovně-vzdělávací práce, fotoreportáž ze školní akce apod.), případně ve středisku volného času (typy aktivit, rozhovory s vedoucími) a v okolí školy pohledem žáků. Výstupem bude tematická příloha místního zpravodaje, případně přímá součást tohoto periodika zaměřená na školu a její okolí, doplněná autorskými texty žáků, které vzniknou v rámci realizace aktivit v tomto programu.

1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu

1. Komunikace v mateřském jazyce

Program podporuje ústní i písemný projev účastníků. Zvyšuje komunikační schopnosti, zlepšuje vyjadřování v mateřském jazyce, rozšiřuje slovní zásobu účastníků. Posiluje schopnosti verbální komunikace mezi zapojenými skupinami.

2. Komunikace v cizích jazycích

V případě rozhovoru a reportáže vedené s cizincem (rodilým mluvčím, který na škole působí/působil) program podpoří ústní i písemný projev účastníků. Zvyšuje komunikační schopnosti, zlepšuje vyjadřování v cizím jazyce, rozšiřuje slovní zásobu účastníků.

3. Schopnost práce s digitálními technologiemi

Žáci v rámci plnění úkolů budou pracovat s digitálními technologiemi. Výstup i některé úkoly budou zpracovávat na počítači. Při přípravě budou využívat internet. Žáci se naučí používat vhodný hardware a software. Zaměří se na pořizování materiálu (obrazového i zvukového záznamu) a poté na zpracování dokumentu, typografii a úpravu grafického materiálu. Naučí se správně připravit dokument pro tisk.

4. Schopnost učit se

Účastníci se naučí pracovat s různými typy materiálů (obraz, zvuk, text). Pochopí smysl zadaných pracovních materiálů. Budou vyhledávat informace podle zadání. Budou zpracovávat obsah dle zadání.

5. Sociální a občanské schopnosti

Program podporuje spolupráci zapojených žáků. Umožňuje zapojení žáků s omezenými příležitostmi. Směřuje i k navázání nových kontaktů napříč generacemi a sociálními skupinami. Žáci se budou dostávat do prostředí a situací, kam se při běžné výuce nedostali. Žáci se zdokonalí v komunikaci.

6. Kulturní povědomí a vyjádření

Při realizaci tohoto programu se budou účastníci seznamovat s aktuálními aktivitami z oblasti kultury z okruhu svého bydliště. Budou sledovat zpravodaje okolních obcí, případně také jejich webové stránky. Budou se také učit vyjadřovat formou písemného a obrazového projevu (fotografie, grafika).

1.5 Forma

Při přípravě i realizaci bude využita týmová spolupráce pracovníků formálního a neformálního vzdělávání. Z oblasti neformálního vzdělávání budou zapojena centra kulturně-společenského zájmu v obcích, konkrétně redakce místních zpravodajů a střediska volného času, ze kterých mohou být vedoucí aktivit.

1.6 Hodinová dotace

Program má hodinovou dotaci 30 hodin. Navazuje na formální vzdělávání, zejména předměty český jazyk a literatura, cizí jazyk, informatika, dějepis, výtvarná výchova.

1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny

Cílovou skupinu tvoří žáci 8. až 9. třídy základní školy, případně žáci víceletých gymnázií odpovídajících ročníků. Program je připraven pro skupinu – redakční radu s deseti členy.

Doporučené kompetence pedagoga: Pokročilá znalost českého jazyka, znalost práce na počítači, zejména v oblasti zpracování textu a typografie minimálně na středně pokročilé úrovni. Práce s fotoaparátem a programem na úpravu fotografií – střední pokročilost. Znalost práce v cloudu. Zkušenost s publikační činností. Počet pedagogů dva, ideálně jeden pedagog specialista na oblast mateřského jazyka a druhý na oblast ICT.

1.8 Metody a způsoby realizace

Program bude podpořen prostřednictvím formální výuky zejména v předmětech mateřský jazyk, informatika a výtvarná výchova a neformální výukou realizovanou formou kroužku. Žáci se budou ve výuce seznamovat s různými publikačními útvary (mateřský jazyk) a metodami pořízení materiálů – záznam obrazu (fotografování) a případně i zvuku (diktafon), zpracování pořízených materiálů na počítači (úprava fotografií a textů – informatika) a zásadami estetické úpravy dokumentu (výtvarná výchova). Budou rozšiřovat znalosti z formálního vzdělání a obohacovat je o nové prvky (gramatické jevy, útvary publicistického stylu).

Při realizaci programu se žáci zaměří na získávání materiálů pro konkrétní výstup. Budou vytvářet texty, pořizovat záznamy a zpracovávat je tak, aby je bylo možné zveřejnit v tištěné i elektronické podobě. K tomu budou připravena cvičení a pracovní listy, které podpoří rozvoj dovedností zapojených žáků v této oblasti. Žáci obdrží konkrétní úkoly, které zpracují a výsledek budou kompletovat v týmu, aby jako celá redakční rada dospěli k výstupu – materiálům ke zveřejnění do místního zpravodaje.

1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace

Tematický blok č. 1 Úvodní téma – počet hodin: 6

Anotace tematického bloku – žáci se seznámí s různými druhy periodik s důrazem na místní zpravodaje a školní časopisy. Vytvoří redakci, rozdělí si funkce a úkoly. Uvědomí si význam mateřského jazyka, důležitost kultivovaného vyjadřování a správnost psaní v souladu s pravopisnou normou.

Téma č. 1 (Tištěná média) – počet hodin: 2

Motivační úvod do celoroční práce skupiny žáků. Žáci naváží kontakt s autory místních zpravodajů v obcích, kde bydlí. Seznámí se s různými podobami tištěných periodik vydávaných obcemi. Seznámí se se základními rolemi v redakci.

Téma č. 2 (Mateřský jazyk) – počet hodin: 4

Žáci si poutavou formou zopakují a posílí základy pravopisu, aby byli schopni produkovat texty pravopisně správně, popř. zvládat korektury. Cvičení jsou zaměřená na vyjmenovaná slova, pravopis velkých písmen a čtenářskou gramotnost. Zároveň také rozvíjejí slovní zásobu a jazykový cit.

Tematický blok č. 2 Slohové útvary se zřetelem k publicistické činnosti I – počet hodin: 9

Anotace tematického bloku – žáci si zopakují a prakticky procvičí znalosti z formální výuky – zaměří se na slohové postupy a útvary používané v médiích – popis a charakteristika, vypravování, reportáž, zprávu a komentář. Výsledkem každé lekce je vlastní text, někdy doplněný i o fotografie.

Téma č. 1 (Základní slohové útvary) – počet hodin: 6

Lekce jsou zaměřené na opakování a procvičování základních slohových útvarů, jako jsou popis, charakteristika a vypravování. Žáci se na různých cvičeních učí správnému a přesnému vyjadřování, funkčnímu používání různých stylistických prostředků, ale také vnímání a porozumění textů jiných žáků. Výstupy z lekcí jsou využitelné k publikování.

Téma č. 2 (Útvary publicistických stylů) – počet hodin: 3

Žáci se seznámí se základními útvary publicistického stylu, jako je zpráva, komentář a reportáž. Vytváří texty, které jsou doplněny fotografiemi. Na cvičeních se učí porozumět mediálním sdělením a porovnávat informace.

Tematický blok č. 3 Tvůrčí psaní – počet hodin: 8

Anotace tematického bloku – Žáci se pod vedením pedagoga seznámí s praktickými metodami tvůrčího psaní, které jsou pak využitelné v různých situacích. Jedná se jak o metody založené na asociaci, tak o metody, které se opírají o předchozí znalosti žáků a rozvíjejí jejich způsob argumentace apod.

Téma č. 1 (Metody vytváření textů) – počet hodin: 6

Žáci si prakticky vyzkouší metody tvůrčího psaní. Některé jsou založené na asociacích – volné psaní nebo myšlenková mapa, nebo slouží k utřídění a hierarchizaci informací k danému tématu – Vennovy diagramy, argumentační pavučina, pětilístek. Jedná se o metody přípravné pro následné psaní textů, které pak mohou být publikovány.

Téma č. 2 (Redakční práce) – počet hodin: 2

Žáci pozvou na společné setkání tvůrce lokálních obecních zpravodajů a formou besedy si vymění zkušenosti. Získají také hodnocení své dosavadní práce od jednotlivých hostů.

Tematický blok č. 4 Zpracování materiálů na počítači – počet hodin: 6

Anotace tematického bloku – Žáci se blíže seznámí s přípravou textových a obrazových materiálů k tisku. Lekce obsahují poučení o typografických pravidlech, zpracování fotografií, předtiskové úpravě, o kompozici a celkové úpravě výstupu.

Téma č. 1 (Zpracování textu) – počet hodin: 2

Žáci si zopakují a rozšíří své znalosti z formální výuky z oblasti typografie. Na praktických příkladech si procvičí zásady správné úpravy textů dle typografických pravidel.

Téma č. 2 (Zpracování obrazu) – počet hodin: 2

Žáci si zopakují a rozšíří své znalosti z oblasti digitální fotografie. Zaměří se na pořízení dokumentace, výběr vhodných fotografií a jejich úpravu v grafickém editoru.

Téma č. 3 (Řešení kompletního dokumentu) – počet hodin: 2

Žáci provedou závěrečný výběr materiálů pro výstup – vytvoření závěrečné podoby přílohy místního zpravodaje. Předají materiál k dalšímu zpracování. Provedou závěrečné zhodnocení činnosti kroužku.

1.10 Materiální a technické zabezpečení

Optimální vybavení: počítač pro každého účastníka s kancelářskými aplikacemi a přístupem na internet. Dále program na úpravu fotografií s přístupem na úložiště. Fotoaparáty 3 kusy, diktafon, tablety s možností záznamu zvuku a obrazu 7 kusů. Spotřební materiál pro realizaci aktivit (flipchart, kancelářské papíry, barevné papíry, samolepky, fixy, nůžky, lepidla, samolepky, apod.).

Minimální vybavení: notebook s nainstalovanými programy viz výše. Fotoaparát, tablet s možností pořízení a úpravy multimediálních záznamů ve vyšší kvalitě. Spotřební materiál pro realizaci aktivit.

1.11 Plánované místo konání

Škola, ze které jsou účastníci – běžná učebna školy, klubovna školy, počítačová učebna školy, klubovna SVČ. Prostory se mohou měnit, dle potřeby. Není potřeba na každou lekci počítačová učebna. Počítačová učebna se využije zejména pro poslední tematický blok.

1.12 Způsob realizace programu v období po ukončení projektu

Při realizaci tohoto programu ve školách či zájmových skupinách dojde k navázání spolupráce mezi organizacemi formální a neformální výuky, tedy školou, střediskem volného času, místní knihovnou, kulturním a informačním centrem, redakcemi místních zpravodajů a dalšími institucemi. Tato spolupráce může být dále udržována a prohlubována společnými akcemi. Ideálně vzniknou školské přílohy místních zpravodajů, které se budou zabývat životem v místní škole, mohou být zveřejněny i některé práce žáků. Případně mohou být práce žáků přímo začleněny do obsahu místních zpravodajů. Z žáků se tak mohou stát pravidelní přispěvatelé do těchto periodik.

Tento výstup zvýší informovanost veřejnosti o dění ve škole. Předpokládá se, že po ukončení projektu budou členové redakční rady přispívat svými články a obrazovým materiálem ze života školy do místních zpravodajů, pokud o to budou mít v redakcích zájem. Redakční rada rozšíří své znalosti z oblasti publikační činnosti a naváže další práci na programu „Publicistická činnost na střední škole“, který povede k samostatnému vydávání periodika ze školního prostředí.

1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu

Počet realizátorů/lektorů:

Položka		Předpokládané náklady
Celkové náklady na realizátory/lektory		24 000
z toho	<i>Hodinová odměna pro 1 odborného učitele (výuka + příprava, DPP bez odvodů)</i>	500
	<i>Hodinová odměna pro 1 učitele (výuka+ příprava)</i>	300
Náklady na zajištění prostor (počítačová učebna)		15 000
Ubytování, stravování a doprava účastníků		5 000
z toho	<i>Doprava účastníků</i>	5 000
	<i>Stravování a ubytování účastníků</i>	0
Náklady na učební texty		160 000
z toho	<i>Materiál a pracovní pomůcky (fotoaparáty, tablety, notebooky se sw, spotřební mat.)</i>	155 000
	<i>Odměny žákům</i>	5 000
Režijní náklady		6 000
z toho	<i>Stravné a doprava organizátorů</i>	0
	<i>Ubytování organizátorů</i>	0
	<i>Poštovné, telefony</i>	1 000
	<i>Doprava a pronájem techniky</i>	0
	<i>Propagace</i>	1 000
	<i>Ostatní náklady</i>	20 000
	<i>Odměna organizátorům</i>	2 000
Náklady celkem	10 žáků	210 000
Poplatek za 1 účastníka		21 000

1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití

Pokud není uvedeno jinak, jsou všechny použité obrázky a fotografie autorským dílem Střediska služeb školám a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Brno, příspěvková organizace.

Program je zveřejněn k volnému využití na stránkách:

www.rvp.cz

<https://www.sssbrno.cz/projekty/projekt-ve-skole-po-skole>

Program Příloha místního zpravodaje podléhá licenci Creative Commons Uveďte původ-Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní. Pro zobrazení licenčních podmínek navštivte

<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

2 Podrobně rozpracovaný obsah programu

2.1 Tematický blok č. 1 (Úvodní blok)

Před zahájení práce v kroužku byste měli získat místní zpravodaje obcí. Ty byste si měli přinést na první schůzku kroužku. Obvykle v obcích zpravodaje získáte tak, že je obdržíte do poštovní schránky. Jinou možností je navštívit knihovnu nebo kulturní a informační centrum obce nebo přímo z redakce. Informace o redakcích můžete nalézt i na internetu.

2.1.1 Téma č. 1 (Tištěná média)

1. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod (10 minut)

V rámci tohoto programu se budeme věnovat publikační činnosti. Naučíte se vytvářet příspěvky do periodik. Nakonec sami zpracujete příspěvek do místního zpravodaje, který se bude týkat dění na škole (v SVČ).

Měli jste si přinést zpravodaje obcí, kde bydlíte. Kdo má zpravodaj obce, seznámí s ním nyní ostatní členy kroužku. Řekněte, ze které jste obce, jak se jmenuje váš zpravodaj, jak jste ho získali. Co vás osobně na něm zaujalo. Každý má na představení zpravodaje pouhou minutu času.

Práce se zpravodaji (19 minut)

Po skončení úvodní části se rozdělíte do trojic (čtveřic) a budete společně zjišťovat informace o přinesených publikacích. Zejména se seznámíte s místním zpravodajem obce, co obsahuje, kdo ho tvoří, budete diskutovat, jak mohou vznikat jednotlivé příspěvky. Do každé skupiny dostanete několik publikací. Budou to zpravodaje obcí (nejméně 3), školní časopis, celostátně vydávaný (komerční) časopis. Současně si zvolte mluvčího skupiny, který bude vaše odpovědi zaznamenávat a v závěru je představí ostatním.

Při své práci můžete použít tento odpovědní list:

Úkol: Odpovězte na otázky, způsob záznamu odpovědí vám řekne učitel.

A. První skupina otázek (7 minut)

Co obsahují všechny zpravodaje?

.....

.....

Které obsahují rubriky?

.....

.....

Kdo si myslíte, že jsou hlavní čtenáři těchto zpravodajů?

.....

Co pravděpodobně zajímá čtenáře z obcí nejvíce?

.....

.....

Zkuste vybrat zpravodaj, který vás při prohlížení nejvíce zaujal

.....

B. Druhá skupina otázek (5 minut)

Nyní porovnejte zpravodaj obce se školním časopisem. Jaký je rozdíl v obsahu těchto dvou médií?

.....

.....

.....

Je nějaký rozdíl ve způsobu zpracování?

.....

.....

Nyní si vezměte zpravodaj, který vás v úvodní části nejvíce zaujal, a poté odpovězte na poslední skupinu otázek.

C. Třetí skupina otázek (7 minut)

Co vás nejvíce zaujalo na zpravodaji z hlediska obsahu?

.....

.....

Je nějaká informace, kterou považujete za zbytečnou?

.....

Lze zjistit, kdo je autorem příspěvků?

.....

Kdo jsou obvykle autoři těchto příspěvků?

.....

Najdete kontakt na redakční radu?

.....

Je možné, abyste do zpravodaje přispěli vy sami, a najdete cestu, jakým způsobem?

.....

.....

Vyhodnocení práce ve skupinách (6 minut)

Mluvčí skupiny představí přidělené periodikum (periodika) a podělí se o poznatky, které jste při řešení úkolů zjistili. Ve způsobu vyhodnocení vás povede učitel.

Rozdíly mezi amatérským a profesionálně zpracovaným periodikem (7 minut)

Nyní provedte ve (stejných či jiných) skupinách srovnání s časopisy, které jsou vydávány celostátně. Napadají vás nejprve, bez toho, že byste začali listovat, čím se mohou lišit?

Pokud ano, vypište odlišnosti:

.....

.....

.....

Nyní si projděte skutečné publikace a vyhledejte rozdíly a společné prvky profesionálně a amatérsky zpracovaných periodik. Jaké jsou podle vás rozdíly mezi prvky.

Na úplný závěr dostanete úkol: vyhledat a kontaktovat tvůrce místních zpravodajů v jejich obcích a domluvit se na případné schůzce v rámci projektu. Bylo by výborné, kdyby autoři zpravodajů přišli na besedu (zkuste sami domluvit, s tím, že na další jednání se ozve váš pedagog) a také byste měli dohodnout, zda je možné otisknout ve zpravodaji vaše příspěvky. Podívejte se proto již dopředu, co budeme řešit v příští hodině. Jsou tam otázky, na které byste měli, při kontaktu s autory zpravodajů, získat odpovědi.

Závěrečná reflexe (3 minuty) – Zjistili jste, jaké jsou rozdíly a společné prvky profesionálně a amatérsky zpracovaných periodik? Co se vám během hodiny dařilo snadno? Měli jste s vyřešením některého úkolu potíže?

2. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod (10 minut)

V této lekci se dozvíme, které tvůrce místních zpravodajů ostatní členové kroužku oslovili a s jakým úspěchem. Dozvíme se, jaké vlastnosti by měl mít dobrý novinář a shrneme, jaké rubriky lze najít v místních zpravodajích. Také si vytvoříme plán práce vaší budoucí redakce a které funkce vás v redakci čekají. Přihlásíme se také do společného prostředí.

Při práci v kroužku budeme používat společné úložiště. Dnes vyzkoušíme přihlášení k tomuto úložišti. Při ověřování jsme využívali LMS Moodle a prostředí vypadalo takto:

Tvorba místního zpravodaje

Nástěnka ▶ Kurzy ▶ Projekty ▶ Ve škole po škole ▶ zpravodaj

NAVIGACE

Nástěnka

- Titulní stránka
- ▶ Hlavní nabídka
- ▼ Aktuální kurz
  - ▼ **zpravodaj**
    - ▶ Účastníci
    - ▶ Oznaky
    - ▶ Úvod
    - ▶ Popis pracovního postupu (veršovaný)
    - ▶ Charakteristika
    - ▶ Vyprávění podle abecedy
    - ▶ Myšlenková mapa
    - ▶ Rozhovory s redaktory
    - ▶ Popis školy
    - ▶ Vyjmenovaná slova - bulvární článek
    - ▶ Popis školy
    - ▶ Úprava textu na počítači
    - ▶ Výstupy
    - ▶ Zhodnocení
    - ▶ Téma 12
  - ▶ Moje kurzy

SPRÁVA

- ▼ Správa kurzu
  - ✎ Zapnout režim úprav
  - ⚙ Upravit nastavení
- ▶ Uživatelé
- ▼ Filtry
- ▶ Seřazení

Popis pracovního postupu (veršovaný)

Charakteristika

Vyprávění podle abecedy

Myšlenková mapa

Rozhovory s redaktory

Popis školy

Vyjmenovaná slova - bulvární článek

Tvůrci místních zpravodajů v okolních obcích (12 minut)

Nyní provedeme shrnutí výsledků z domácího úkolu. Za domácí úkol jste měli oslovit tvůrce místních zpravodajů. Shrňme si, jak se komu podařilo.

Úkol: Odpovězte jednotlivě na otázky, všichni ostatní poslouchají.

- Které tvůrce místních zpravodajů se vám podařilo oslovit?
- Jak vaše setkání probíhala?
- Slíbil vám některý z tvůrců dlouhodobější spolupráci?
- Projevil některý z nich zájem i o vaši případnou pomoc při své práci?
- Jak reagovali autoři na možnost zařadit články o škole (SVČ) do některého čísla? Jaké jsou pro to podmínky?
- Je někdo ochoten přijít na plánovanou besedu?
- Ze kterých okolních obcí nemáme žádné tvůrce?

Tabulka kontaktů – zpracujte zjištěné údaje do tabulky kontaktů

Název periodika	Obec	Oslovený tvůrce	Kontakt	Kdo získal

Budeme vytvářet a průběžně doplňovat tabulku kontaktů na tvůrce místních zpravodajů a uložíme si ji na společném úložišti. Kontakty zapisujte pečlivě, bez chyby. Ve své práci zjišťování kontaktů tedy pokračujte i nadále, můžete využít kontakty, které vám doporučí učitel.

K dispozici máte tabulku i v příloze, lze ji zkopírovat, doplňovat o další řádky/sloupce, případně můžete vyrobit podobnou tabulku.

Příloha 2.1.1.2 Tabulka kontaktů

Vlastnosti dobrého novináře (10 minut)

Dnes si povíme, jaké vlastnosti by měl mít dobrý novinář. Nejprve si zkuste sami promyslet a zapsat, které to jsou. Měli byste také dokázat svou volbu zdůvodnit. Až budete mít promyšleno, prodiskutujte toto téma ve dvojicích. Poté si vyslechnete i další spolužáky. Na závěr této aktivity vám pedagog promítne obrázek, na kterém jsou nejdůležitější vlastnosti novináře popsány od odborníků z praxe. Srovnáte si svůj seznam s tímto a vyhodnotíte, na kolik jste byli blízko praxi.

Obrázek je v příloze 2.1.1.1 Jaký má být novinář?

Vytvoření vlastní redakce (10 minut)

V poslední části lekce si vytvoříte vlastní redakci a určíte, kdo bude za konkrétní činnosti zodpovědný. Pod vedením pedagoga si sepíšete členy a jejich funkce v redakci (šéfredaktor, grafik, korektor) a každý si vybere podle svého uvážení, která role by mu nejlépe vyhovovala.

V průběhu celé doby kroužku si ale každý postupně vyzkouší všechny role. Rozdělení rolí запиšte do přehledu níže.

Redakční rada

Role	Jméno žáka
šéfredaktor	
zástupce šéfredaktora	
redaktor 1	
redaktor 2	
redaktor 3	
fotograf	
korektor	
grafik	
člen redakce	
styk s veřejností	

Závěrečná reflexe (3 minuty) – zopakujte si, co se během hodiny snadno podařilo, zhodnoťte každý pro sebe, zda máte vlastnosti dobrého novináře a pokud ne, zhodnoťte, jakými přednostmi můžete přispět při tvorbě výstupu.

2.1.2 Téma č. 2 (Mateřský jazyk) – počet hodin 4

1. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod (4 minuty)

V této lekci si procvičíte některé pravopisné jevy, aby vaše texty neobsahovaly zbytečné pravopisné nedostatky, které úroveň výsledné práce velmi snižují. Cvičení jsou zaměřena na vyjmenovaná slova, zároveň ale procvičují i vaši slovní zásobu. Ve druhé části lekce budete mít za úkol vytvořit text podle zadaných kritérií, čímž si procvičíte navíc i fantazii.

Nyní proběhne jazyková rozcvička. Sledujte pozorně pokyny učitele.

Práce s pracovním listem v příloze + kontrola (20 minut)

Příloha 2.1.2.1 Téma č. 2 (Mateřský jazyk) – Vyjmenovaná slova

V této části lekce dostanete pracovní listy s úkoly, které jsou zaměřené na pravopis vyjmenovaných slov (a slov s nimi příbuzných). Každý samostatně vyplní pracovní list s doplňovacím cvičením. Až budou všichni hotovi, zkontrolujete si správnost svých odpovědí společně s pedagogem.

Tvorba vlastního textu (10 minut)

Ve druhé části lekce si zkusíte vytvořit souvislý text podle zadaných kritérií. Bude to pro vás soutěž, takže kritéria se dozvíte od pedagoga těsně před započítím práce. V konkrétním časovém limitu napíšete text, do kterého zapojíte nejen znalosti pravopisu, ale také širokou slovní zásobu i svou fantazii.

Vyhodnocení (8 minut)

Po napsání textu si výsledek vyhodnotíte – kolik se vám podařilo použít vyjmenovaných slov?

Vyhodnocení

Počet vyjmenovaných slov po b	
Počet vyjmenovaných slov po f	
Počet vyjmenovaných slov po l	
Počet vyjmenovaných slov po m	
Počet vyjmenovaných slov po p	
Počet vyjmenovaných slov po s	
Počet vyjmenovaných slov po v	
Počet vyjmenovaných slov po z	

Všechny vytvořené texty vložíte na společné úložiště, případně na papíru napsané odevzdáte učiteli.

Závěrečná reflexe (3 minuty) – zodpovězte si, které vyjmenované slovo vám činilo největší potíže při vkládání do textu a která věta se vám nejvíce povedla.

2. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod (5 minut)

V této lekci se opět budete věnovat pravopisu a tvorbě textů, ale jinými metodami než v předchozí lekci. Znovu se vrátíte k problematice vyjmenovaných slov a jejich využití. Text ve druhé části lekce bude zároveň i připomínkou různých publicistických stylů, v tomto případě bulvárního.

Vyjmenovaná slova, slovní zásoba – cvičení (15 minut)

Příloha 2.1.2.2 Téma č. 2 (Mateřský jazyk) – Vyjmenovaná slova

První část lekce je věnovaná vyjmenovaným slovům, ale i dalším gramatickým jevům. Vzhledem k tomu, že většina úkolů trénuje i vaši pohotovost, dozvíte se zadání až těsně před samotným úkolem. Vyhodnocení správných odpovědí proběhne s pedagogem po splnění každého úkolu.

Tvorba textu + hodnocení (22 minut)

Ve druhé části se budete věnovat textu, nadpisům textů a bulvárnímu vyznění obsahu. Vytvoříte si samostatně podle určených kritérií titulky, které by mohly sloužit jako nadpisy bulvárních článků.

Své nápady společně s ostatními zveřejníte např. na flipchartu. Poté si každý z účastníků vybere jeden titulek a napíše k němu text fiktivního článku. Hodnotit se bude pravopisná i stylistická správnost, fantazie a třeba i prvek humoru. Poté každý svůj text přečtete a vyhodnotíte, které z textů by mohly být využity v závěrečné prezentaci. Vytvořené texty uložíte na společné úložiště.

Závěrečná reflexe (3 minuty) – vyhodnoťte, která slova nejčastěji bulvár používá pro upoutání čtenářů.

3. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod (3 minuty)

V této lekci si společně i formou samostatné práce procvičíme pravopis velkých písmen, slovní zásobu i širší znalosti z kultury (konkrétně z literatury a filmu). Na úvod bude opět rozcvička, zadání se dozvíte od učitele.

Názvy knih a filmů (15 minut)

V této části lekce si budeme připomínat názvy známých knih a filmů podle určitých kritérií. Protože budeme procvičovat i pohotovost, dozvíte se tato kritéria vždy těsně před daným úkolem. Uvidíme, jaký máte rozhled v této oblasti a dozvíte se případně i nové informace.

Pranostiky (12 minut)

V této části lekce se bude pracovat s pranostikami. Víte, co je to pranostika? Jak se liší od přísloví? Znáte nějaké přísloví? Znáte nějakou pranostiku?

Nyní od pedagoga dostanete pracovní list a budete mít za úkol doplňovat pranostiky, které obsahují ve svém textu velké písmeno. Pokud budete vědět, můžete si k nim dohledat i datum, ke kterému se pranostika vztahuje.

Příloha 2.1.2.3 Téma č. 2 (Mateřský jazyk) – Čtenářská gramotnost

Pracovní list si pak společně s pedagogem zkontrolujete, příp. opravíte.

Kulturní rozhled (12 minut)

V poslední části budete pracovat opět s pracovním listem. Budete si připomínat názvy knih, filmů či písní, které ve svém názvu obsahují barvy. Měli byste do pracovního listu doplnit, o co se jedná. Může se stát, že všichni uvedená díla nebudou znát. Proto si navzájem můžete doplnit nové znalosti. Pokud některé z děl nebude znát nikdo z účastníků, vedoucí kroužku jistě poradí. Ve svém volném čase si pak můžete ona díla vyhledat a rozšířit si tak okruh svých znalostí.

Závěrečná reflexe (3 minuty) – Zhodnoťte, které přísloví platí ve vaší redakční radě.

4. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod (5 minut)

Cílem této lekce je zopakovat si komplexně jak znalost pravopisu, tak dovednosti čtenářské gramotnosti, přesného vyjadřování a pohotovosti. Lekce bude mít podobu samostatné práce s pracovním listem a následné vyhodnocení. Přečetli jste si některé práce ostatních členů kroužku. Je některá, která vás zaujala?

Samostatná práce (20–30 minut)

V této části se zaměříme na samostatné vypracování pracovního listu, který se skládá z textu (z novinářského prostředí) a následných úkolů. Tyto úkoly jsou vybrány jak z oblasti pravopisu, tak ze slovní zásoby a stylistiky. Úkoly mají podobu didaktického testu. Odpovědi budete doplňovat do pracovního listu. Úvodní text i zadání úkolů si přečtete velmi pozorně.

Příloha 2.1.2.4 Čtenářská gramotnost Čapek

Kontrola a vyhodnocení testu (15–17 minut)

Na závěr lekce si zkontrolujete a vyhodnotíte test podle pokynů pedagoga. Úkoly, ve kterých se objevily chyby, si vysvětlíme a zdůvodníme si správné řešení. V případě dostatku času si můžete připomenout i autora úvodního textu, Karla Čapka, který byl také výborným novinářem.

Kdo má zájem, může si za dobrovolný domácí úkol vyzkoušet online test o Karlu Čapkovi, který je dostupný na této webové stránce: <https://vltava.rozhlas.cz/kviz-jak-dobre-znate-karla-capka-8389958>

Závěrečná reflexe (3 minuty) – Okomentujte, kterou pravopisnou (stylistickou) chybu už nikdy neuděláte.

2.2 Tematický blok č. 2 (Slohové útvary se zřetelem k publikační činnosti) – počet hodin 9

2.2.1 Téma č. 1 (Základní slohové útvary) – počet hodin 6

1. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod (5 minut)

V této a několika dalších lekcích se budeme zabývat základními slohovými útvary a postupy, abyste si mohli vyzkoušet texty jednotlivých útvarů prakticky. Pro další práci v redakci je nezbytné, abyste se v těchto činnostech zdokonalovali.

Brainstorming (10 minut) – práce v týmu

Pomocí brainstormingu nebo myšlenkové mapy, aktivity vedené pedagogem si zopakujete, případně prohloubíte své znalosti o tématu, **jak vypadá dobrý popis** a jak se liší statický popis od dynamického.

U brainstormingu pedagog nekoriguje vaše názory, zapisuje nápady na tabuli a na konci provede vyhodnocení.

Samostatná tvorba textu (20 minut)

V následujícím zadaném čase vytvoříte každý samostatně text – popis školy (konkrétní školní budovy). Zpracujte ho očima nějaké konkrétní osoby (např. ředitele této školy, reportéra místních novin, inspektora, primána, absolventa po 20 letech apod.). V textu ale označení osoby nepoužívejte, formulujte text jako vnitřní monolog postavy, co vidí, čeho si všímá, jak to hodnotí. Po skončení práce budete své texty číst a u ostatních hádat, který subjekt by takovýto popis mohl vytvořit. Text nemusí skončit pointou ani nemusí obsahovat příběh.

Závěrečná reflexe (10 minut)

Po skončení práce přečtete své texty nahlas ostatním. Ti by měli poznat, kdo by takto školu popsal. Pokud neuhádnou, zjistíte, co jim v textu chybělo, aby to poznali. Můžete také použít nápovědu (dát na výběr z několika možností).

2. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod (5 minut)

V této lekci se znovu budeme věnovat popisu. Schopnost všimnout si důležitých detailů a dobře je vystihnout je základ pro tvorbu dobrého textu.

Brainstorming (10 minut)

Pomocí brainstormingu zahájeného pedagogem si připomeneme, co víte o popisu, a kde se s ním setkáváte. Zapisujte všechno, co vás k tématu popis napadne.

Tvorba textu (15–20 minut)

V samostatné práci napíšete popis dobře známého prostředí (např. stejné jako v minulé hodině), ale tentokrát ve stylu některého z literárních žánrů/útvárů (např. pohádka, psychologický román, novinový článek, horor, fantasy, deníkový záznam). Dodržujte charakteristické rysy zvolených útvárů. Není třeba vymýšlet zápletku, jedná se pouze o nácvik popisu prostředí. Pokud se ale zápletky nebo její náznaky objeví, není to považováno za chybu.

Závěrečná reflexe (10–15 minut)

Přečtete si ve skupině navzájem své texty a zkuste určit, který útvar si kdo zvolil. Poté zhodnotíte, komu se nejlépe podařilo vystihnout zvolený žánr.

3. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod (15 minut)

V této lekci si připomeneme charakteristické znaky dynamického popisu. Zároveň si procvičíte slovní zásobu na textu podle zadaných kritérií.

Jak se liší popis statický od dynamického? V této části lekce si zopakujete, co víte ze školy o popisu statickém a dynamickém. Na srovnání použijte Vennův diagram. Pracujte buď společně na tabuli nebo flipchartu, nebo samostatně či ve dvojicích na papír. Pak si své výsledky zhodnoťte.

Popis pracovního postupu (15 minut)

Napište každý samostatně text, který bude popisem nějakého pracovního postupu (např. příprava nějakého jednoduchého jídla), ale celý text musí být ve verších a rýmovaný. Rýmové schéma není určeno, závisí na každém účastníkovi. Variantou je také např. přetextování známé písně.

Závěrečná reflexe (15 minut)

Na konci samostatné práce si navzájem texty přečteme a srovnáme s básněmi spisovatele, básníka a novináře Jana Nerudy, který také napsal dvě básně formou pracovního postupu přípravy pokrmu.

Příloha 2.2.1.1 Básně Jana Nerudy

4. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod, brainstorming (10 minut)

V této lekci si společně zopakujeme základní znaky výstižné charakteristiky (přímé i nepřímé) a netradiční formou si ji procvičíme.

Vyjmenujte, co všechno víte o charakteristice. Jak se liší charakteristika přímá od nepřímé?

Samostatná práce (20 minut)

Napište v bodech seznam nákupu v pomyslném nákupním vozíku tak, aby tyto věci charakterizovaly co nej přesněji nějakou konkrétní osobu, např. nejlepší kamarádku, kamaráda. Věci v košíku jsou co

nejkonkrétnější – např. značka výrobku, množství, velikost apod. Nezapomeňte být co nejpřesnější, protože pak bude věrná i vaše nepřímá charakteristika. Ze seznamu může být poznat, jestli se jedná o milovníka zdravé stravy, nebo velkého jedlíka, zda má rád domácí zvířata, jestli je dotyčná osoba marnivá, nebo střízlivě racionální (ideálně zpracujte 5–10 bodů seznamu).

Ověření přesnosti vyjádření (12 minut)

Po uplynutí daného času označíte svůj seznam tak, aby bylo jasné, zda se jedná o muže či ženu a odevzdáte text pedagogovi. Ten vaše texty zamíchá a znovu rozdá tak, aby žádný z účastníků neměl svůj seznam. Nyní si každý z vás seznam přečte a pokusí se podle něj napsat souvislémi větami, jak si onu osobu představuje. Jakmile budete mít hotovo, vrátíte text původnímu autorovi. Nakonec si přečtete, jakou charakteristiku vám tam druhý účastník napsal a srovnáte ji s původním záměrem.

Závěrečná reflexe (3 minuty) – pokud se druhý žák s něčím v charakteristice netrefil, zhodnoťte, zda to není nedostatek v konkretizaci výrobku v košíku.

5. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod (15 minut)

Obsahem lekce bude vypravování. Prvky vyprávěcího postupu lze v publicistických textech také využít, ale je důležité přesné vyjadřování. Proto dnes na konkrétním textu porovnáme publicistický a umělecký styl.

Základní znaky vypravování. Nejprve si vhodnou formou, kterou vám zadá učitel (např. brainstormingu nebo myšlenkové mapy), zopakujete znaky vypravování, využití stylistických prostředků ke zvýšení napětí a formulaci pointy.

Samostatný úkol (25 minut)

V novinách nebo na internetu si najděte aktuální zprávu, která vás zaujme. Může být i spojena s regionem, s vlastní obcí. Obsah zprávy nyní přeformulujte do podoby vypravování s uměleckými prvky, obohacené o fantazijní prvky, přímou řeč apod. Pozorujte při práci, jak se mění formulace, když se přechází z publicistického stylu do uměleckého.

Varianty: Podle pokynů pedagoga můžete pracovat i ve dvojicích. Příp. může polovina z účastníků zpracovávat opačným postupem umělecký text a vytvořit z něj novinový článek.

Příloha 2.2.1.2 Téma č. 2 (Základní slohové útvary) autobus

Závěrečná reflexe (5 minut)

V závěru lekce si vytvořené texty přečtete a vyhodnoťte, jak se vám pracovalo.

6. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod (15 minut)

V této lekci završíme procvičování slohových postupů několika jazykovými hrami. Budou zaměřeny na vypravování, ale může se využít i popisu, procvičíte si intenzivně svou slovní zásobu.

Nyní si uděláme jednoduché rozechřívací cvičení. Posadíme se do kruhu a budeme společně tvořit vypravování s pointou tak, že každý, když na něj přijde řada, řekne jednu větu. Musíte ale myslet na to, že poslední účastník by měl náš příběh zakončit, tak je potřeba volit takovou kompozici, aby příběh neskončil moc brzy nebo naopak nebyl bez završení.

Varianta: Můžete se dopředu dohodnout, jaký typ vypravování by měl vzniknout – pohádka, horor, historický příběh apod. Také je možné se dohodnout a každý řeknete dvě věty místo jedné. Je možné používat i citoslovce a jednočlenné věty.

Jazykové hry ve dvojicích (10 minut)

Ve dvojicích budete mít za úkol vyprávět příběh, budete se střídat a každá věta bude začínat na jiné písmeno, přičemž písmena půjdou podle abecedy (Př. Ach, to je ale horko. Budeme se muset jít ochladit. Co takhle na koupaliště? Času máme dost. Dáme si do tašky plavky a vyrazíme ...).

Varianta: vyprávějte sami sousedovi příběh (např. co jste dělali o víkendu) způsobem popsáním výše.

Tvorba vlastního textu (20 minut)

Posledním úkolem lekce bude vypracovat vlastní text, který napíšete podle pokynů pedagoga. Pedagog vám stanoví první odstavec textu a vy budete každý pokračovat podle vlastní fantazie. Na závěr si texty navzájem přečtete.

Varianta: Pedagog vám zadá poslední odstavec textu, ke kterému byste se měli všichni propracovat.

Závěrečná reflexe (3 minuty) – Zhodnoťte jednotlivě, která jazyková hra pro vás byla nejsnadnější a která nejzajímavější.

2.2.2 Téma č. 2 (Útvary publicistických textů) – počet hodin 3

Pomůcky

Pracovní listy Příloha 2.2.2.1 a Příloha 2.2.2.2 pro všechny žáky, psací potřeby, tabule/ flipchart, křídly, fixy, samolepky.

Podrobně rozpracovaný obsah

1. hodina

Úvod, zpráva a komentář (10 minut)

V této lekci se blíže seznámíme se dvěma základními publicistickými útvary – zprávou a komentářem. Prohloubíme také vaši schopnost textu správně porozumět a odlišit subjektivní pohled od objektivního. Pod vedením pedagoga se pokusíte definovat dva základní publicistické útvary – zprávu a komentář. Využijete na to některou z vhodných metod – myšlenkovou mapu či Vennův diagram. Svůj pokus o definice srovnajte s oficiální definicí z ověřeného zdroje, a prodiskutujte, co bylo důvodem těchto rozdílů.

Definice zprávy a komentáře (15 minut)

Na důkaz pochopení rozdílů mezi zprávou a komentářem vypracujete pracovní list s úkoly zaměřenými právě na tuto problematiku a ve zpětné vazbě v závěru této aktivity se dozvíte správné řešení úkolů.

Příloha 2.2.2.1 Téma č. 2 (Útvary publicistických textů) – Zpráva a komentář

Rozhodněte, zda uvedené úryvky pocházejí ze zprávy (označte Z) nebo z komentáře (označte K). Své tvrzení doložte. (z pochopitelných důvodů není uveden zdroj)

- a) Donald Trump se v pondělí sešel s jihokorejským prezidentem Mun Če-inem, se kterým o KLDŘ rovněž hovořil.
- b) Šéf hnutí ANO Andrej Babiš v posledních letech sbírá jeden volební úspěch za druhým. Přesto pro něj bude jeden z výsledků nadcházejících komunálních voleb obzvlášť důležitý. „Je pravda, že Praha se nám zkrátka nepovedla,“ připouští premiér s poukazem na poslední čtyři roky, kdy hlavnímu městu vládla primátorka Adriana Krnáčová.
- c) Ve všem lidském konání je důležitý výsledek. Nejen nápad, ideologie nebo vznešené přání. Postarat se aspoň sám o sebe a mít zaplacené daně. Postarat se o děti do jejich dospělosti. Nedělat dluhy. Plnit sliby. Něco dokončit a vybudovat. Aby za vámi byla stopa slušnosti a v mezních situacích i osobní statečnosti. Takhle vidím svět.
- d) Česká advokátní komora spustila práce na novém historickém projektu Advokáti proti totalitě. Na akci 100 let české a slovenské advokacie, která proběhla na konci minulého týdne v Luhačovicích, představil tuto aktivitu advokát Petr Toman.
- e) Pro mě se koncem Slavíka (protože nemyslím, že ho někdo ještě resuscituje) nic nemění, nesnáším estrády i pop music a nechci se u teliny ubavit k smrti.
- f) Po pondělním poprašku na hřebenech Krkonoš napadlo v noci na úterý pět centimetrů sněhu na hřebenech Jeseníků. První sníh se objevil rovněž v nejvyšších polohách Beskyd.

Příloha 2.2.2.2 Téma č. 2 (Útvary publicistických textů) – Zpráva a komentář

Čtenářská gramotnost (17 minut)

V této části lekce se zaměříme na pozorné čtení a porozumění obsahu textu. K dispozici máte pracovní listy s textem komentáře a s úkoly, kdy máte vybírat, co se v textu skutečně píše a co ne. Budete pracovat zpočátku samostatně, ale v rámci zpětné vazby se v rámci celé skupiny bude hovořit o správném řešení a případných jiných formulací textu, které by význam vět pozměnily.

Výchozí text:

Klimatická změna ohrožuje přírodu, člověka i civilizaci, varuje klimatolog Philippe Ciais

Globální oteplování, extrémní výkyvy počasí, růst hladin oceánů, tání ledovců a mořského ledu, snižování biodiverzity i sucho. To jsou jen některé z dopadů klimatické změny. Jak vypadají možné scénáře vývoje? Co je ovlivňuje? A co může každý z nás udělat? V Hyde Parku Civilizace o největším problému současného světa mluvil klimatolog **Philippe Ciais**.

P. Ciais: „Teplota od začátku přístrojového měření vzrostla do osmdesátých let dvacátého století přibližně o jeden stupeň. V posledních deseti letech zase teploty velmi rychle rostou, rok 2018 je rekordní,“ začal rozhovor Ciais. Ke stejným závěrům jako klimatologové podle něj došli i experti, které financuje uhelný průmysl – stačilo jim jen, aby prostudovali syrová data.

Tento trend rozhodně není způsobený jen takzvanými „městskými ostrovy“, tedy tím, že by se teplota měřila pouze ve městech nebo jejich nejbližším okolí, kde je logicky tepleji: několik desítek tisíc měřicích stanic je umístěných ve městech, na venkově i v přírodě. A údaje ze všech říkají to stejné: planeta se otepluje. A klimatologové k tomu dodávají: vinou člověka. Vůbec nejrychleji se zahřívá severní polokoule a v jejím rámci je rekordní západní Evropa. Vědci zatím přesně nevědí proč – ale fakta jsou jasná.

Zdroj: KAR. Klimatická změna ohrožuje přírodu, člověka i civilizaci, varuje klimatolog Philippe Ciais. ČT24 [online]. 24. 9. 2018 [cit. 2018-12-31]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/2603984-klimaticka-zmena-ohrozuje-prirodu-cloveka-i-civilizaci-varuje-klimatolog-philippe-ciais>

Rozhodněte na základě četby výchozího textu, zda uvedené výroky platí, zatrhněte, ty, které platí.

- a) Philippe Ciais je v současné době nejvýznamnějším klimatologem na světě.
- b) Oteplování planety podle klimatologů zavinil člověk.
- c) V osmdesátých letech stoupla teplota zhruba o jeden stupeň.
- d) Nejvíce se otepluje v západní Evropě.
- e) Teplota se měří jen ve velkých městech a jejich okolí.
- f) Nejvíce vzrostla teplota v roce 2018.

Poznámka – domácí úkol

V příští hodině budeme pracovat s fotografiemi, přineste si fotografie, na kterých jste zaznamenali nějakou událost (sportovní den, školní akademii, exkurzi apod.). Fotografie mohou být v elektronické podobě nebo i vytištěné.

Závěrečná reflexe (3 minuty) – Prodiskutujte ve skupině, co jste pochopili. Jak by případně mohly vypadat jiné formulace textu, které by význam vět pozměnily?

2. hodina

Pomůcky

Fotoaparát, počítač, tablet, psací potřeby, papíry. Připravené fotografie.

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod (5 minut)

V této lekci si ukážeme, co je fotoreportáž a jak se taková reportáž vytváří. Využijeme fotografií, které jste pořídili na exkurzi (sportovním dnu apod.). Připravte si fotografie. Kdo si nepřinesl vlastní fotografie, domluví se se spolužákem, případně požádá učitele.

Co je fotoreportáž? (15 minut)

Jak byste charakterizovali reportáž?

.....

Jaké by měly být texty, které fotografie doplňují?

.....

Jaké fotografie pořizujeme pro fotoreportáž?

.....

Jak je potřeba promýšlet kompozici?

.....

Kde jste se setkali s fotoreportáží?

.....

Co si myslíte, že je na tvorbě fotoreportáže nejobtížnějšího?

.....

Praktická část (22 minut)

Vytvoříte popisky k fotografiím z exkurze nebo jiné zajímavé akce tak, aby vystihovaly atmosféru na fotografii. Budou to krátké texty, které popisují průběh akce, mohou být subjektivně zabarvené.

Varianty:

- Pracujete s fotografiemi své skupiny a doplníte popisky – kratší texty, které vystihují průběh akce nebo prostředí pro zprostředkování atmosféry, včetně subjektivního pohledu autorů.
- Vezmete fotografie jiné skupiny a doplníte popisky a následně autoři fotografií texty doplní.
- Vezmete připravené fotografie (pedagogem) a postupujete podobně jako v předchozích bodech.

Závěrečná reflexe (3 minuty) – zhodnoťte navzájem, zda se vám podařilo vystihnout popiskem atmosféru na fotografii či nikoliv.

3. hodina

Pomůcky

Fotoaparát, počítač, tablet, psací potřeby, papíry.

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod – Co je reportáž? (10 minut)

Tato lekce završí tematický blok věnovaný publicistickým útvarům. Cílem lekce bude vytvořit text reportáže ze společné akce.

Zopakujeme si, co je reportáž. K opakování můžete použít následující otázky:

Kdo může být autorem reportáže?

.....

Jaká témata se vybírají pro reportáž?

.....

Jaký jazyk je typický pro reportáž?

.....

Komu je text určen?

.....

Jak to ovlivní výběr slovní zásoby?

.....

.....

Jaká by měla být kompozice?

.....

.....

Praktická část (25 minut)

Napíšete vlastní text reportáže. Téma vznikne po dohodě s pedagogem a dalšími účastníky (aktuální dění ve škole, jeden den v naší škole apod.). Tentokrát budete pracovat ve dvojicích.

Závěrečná reflexe (10 minut) – v závěrečné části si s ostatními účastníky poskytněte zpětnou vazbu. Zhodnoťte stručně práci ostatních dvojic. Společně vyberte vhodný text do výstupu.

2.3 Tematický blok č. 3 (Tvůrčí psaní) – počet hodin 9

2.3.1 Téma č. 1 (Metody vytváření textů) – počet hodin 7

1. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod (5 minut)

V této lekci se blíže prakticky seznámíme s metodou Vennových diagramů. Za pomoci této metody je možné si připravit materiál pro rozsáhlejší text. Výhodná je tato metoda u přípravy témat, kdy se prolínají dvě částečně odlišné skutečnosti/témata.

Vysvětlení metody (10 minut)

Nyní si připomeneme metodu Vennových diagramů na jednoduchém příkladu. Půjde o srovnání dvou témat, která dobře znáte ze školy. Budete postupovat podle pokynů pedagoga, cílem této aktivity je, abyste všichni pochopili princip metody. Vennovy diagramy představují metodu, kdy pomocí grafického vyjádření zobrazíte příslušnosti prvků do množiny a vztahů mezi těmito množinami. Vennovy diagramy jsou tvořeny křivkami, které jsou uzavřené a obsahují body (slova). Ty uvnitř křivky představují prvky dané množiny, a které jsou vně prvků a do množiny nepatří. Obdélník ohraničující Vennův diagram zahrnuje všechny možné prvky a nazýváme ho univerzum.

Skupinová práce (13 minut)

V této části lekce zpracujete metodou Vennova diagramu srovnání dvou příbuzných témat. Budete pracovat ve skupinách; jeden z vás bude zapisovat na velký list papíru (flip chart), ostatní budou diktovat informace. Je také důležité dohodnout se, které informace jsou správné a které nikoliv. Každá skupina má za úkol ke svým tématům doplnit co nejvíce informací. Nabídka témat: časopis × noviny, zprávy tištěné × internetové zprávy, bulvární média × seriózní média.

Ústní projev (14 minut)

Nyní využijete předchozí přípravy k tomu, abyste ostatním sdělili, kolik informací jste k danému tématu nasbírali. Zvolíte si mluvčího za skupinu (případně se může střídat více mluvčích), který přednese zmíněný projev. Takto se vystřídají všechny skupiny. Materiál, který jste vytvořili, může sloužit jako podklady pro delší text, např. pro úvahu, proto si výstup zase uložte.

Závěrečná reflexe (3 minuty) – zhodnoťte, kolik, kdo potřeboval času pro ústní projev.

2. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod a vysvětlení metody (15 minut)

V této lekci si vyzkoušíte metodu volného psaní, která vám může pomoci při následné tvorbě vlastního textu. Je potřeba, abyste dodržovali přesně pokyny pedagoga.

Pod vedením pedagoga se seznámíte s pravidly této metody.

Základní zásady volného psaní jsou následující:

- Píšu po celou určenou dobu.
- K napsanému se nevracím.
- Píšu všechno, co mi jde hlavou.
- Neřeším pravopis.
- Snažím se udržet u tématu, ale zapisuji všechno.

V krátkém psaní (2 minuty) si prakticky vyzkoušíte, jestli jste metodu pochopili.

Volné psaní – praktická část (10 minut)

Nyní budete psát volné psaní na téma, které vám sdělí pedagog. Volné psaní bude trvat 5 minut a po celou dobu se budete snažit psát, co vás bude k tématu napadat. Po ukončení časového limitu si po sobě celý text přečtete a pokuste se v něm najít zajímavá slovní spojení či neobvyklé myšlenky, které potom využijete při psaní textu.

Tvorba vlastního textu (17 minut)

Napište vlastní text (článek do místního zpravodaje) na téma, které jste zpracovávali pomocí volného psaní. Vydařené slovní výrazy využijte i v další inspiraci k vytvoření textu.

Závěrečná reflexe (3 minuty) – po ukončení práce si s ostatními členy kroužku přečtete a poskytněte navzájem zpětnou vazbu. Můžete provést výběr nejzdařilejší práce do závěrečného výstupu.

3. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod, vysvětlení pojmů (15 minut)

V této lekci budeme blíže pracovat s pojmy asociace a myšlenková mapa. Společně si vytvoříme myšlenkové mapy k různým tématům a povíme si, kde všude je možné tuto metodu práce využít.

Co znamená pojem **asociace**? Jak můžeme vytvořit řetězec asociací? Co je to myšlenková mapa? Vyzkoušíme si k jednomu danému slovu zapisovat asociace a třídit je podle souvislostí. Shromažďujeme tak slovní zásobu k tématům, která budeme později zpracovávat v podobě souvislého textu. Tuto metodu je možné také využít při učení cizích jazyků. Poslouchejte učitele, jak vám pojmy asociace a myšlenková mapa vysvětlí, protože v další části budete sami vytvářet myšlenkovou mapu.

Praktická část (27 minut)

Vytvořte myšlenkovou mapu na téma, které vám nabídne pedagog. Můžete pracovat i ve dvojicích. Poté se inspirujte asociacemi, které se objevily v myšlenkové mapě, a využijte je k napsání vlastního textu na téma stejné, jako bylo téma myšlenkové mapy. Žánr textu není určen (může to být fiktivní rozhovor, recenze, reportáž)

Závěrečná reflexe (3 minuty) – po skončení práce na textu zveřejníte svůj text ostatním členům kroužku a poskytnete si navzájem popisnou zpětnou vazbu.

4. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod a vysvětlení metody (15 minut)

V této lekci si připomeneme metodu klíčových slov a její praktické využití. Tato metoda je užitečná nejen při tvorbě vlastních textů, ale také k postižení obsahu textu, k utřídění základních argumentů apod.

Zkuste na začátku odpovědět na otázky:

Co znamená pojem klíčové slovo?

.....

Setkali jste se s ním už dříve?

.....

Jak vystihnout správné klíčové slovo?

.....

Kde se klíčová slova používají?

.....

Nácvik této metody může být užitečný i např. pro učení cizím jazykům, k pochopení podstaty výukových materiálů, pro efektivní vyhledávání informací v knihovnách nebo na internetu. Lze využít jak u odborných nebo prostě sdělovacích, tak u uměleckých i publicistických textů.

Praktická část (27 minut)

V této části se zaměříme na praktické procvičení metody klíčových slov. Podle pokynů pedagoga se z klíčových slov, které vám zadá, pokuste vytvořit souvislý text. Text může být libovolného útvaru.

Závěrečná reflexe (3 minuty) – po skončení práce na textu zveřejníte svůj text ostatním členům kroužku a poskytnete si navzájem popisnou zpětnou vazbu.

5. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod (5 minut)

V této lekci si vyzkoušíme metodu psaní textu – koláže. Je to metoda, která může pomoci vytvořit velmi působivé texty. Tato lekce má sloužit k tomu, abyste pochopili, jak metoda funguje. Není primárním cílem, aby vznikl plnohodnotný text, ale může se stát, že text získá neočekávaný význam. Pracovat budete tentokrát ve dvojicích.

Samostatná práce (20 minut)

Začnete tím, že si dopředu ve dvojici stanovíte předmět, který se potom musí objevit ve vašich textech. Po stanovení předmětu již budete pracovat každý sám. Napíšete text libovolného útvaru (vypravování,

zpráva, recenze, báseň, zápis do deníku, popis výroby apod.). Co je důležité, je okolnost, že v textu se musí objevit ten konkrétní předmět, který jste si na začátku stanovili ve dvojici. Tento předmět může ve vašem textu hrát hlavní roli, ale není to nutné.

Tvorba koláže (15 minut)

Ve dvojici si navzájem přečtete své texty a podle pokynů pedagoga se dohodnete na dalším společném postupu. Rozdělíte oba texty na několik částí a rozstříháte je. Proložíte oba texty navzájem a výsledný text nalepíte. V takto vzniklém textu může dojít k zajímavému efektu propojení skrze konkrétní předmět, který každý z účastníků zapojil do svého textu. V závěru lekce vymyslíte s účastníkem ve dvojici k novému textu název.

Varianta: Název textu vymýšlejí ostatní účastníci podle toho, jak na něj text zapůsobil.

Závěrečná reflexe (5 minut) – zhodnoťte, jak vás tato práce bavila a vyberte texty, které se v této hodině nejvíce povedly.

6. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod, vysvětlení metody (15 minut)

V této lekci se prakticky seznámíte s metodou Argumentační pavučiny. Je to metoda, která je využitelná nejen při tvorbě textů, ale také při kritickém hodnocení jevů a skutečností, v případě, kdy se potřebujeme rozhodnout pro jedno z řešení, nutí nás hledat vhodné argumenty apod.

Prostřednictvím pedagoga se na příkladu seznámíte s principem metody. K vysvětlení využije pedagog téma, které vám bude blízké a ke kterému vás určitě budou napadat argumenty. Postupujte podle pokynů pedagoga.

Praktická část (25 minut)

V další části lekce využijeme metody Argumentační pavučiny k vytvoření materiálu vhodného k tvorbě článku na určité téma. Téma výsledného textu se bude odvíjet od aktuálního požadavku v souvislosti s konkrétním číslem místního zpravodaje. Témata se mohou týkat např. dopravy v regionu, školy, obce apod. Pokud v daném časovém úseku vytvoříte souvislý text, dostanete zpětnou vazbu od pedagoga nebo ostatních členů skupiny.

Závěrečná reflexe (5 minut) – zhodnoťte, jak vás tato práce bavila. Vyhodnoťte, která práce byla tentokrát nejzdařilejší.

7. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod a vysvětlení metody (20 minut)

V této lekci se seznámíte s metodou Pětílístků, která je vhodná jako přípravná práce před psaním souvislého textu. Díky této metodě si v hlavě projdete celou slovní zásobu, kterou k danému tématu znáte. Tuto metodu je také možné použít jako shrnutí celého tématu (např. při učení).

Podle pokynů pedagoga si připravíte osnovu (řádky) na Pětílístek. Pak ji na základě dalších pokynů budete postupně vyplňovat.

Příloha 2.3.1.1 Pětílístek

.....

.....

.....

.....

.....

Popis: na 1. řádek napíšeme 1 slovo – téma, se kterým budeme nadále pracovat

Na 2. řádek napíšeme 2 slova – přídavná jména, která se k tématu vztahují, která jej charakterizují, jak byste je subjektivně vystihli

Na 3. řádek napíšeme 3 slova – slovesa, která se k tématu vztahují, co téma dělá nebo způsobuje

Na 4. řádek napíšeme větu o 4 slovech, která téma co nejpřesněji vystihuje (i předložka je slovo)

Na 5. řádku je opět 1 slovo – synonymum, které téma vystihuje, metaforou, čím to téma pro vás je

Slova by se neměla opakovat. Metodu nacvičíme např. na téma Pohádka.

Výsledná podoba je u každého jiná.

Jedno z možných řešení:

Pohádka

Romantická hravá

Uspává, baví, učí

Dobro vítězí nad zlem

dětství

Praktická část (20 minut)

V daném časovém úseku vytvoříte Pětílístek na téma, které vám zadá pedagog a bude pro všechny společné. Na základě inspirace vyvolané Pětílístkem napište úvahu na dané téma. Vzhledem k tomu, že je to úkol na delší časový úsek, můžete po dohodě s pedagogem promyslet pouze osnovu budoucího textu a samotný text napsat doma, příp. v jiné lekci.

Závěrečná reflexe (5 minut) – zhodnoťte, jak se vám pomocí této metody pracovalo a jak vás tato práce bavila.

2.3.2 Téma č. 2 (Redakční práce) – počet hodin 2

1. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Již dříve jste oslovili redaktory, na tuto hodinu je pozvete, aby navštívili váš kroužek. Požádejte je, aby přinesli některé svoje práce. Připravte si také otázky pro diskuzi:

Například:

1. Z jakého jste zpravodaje?
2. Jak dlouho tam působíte?
3. Jakou činnost tam vykonáváte?
4. Kolik je vás v redakci?
5. Jaký je věkový průměr členů redakce?
6. Je někdo vystudovaný novinář?
7. Kolik článků napíšete za týden (měsíc)?

V průběhu diskuze požádejte redaktory, aby se vám představili a pokládejte jim připravené otázky. Z celé besedy si dělejte poznámky, pokud redaktoři souhlasí, můžete udělat i například videozáznam, případně zvukový záznam.

2. hodina

Podrobně rozpracovaný obsah

Nyní ukážete pozvaným redaktorům svoji práci z kroužku. Rozložte je na lavicích a vyzvěte hosty, aby vaše příspěvky komentovali.

Dále se domluvíte, jak bude vypadat výstup, tedy to, co bude otištěno v příloze Zpravodajů.

1. V jaké podobě máte text a fotografie odevzdat?
2. Kolik textu (článků, řádků, znaků)?
3. Kolik obrazových materiálů?
4. Jaký formát?
5. Poslat mailem nebo do úschovny?
6. Kdy to musí být hotové? Kdy je uzávěrka?

I tuto část setkání budete dokumentovat. Můžete využít diktafony, fotoaparát, tablet. Výsledné materiály uložte do sdíleného úložiště pro využití v tematickém bloku č. 4.

Závěrečná reflexe dvouhodiny (10 minut) – zhodnoťte, jak se vám líbilo setkání s redaktory, a co vám beseda s nimi přinesla. Co si z ní odnesete do své další práce nejen v kroužku?

2.4 Tematický blok č. 4 (Zpracování materiálů na počítači) – počet hodin 6

2.4.1 Téma č. 1 (Zpracování textu) – počet hodin 2

1. hodina

Pomůcky

Počítače s textovým editorem, připravené texty z předchozích hodin. Seznam odkazů ke správné úpravě textu dle typografických pravidel (Příloha 2.4.1.1), tabulka ASCII kódů (Příloha 2.4.1.2), chyby v typografii (Příloha 2.4.1.3).

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod (5 minut)

Nyní se budete věnovat zpracování připravených materiálů na počítači. Budete pracovat zejména s texty, které jste vytvořili v předchozích hodinách. Nejprve si zopakujete základní typografická pravidla a potom si svoje texty opravíte, tak, aby byly gramaticky a typograficky správně. Budete využívat známé nástroje textového editoru, například k opravě chyb použijete nástroj pro kontrolu pravopisu.

Pokud si potřebujete něco více zopakovat, máte v příloze k dispozici seznam odkazů k typografii.

Příloha 2.4.1.1 Seznam odkazů k typografii

Praktické opakování typografie (20 minut)

Pro zopakování typografických pravidel můžete použít následující cvičení.

Příloha 2.4.1.3 Chyby v typografii

Zadání: Najděte a opravte typografické chyby v textu

Studijní zájezd do Velké Británie - jaro 2019

V dubnu 2019 (13.4. - 16.4.2019) se zájemci z řad studentů našeho gymnázia zúčastní studijního zájezdu do Velké Británie, který pořádáme ve spolupráci se Student Agency . Cílem naší cesty bude jihozápadní Anglie , Cornwall.

Plán zájezdu :

1.den : Odjezd z České/Slovenské republiky z místa, které určíte.

2.den : Ráno přejezd trajektem do Anglie, příjezd do Londýna. Návštěva Greenwiche - procházka parkem ke Královské observatoři

3.den: Snídaně, odjezd do lázeňského města Bath - návštěva Roman Bath Museum (8,40 a 12,30 GBP), procházka městem - The Circus, Royal Crescent, Pulteney Bridge.

4.den: Snídaně, dopoledne výlet do Plymouth, návštěva National Marine Aquarium (6, 30 GBP).

Řešení najdete v příloze pro pedagoga: *Příloha 3.4.1.3 Řešení chyb v typografii*

V textech je často potřeba zapsat některý ze znaků, který není přímo na klávesnici. Jedná se o znaky zvláštní a speciální. Pro zápis zvláštních znaků můžete používat pomůcku (tabulku ASCII znaků), která je součástí přílohy. Zápis zvláštních a speciálních znaků budete provádět pomocí kombinace číselného kódu a klávesy ALT (viz příloha 2.4.1.2).

Příloha 2.4.1.2 Kódy ASCII

Ted' si to procvičíme:

Zadání: Vyhledejte kódy pro tyto znaky

- dlouhou pomlčku
- znaménko krát
- plus mínus
- zavináč
- Euro

Přepis textů (17 minut)

Nyní přepište některé připravené texty z předchozích hodin v textovém editoru na počítači, případně opravte ty texty, které jste už dříve na počítači napsali tak, aby byly typograficky a gramaticky správně. Provedte vzájemnou kontrolu, pokud to nestihnete v této hodině, budete pokračovat i v příští hodině, která je také zaměřená na práci s textem. Zatím neprovádějte žádnou úpravu vzhledu (formátování).

Pokud máte zvukový záznam například ze setkání s redaktory, rozdělte si, kdo tento záznam přepíše na počítači, kdo ho zkontroluje. Pokud si někde nejste jisti, zeptejte se vedoucího kroužku. Nezapomeňte také na dodržování zásad ochrany osobních údajů. Z tohoto pohledu budete muset v některých případech zohlednit úpravu textového obsahu. Na závěr uložte své práce do společného úložiště tak, aby k nim měli přístup v dalších hodinách i ostatní členové kroužku.

Závěrečná reflexe (3 minuty) – Zhodnoťte, kolik informací pro vás dnes bylo nových a kolik jste znali z formální výuky.

2. hodina

Pomůcky

Fotoaparáty. Počítače s textovým editorem, připravené texty z předchozích hodin. Seznam odkazů ke správné úpravě textu dle typografických pravidel (Příloha 2.4.1.1).

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod (5 minut)

V dnešní hodině budete pokračovat v práci na přepisu a opravách textů na počítači. Budete také provádět vzájemnou kontrolu již přepsaných textů z hlediska gramatické a typografické správnosti. Nejprve sledujte učitele, který vám řekne, jak jste pracovali v minulé hodině.

Procvičování (10 minut)

Na procvičení máte zase k dispozici text, který obsahuje typické chyby, vzniklé při přepisu. Tento text vytvořili žáci při ověřování, některé chyby ale byly do textu záměrně doplněny.

Vyděšený sysel vylezl na Eiffelovu věž

Bývalý byďžovský pytlák Zbyněk Mlynář vynalezl nový způsob jak překonat rekord ve vylezení sysla na Eiffelovu věž. Vymyslel zdánlivě obyčejnou lýkovou píšťalku která vydává syslům velice nepříjemný zvuk. Již brzy ráno byl Mlynář se svým syslem u paty Eiffelovy věže, kde přiložil píšťalku k psyku a začal na ni výskat. Bystrý sysel syčel zděšením a div nevyhl hrůzou nad takovým zvukem, a s býčí silou vysákal po schodech až na nejvyšší vyhlídku. Syslovi svým majitelem občas nazývanému plyšovou myší se po 2 h. a 53 min. podařilo zdolat rekord. Pan Mlynář se ale mýlil v tom, že byl první, kdo použil tento způsob, neboť před několika lty ho vyzkoušel na hlemýždích a netopýrech litomyšlský jazykovědec Přemysl Výr.

Při ověřování žáci používali program Microsoft Word. Všimněte si, že v tomto textovém editoru jsou chyby zvýrazněné vlnovkou. Chyby v pravopisu jsou označeny červenou a chyby v gramatice modrou barvou. Pro opravy můžete použít korektor pravopisu, který najdete v textovém editoru Word na záložce *Revize* jako první možnost *Pravopis a gramatika*. Případně tento nástroj můžete vyvolat pomocí kombinace kláves. Víte, jaká je to kombinace?

Kontrola pravopisu

Vyděšený sysel vylezl na Eiffelovu věž

Bývalý byďžovský pytlák Zbyněk Mlynář vynalezl nový způsob jak překonat rekord ve vylezení sysla na Eiffelovu věž. Vymyslel zdánlivě obyčejnou lýkovou píšťalku která vydává syslům velice nepříjemný zvuk. Již brzy ráno byl Mlynář se svým syslem u paty Eiffelovy věže, kde přiložil píšťalku k psyku a začal na ni výskat. Bystrý sysel syčel zděšením a div nevyhl hrůzou nad takovým zvukem, a s býčí silou vysákal po schodech až na nejvyšší vyhlídku. Syslovi svým majitelem občas nazývanému plyšovou myší se po 2 h. a 53 min. podařilo zdolat rekord. Pan Mlynář se ale mýlil v tom, že byl první, kdo použil tento způsob, neboť před několika lty ho vyzkoušel na hlemýždích a netopýrech litomyšlský jazykovědec Přemysl Výr.

Kontrola pravopisu

Eiffelovi
Eiffelové

Zaměnit Zaměňovat

Eiffelovi
Zobrazení definic
Přihlaste se pomocí účtu Microsoft.

Nabídka oprav

Po využití nástroje *kontrola pravopisu a gramatiky* stále ještě v textu zůstalo několik chyb. Ty už vám počítač opravit nepomůže a musíte je dohledat a opravit sami, které to jsou a víte, proč je program nemůže označit?

Vyděšený sysel vylezl na Eiffelovu věž

Bývalý bydžovský pytlák Zbyněk Mlynář vynalezl nový způsob jak překonat rekord ve vylezení sysla na Eiffelovu věž. Vymyslel zdánlivě obyčejnou lýkovou píšťalku, která vydává syslům velice nepříjemný zvuk. Již brzy ráno byl Mlynář se svým syslem u paty Eiffelovy věže, kde přiložil píšťalku k pysku a začal na ni výskat. Bystrý sysel syčel zděšením a div nevl hrůzou nad takovým zvukem, a s býčí silou vysákla po schodech až na nejvyšší vyhlídku. Syslovi svým majitelem občas nazývanému plyšovou myší se po 2 h. a 53 min. podařilo zdolat rekord. Pan Mlynář se ale mýlil v tom, že byl první, kdo použil tento způsob, neboť před několika lety ho vyzkoušel na hlemýždích a netopýrech litomyšlský jazykovědec Přemysl Výr.

Samostatná práce (20 minut)

Nyní pokračujte v přepisu, případně v opravách a úpravách textů, které se již dříve vytvořily. Dnes budete také vybírat vhodné texty pro závěrečný výstup, tedy texty vhodné pro otištění v místním zpravodaji. Při opravách tedy myslete i na to, který text je vhodný pro zařazení do výstupu.

Výběr textů (7 minut)

Opravené texty vložte do určeného místa do společného úložiště, včetně svého subjektivního výběru textů pro výstup. Označte návrhy, které texty by se měly objevit ve výstupu (vložte do určeného místa, například). O konečném výběru rozhodujte společně ve spolupráci s učitelem.

Závěrečná reflexe (3 minuty) – Zhodnoťte, kolik chyb a jaké chyby se nejčastěji vyskytovaly ve vašich textech? Co uděláte pro to, aby se tyto chyby neopakovaly?

2.4.2 Téma č. 2 (Zpracování obrazu) – počet hodin 2

1. hodina

Úvod (15 minut)

Dnes budete procházet vytvořené fotografie a vybírat vhodné fotografie pro výstup. Výběr fotografie k textu si můžete vyzkoušet na cvičení „Výběr vhodné fotografie k článku“ a „Fotografie s chybami“.

Příloha 2.4.2.1 Pracovní list Výběr vhodné fotografie k článku

Zadání č. 1: Vyberte vhodnou grafiku k tomuto článku, který je určen pro školní časopis. Obrázek vyberte tak, aby nepotřeboval žádný další popis, svůj výběr zdůvodněte.

UČÍME SE V LAVICÍCH I BEZ LAVIC

Na začátku loňského školního roku byla naše třída postavena před velkou výzvou. Měli jsme možnost zúčastnit se projektu Ve škole po škole. Cílem projektu bylo přiblížit seniorům život žáků, a naopak ukázat žákům, že dnešní senioři ještě nepatří do starého železa a můžou nám toho ještě dost předat.

Upřímně musím přiznat, že ze začátku nás motivovalo pomýšlení, že škola díky tomuto projektu získá nové vybavení, ale postupem času nás to začalo i bavit.

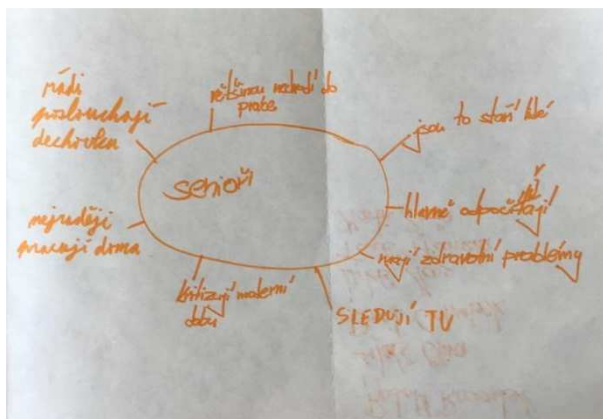
První polovina projektu byla v režii seniorů, kteří pro nás připravili povídání o jejich zážitcích a zkušenostech, a o tom co dělají ve volném čase. Něco nám i ukázali, a dokonce se nás pokusili naučit tančit. Musím podotknout, že u mě bohužel neuspěli a já jsem stále ono pověstné „prkno“. Další aktivity byly tvorba výrobku, hraní dobových deskových her nebo třeba seznámení s tím, co senioři rádi čtou.

Po poslední schůzce připravené seniory přišel čas na nás. Začali jsme vymýšlet, jak na našich setkáních seniorům ukázat zájmy současného žáka. Díky nám, tak senioři poznali české youtubery, naučili se používat program Photoshop nebo si vyzkoušeli hrát anglické pexeso.

Na závěr muselo přijít zhodnocení, tedy sepsání informací o projektu a jejich následné prezentování před ostatními studenty v kinosále v Rosicích. Také jsme pro ostatní studenty připravili kvízové soutěže, v nichž měli možnost vyhrát ceny.

Co napsat závěrem? Kdyby se měl tento projekt letos opakovat, šla bych do toho znovu.

Julie Desová (upraveno)

Zdůvodnění výběru

Ukázka 1

Zdůvodnění výběru

Ukázka 2

Zdůvodnění výběru

Ukázka 3

Zdůvodnění výběru

Ukázka 4

Zdůvodnění výběru

Ukázka 5

Zdůvodnění výběru

Ukázka 6

Fotografie s chybami

Zadání č. 2: Na následujících dvou snímcích je stejná akce, záznam z činnosti kroužku, který byste vybrali do výstupu a proč?

Výběr fotografií (20 minut)

Projděte si uložené fotografie a z úložiště fotografií vyberte vhodné fotografie k textům, které jste zpracovali v minulých dvou hodinách. V případě nutnosti ještě doplňte některé aktuální fotografie k připraveným článkům.

Vyberte ke svým článkům ty nejvhodnější a také fotografie, které mají nejmenší množství nedostatků. Nezapomeňte také na dodržování zásad ochrany osobních údajů. Z tohoto pohledu budete muset v některých případech zohlednit výběr fotografií. Informace k tomu, jaké fotografie můžete používat, najdete například v příloze, která vznikla pro program „Učíme se v lavicích i bez lavic“ a mají označení

Příloha 2.4.2.2 Ochrana osobních údajů prezentace

Příloha 2.4.2.3 Ochrana osobních údajů legislativa

Příští hodinu budete tyto fotografie upravovat do konečné podoby.

Závěrečná reflexe (5 minut) – Máte dostatek fotografií? Potřebují tyto fotografie nějaké úpravy? Kolik si myslíte, že vám tyto úpravy zaberou času? Jak se tomu dalo předejít?

2. hodina

Pomůcky

Fotoaparát, počítač s grafickým programem, zpravodaje, fotografie pro úpravu, možno použít přílohu 2.4.2.4.

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod (10 minut)

Na konci minulé hodiny jste si v rámci reflexe měli položit několik otázek a odpovědět na ně. Vaším úkolem bylo také vybrat fotografie pro výstup. Tyto fotografie budou pravděpodobně potřebovat nějakou úpravu. Stáhněte si z úložiště vybrané fotografie v minulé hodině. Společně si je prohlédněte a zkuste navrhnout vylepšení, svůj názor zkonzultujte s učitelem.

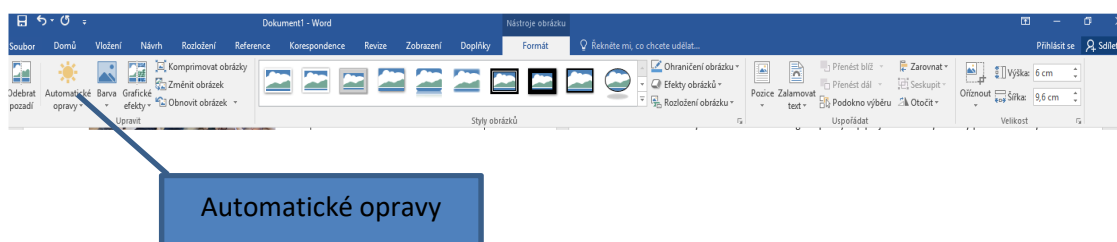
Úprava fotografií procvičení (17 minut)

Vybrané fotografie budete nyní upravovat na počítači do podoby vhodné pro tisk.

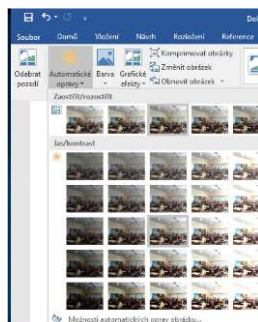
Proveďte jednoduché úpravy. Pracujte v libovolném prostředí, lze použít například úpravy v programu MS Word.

Postup:

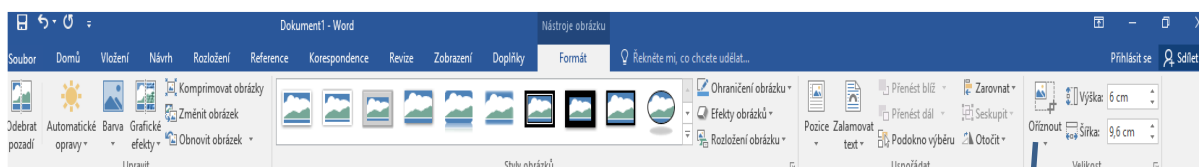
1. Vyberte fotografii kliknutím. Objeví se panel s nástroji (viz obrázek).

2. Vyberte nabídku Automatické opravy, objeví se panel s možností výběru Automatických oprav (viz obrázek). Vyberte nejvhodnější úpravu (jasu a kontrastu) a proveďte zaostření, pokud je to potřeba.

3. Proveďte úpravu velikosti obrázku, případně ořízněte část obrázku.

Změna velikosti a oříznutí

Pokud si chcete práci procvičit, máte zde připravené úkoly.

Příloha 2.4.2.4 Fotografie k úpravě

Zadání: Vpravo vidíte původní fotografii a vlevo je výsledná.

Úkoly: překlopte, ořízněte nepotřebné části fotografie (bez auta) a upravte jas, kontrast a intenzitu barev.

Možný postup v grafickém programu:

- Převrátit: Obrázek – transformovat – překlopit.
- Oříznout: Obrázek – automaticky oříznout obrázek (nástroje – nástroje výběru – obdélník).
- Úprava jasu, kontrastu a intenzity: Barvy – jas, kontrast, Barvy – úrovně.
- Změna rozměrů: Obrázek – škálovat.
- Pro úpravu pohledu na obrázek například: Zobrazení – Okno podle obrázku.
- Uložit jako jpg: nabídka Exportovat.

Možný postup v programu MS Word je v prezentaci, která je příloze *Příloha 3.4.2.4 Fotografie k úpravě řešení*

A nyní postupujete samostatně. Opět vlevo je původní a vpravo výsledná fotografie. Do této fotografie doplňte i popisek.

Podobně upravte svoje fotografie, pokud je to potřeba.

Úprava fotografií pro výstup (15 minut)

Nyní si rozdělte pořízené fotografie a proveďte úpravy tak, aby výsledek byl co nejkvalitnější. Již v této hodině byste měli mít připraveny texty a některé obrázky pro finální podobu výstupu.

Závěrečná reflexe (3 minuty) – Bylo pro vás snadné vybírat vhodné fotografie ke článkům? V čem jste viděli největší problém? Shodli jste se v názoru s ostatními?

2.4.3 Téma č. 3 (Řešení kompletního dokumentu) – počet hodin 2

1. hodina

Pomůcky

Počítač s přístupem na internet. Příloha 2.4.3.1 Porovnání titulních stran zpravodajů. Příloha 2.4.3.2 Design zpravodaje. Místní zpravodaje, které byly použity v tematickém bloku č. 1 v tištěné podobě.

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod (25 minut)

Znovu si prohlédněte místní zpravodaje a tentokrát se zkuste zaměřit na grafickou úpravu.

Zkuste odpovědět na následující otázky. Pokud na některé otázky odpovědi nevíte, nechte místo prázdné. Pracujte individuálně. Na svou práci máte cca 15 minut, potom bude následovat společné zhodnocení (10 minut). Můžete využít pracovní list z přílohy. Příloha 2.4.3.2 Design zpravodaje. Příloha 2.4.3.3 Tabulka design zpravodaje.

Co zahrnuje design zpravodaje?

.....

.....

Jaké formáty obvykle zpravodaje mají?

.....

Jaké grafické prvky zpravodaje obsahují?

.....

K čemu slouží barvy?

.....

Co dále ovlivňuje vzhled zpravodajů?

.....

Jaké fonty písma jsou použity?

.....

Z hlediska vzhledu a čitelnosti?

.....

Jak na vás působí nadpisy?

.....

K čemu jsou nadpisy důležité?

.....

Jaká je šířka textu?

.....

Co dále ovlivňuje celkovou úpravu?

.....

Jaké je rozložení prvků na stránce?

.....

Jaké jsou formáty zpravodajů?

.....

Jaký význam má úvodní stránka a co obvykle obsahuje?

Pro posouzení můžete použít ukázky v příloze: *Příloha 2.4.3.1 Titulní strany*, kde jsou jednak titulní strany zpravodajů různých obcí a také odkazy na zdroje, které obsahují obvykle cestu k archivům zpravodajů dané obce.

Zhodnocení můžete zpracovat do této tabulky (je uvedena i v příloze 2.4.3.3), pro každý zpravodaj bude vlastní tabulka.

<i>Název</i>	
<i>Formát</i>	
<i>Rozsah stran</i>	
<i>Materiál</i>	
<i>Barevnost</i>	
<i>Vazba</i>	
<i>Grafická úprava (layout)</i>	

Obecné otázky (17 minut) – odpovídejte a diskutujte

V této části můžete vyhledávat odpovědi na internetu a vzájemně spolupracovat. Na vyhledání odpovědí máte cca 12 minut, zbývající čas se budete věnovat vysvětlení s učitelem.

Co znamená zkratka DTP?

.....

Víte, v jakých programech se provádí konečná sazba zpravodaje?

.....

Znáte některý program z oblasti DTP?

.....

Slyšeli jste o programu InDesign?

.....

Některé pojmy, které vám asi nebyly známé, si nyní vysvětlíme.

Co je to DTP? Zkratka po Desktop publishing (doslova stolní publikování) je zkratka, která se používá u označení počítačové sazby, tedy využití ICT pro zpracování textu, fotografií a dalšího grafického materiálu. Zahrnuje také přípravu výsledné předlohy ve formátu vhodném pro tisk. V DTP systémech se většinou výstupy zpracovávají, ale nepíší.

Programy z oblasti DTP, které se nejvíce používají, jsou v současnosti:

Programy šířené zdarma

- TeX, LaTeX – program určený pro sazbu technických textů. Používá se v oborech matematika, informatika, fyzika apod. Je to výborný nástroj pro sazbu vzorců.
- Scribus – komplexní sázecí program, lokalizován do českého jazyka.

Komerční programy

- Adobe InDesign

- QuarkXPress
- CorelDraw
- Microsoft Publisher
- Affinity Publisher

Více například na rozcestníku sazba – grafika <https://dtp.webnode.cz/>

Program InDesign je profesionální program určený pro sazbu. Je to program vytvořený firmou Adobe a je známý již přes 20 let. Program má celou řadu nástrojů, se kterými se můžete blíže seznámit v dalším programu „Publikační činnost na střední škole“.

Závěrečná reflexe (3 minuty) – Zhodnoťte, v čem se vaše připravené výstupy shodují s příspěvky ve zpravodajích a v čem se liší.

2. hodina

Pomůcky

Fotoaparát, počítač, tabule, dotazníky. Příloha 2.4.3.5 Výběr článku. Příloha 2.4.3.6 Dotazník projektu

Podrobně rozpracovaný obsah

V této hodině budete hodnotit činnost v kroužku a zajišťovat závěrečný výstup.

Výběr materiálu pro výstup, cvičení (10 minut)

Na procvičení vhodnosti výběru můžete použít toto cvičení.

Příloha 2.4.3.5 Výběr článku

Zadání: ze dvou článků (Text č. 1 a Text č. 2) vyberte ten, který bude pro výstup vhodnější. Tyto texty napsali v rámci ověřování žáci. Text č. 1 je jeden z výstupů z tématu **2.1.2 Téma č. 2 (Mateřský jazyk)**, první hodina.

Text č. 1

Vyděšený sysel vylezl na Eiffelovu věž

Bývalý bydžovský pytlák Zbyněk Mlynář vynalezl nový způsob jak překonat rekord ve výstupu sysla na Eiffelovu věž. Vymyslel zdánlivě obyčejnou lýkovou píšťalku, která vydává syslům velice nepříjemný zvuk. Již brzy ráno byl Mlynář se svým syslem u paty Eiffelovy věže, kde přiložil píšťalku k pysku a začal na ni výskat. Bystrý sysel syčel zděšením a div nevyl hrůzou nad takovým zvukem, a s býčí silou vyskákal po schodech až na nejvyšší vyhlídku. Syslovi, svým majitelem občas nazývanému plyšovou myší, se po 2 hodinách a 53 minutách podařilo zdolat rekord. Pan Mlynář se ale mýlil v tom, že byl první, kdo použil tento způsob, neboť před několika lety ho vyzkoušel na hlemýždích a netopýrech litomyšlský jazykovědec Přemysl Výr.

Učíme se v lavicích i bez lavic

Na začátku loňského školního roku byla naše třída postavena před velkou výzvou. Měli jsme možnost zúčastnit se projektu Ve škole po škole. Cílem projektu bylo přiblížit seniorům život žáků, a naopak ukázat žákům, že dnešní senioři ještě nepatří do starého železa a můžou nám toho ještě dost předat.

Upřímně musím přiznat, že ze začátku nás motivovalo pomyšlení, že škola díky tomuto projektu získá nové vybavení, ale postupem času nás to začalo i bavit.

První polovina projektu byla v režii seniorů, kteří pro nás připravili povídky o jejich zážitcích a zkušenostech, a o tom co dělají ve volném čase. Něco nám i ukázali a dokonce se nás pokusili naučit tančit. Musím podotknout, že u mě bohužel neuspěli a já jsem stále ono pověstné „prkno“. Další aktivity byly tvorba výrobku, hraní dobových deskových her nebo třeba seznámení s tím, co senioři rádi čtou.

Po poslední schůzce připravené seniory přišel čas na nás. Začali jsme vymýšlet, jak na našich setkáních seniorům ukázat zájmy současného žáka. Díky nám, tak senioři poznali české youtubery, naučili se používat program Photoshop nebo si vyzkoušeli hrát anglické pexeso.

Na závěr muselo přijít zhodnocení, tedy sepsání informací o projektu a jejich následné prezentování před ostatními studenty v kinosále v Rosicích. Také jsme pro ostatní studenty připravili kvízové soutěže, v nichž měli možnost vyhrát ceny.

Co napsat závěrem? Kdyby se měl tento projekt letos opakovat, šla bych do toho znovu.

Julie Desová (upraveno)

Zdůvodnění výběru Textu č. 1

Zdůvodnění výběru Textu č. 2

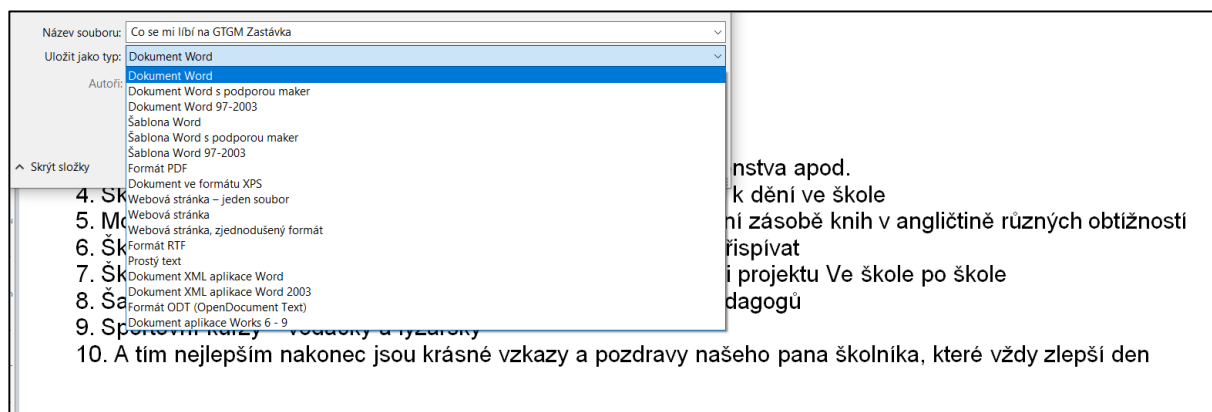
Posledním úkolem bude předat texty a obrázky, které jste vybrali, ke zveřejnění redakcím místních zpravodajů. Budou to hlavně příspěvky ze života školy, případně ukázky tvůrčího psaní ...

Dokončení výběru, uložení (20 minut)

Máte již také zjištěno, v jaké podobě byste měli odevzdat svou práci. Velice pravděpodobně to nebude hotový dokument, ale pouze zvlášť texty a zvlášť obrazový materiál. Autoři zpravodaje vás již dopředu informovali, v jakém formátu potřebují výstup pro zpracování. Může to být formát doc, docx, txt, rtf, pro fotografie jpg, png. Je potřeba vaše připravené materiály do těchto formátů uložit.

Postup uložení do požadovaného formátu.

Vyberte z nabídky **Soubor** možnost **Uložit jako** a ve spodní části zvolte **Uložit jako typ** a vyberte požadovaný typ souboru:

V rámci tohoto programu neřešíte samostatně vzhled příspěvků. Vlastní design dokončí grafik příslušného zpravodaje. Svůj výstup (obsah) předáte domluveným způsobem prostřednictvím vašeho „žákovského“ šéfredaktora nebo učitele k dalšímu zpracování do jednotlivých redakcí místních zpravodajů.

Předejte včas svoje materiály k tisku do místních zpravodajů. Nezapomeňte, že každý zpravodaj má svůj přesný termín uzávěrky příspěvků. Můžete předat i větší množství materiálů a oni vyberou zcela konkrétní obsah, který bude součástí přílohy jejich zpravodajů.

Bude zajímavé sledovat, v jaké konečné úpravě se objeví v jednotlivých zpravodajích.

Můžete si prohlédnout část výstupu, který byl výsledkem práce žáků v kroužku při ověřování. Grafickou úpravu provedl grafik zpravodaje pan Michal Eliáš.

CO SE MI LÍBÍ NA G TGM ZASTÁVKA

1. Prátecká atmosféra
2. Spousta zajímavých exkurzí jak do okolí, tak i do zahraničí
3. Školní akce jako Majáles, divadelní představení na Den studentů apod.
4. Školní parlament, který nám umožňuje více či méně přispívat k dění ve škole
5. Možnost doplnit si své jazykové znalosti mimo jiné i díky školní zásobě knih v angličtině různých obtížností
6. Školní časopis, který je možno si koupit, a dokonce do něj i přispívat
7. Školní kroužky jako volejbal, stolní tenis, ale i kroužky v rámci projektu Ve škole po škole
8. Šance účastnit se nespočtu různých soutěží pod vedením pedagogů
9. Sportovní kurzy – vodácky a lyžařsky
10. A tím nejlepším nakonec jsou krásné vzkazy a pozdravy našeho pana školníka, které vždy zlepšují den.

Paralelní učitelka prof. Zdeněk Rožmánek, přední literární historik, který v období normalizace, kdy nesměl přednášet na vysoké škole, učil pedagogické studenty v zastávce.

2. Co je důležitější? Aby hodiny studenti bavily, nebo aby se více naučili?

Pro mě by bylo nejdůležitější, aby se zábavou nejvíce naučili.

3. Jaké byste řekl, že má povolání učitele výhody a nevýhody?

Nevýhody nemá vůbec žádné, jenom samé výhody.

4. Máte nějakou finto, jak si získat studenty?

Mám – poctivou práci, objektivnost, zodpovědnost a přehledným vzhledem.

5. Jaký máte názor na studenty našeho gymnázia a na celkovou zdejší atmosféru?

Atmosféra je bezvadná až nadpozemská. A názor na studenty... Hodně starších lidí má krátkou paměť, naši studenti jsou pořád stejní, jako byli naši studenti před 35 lety, tudíž naprosto bezvadní. Máme totiž v oblibě sci-fi.

ANKETA:

KDO JE NEJOBLÍBENĚJŠÍ UČITEL G TGM?

I když má anketa pouze jednoho vítěze, musíme rozhodně zmínit, že máme rádi všechny naše učitele a bylo opravdu těžké vybrat jen jednoho, který je náš nejoblíbenější. Také výsledky byly velmi těsné, vítězem se však nakonec stal pan učitel Josef Malý!

Rozhovor s Mgr. Josefem Malým – vítězem ankety o nejlepšího učitele

První místo naší ankety získal, bezpochyby zaslouženě, pan Mgr. Josef Malý.

V tomto rozhovoru se s námi podělil o své zkušenosti a poznatky, které posbíral během

zhruba 40 let, co už je učitelem, a to vše ještě obohatil svým smyslem pro humor.

1. Kdy jste se rozhodl, že chcete být učitelem?

Věděl jsem to odjakživa, protože jsem chtěl být krotitelem divé zvěře, a to se mně bezesbýtku vyplnilo.

ABSOLVENTI VENKOVSKÉHO GYMNÁZIA NEJSOU ŽÁDNÍ BALCI

Rada lidí bohužel vnímá naše gymnázium jako „vesnické“, které nedosahuje kvality ostatních gymnázií. Pojďme se tedy podívat, jak si naše škola stojí!

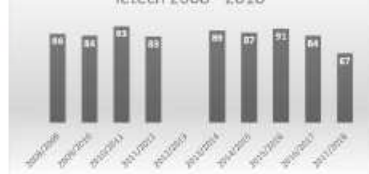
Rozhodujícím kritériem kvality gymnázia je úspěšnost jeho absolventů při přihlášce na vysokou školu. V prvním grafu je zobrazen vývoj tohoto kritéria na našem gymnáziu od roku 2008 (údaje pro rok 2012/2013 nejsou k dispozici).

Důležitě je také porovnání tohoto ukazatele mezi jed-

notlivými školami. V Brně a okolí je evidováno 24 gymnázií, z toho 14 státních,

8 soukromých a 2 církevní. Pokusil jsem se porovnat údaje u státních gymnázií, ale u osmi z nich nejsou údaje volně dostupné. Následující graf tedy zobrazuje porovnání úspěšnosti přijetí

Úspěšnost přijetí na VŠ ve školních letech 2008 - 2018

Závěrečná reflexe programu (15 minut)

Příloha 2.4.3.6 Dotazník projektu

Na závěr zhodnoťte celý program pomocí tohoto dotazníku:

Dotazník pro žáky a studenty k projektu Ve škole po škole

č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16-032/0008190

Zakroužkuj, které projektové aktivity ses zúčastnil/a

- a) Moderní technologie
- b) Příloha místního zpravodaje
- c) Učíme se v lavicích i bez lavic – spolupráce s klubem seniorů

1. Vyznač, zda vnímáš účast na této aktivitě jako obohacení školní výuky.

ano/ nevím/ ne

2. Ohodnoť známkou jako ve škole, jak ti vyhovovali lektori projektových aktivit.

1   2   3   4   5

3. Zakroužkuj, zda ti vyhovoval čas konání aktivit.

ano/ nevím / ne

4. Napiš, co tě při projektové aktivitě zaujalo.

5. Co bys na programu změnil/a?

3 Metodická část

3.1 Metodický blok č. 1 (Úvodní blok) – počet hodin 6

V metodickém bloku je uvedeno, jakým způsobem pedagog s účastníky kroužku pracuje, chronologický popis lekce, kde je to důležité, je uvedena také doporučená časová dotace. U příslušných úkolů jsou uvedeny i klíče k řešení, hodnocení a závěrečné reflexi.

Hned v úvodu programu je vhodné doporučit žákům, aby z akcí pořizovali fotografický záznam. Budou ho potřebovat jako součást výstupu a s fotografiemi budou pracovat v tematickém celku 4.

Pro potřeby pedagogů jsou v příloze připraveny základní tabulky, které jsou v programu využity. Každá tabulka je na vlastní stránce a pedagog si ji může předtisknout. Jedná se o přílohu 3.1.1.

Před zahájením programu doporučujeme zadat žákům první úkol, a to zjistit, zda v jejich obci vychází zpravodaj obce a pokud ano, získat nějaké číslo tohoto místního periodika a přečíst si ho. Toto bude pomůcka již na prvním setkání. Pokud to není z organizačních důvodů možné, pedagog zajistí dopředu zpravodaje blízkých obcí, případně městských částí.

3.1.1 Téma č. 1 (Tištěná média) – počet hodin 2

První téma je zaměřeno na úvod do problematiky a seznámení s obsahem celého programu. Má zejména motivační charakter.

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Motivační a seznamovací hodina. Účastníci dostanou za úkol přinést místní zpravodaje obcí (městských částí), kde bydlí. Zpravodaje mohou získat z běžné distribuce do domácností, z místních knihoven nebo informačních center. Prostřednictvím zpravodajů svých obcí se navzájem seznámí s místy, kde bydlí. Pod vedením pedagoga účastníci porovnají pedagogem připravené ukázky místních zpravodajů, školních časopisů a profesionálně vydávaných periodik. Co obsahuje místní zpravodaj a co školní zpravodaj (časopis)? Které obce mají vlastní zpravodaj? Žáci identifikují rozdíly mezi místními zpravodaji, školními časopisy a celostátně vydávanými časopisy.

Metody

Skupinová práce, myšlenková mapa, Vennovy diagramy, anketa.

Pomůcky

Ukázky periodik (zpravodajů) obcí, ze kterých účastníci pocházejí, ukázky zpravodajů z jiných obcí, ukázky školních časopisů, ukázky celostátně vydávaných časopisů, papíry, psací potřeby.

Cíl

Žáci se seznámí s tištěnými periodiky svých obcí, porovnají jejich obsah s obsahem jiných periodik, charakterizují společné prvky.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, posílení schopnosti pracovat s tištěnými materiály, získat význam sdělení. Schopnost kritického posouzení. Schopnost vyjádřit svůj názor ve skupině, schopnost seznamovat se s aktuálními aktivitami z oblasti kultury z okruhu svého bydliště.

Postup

Úvod

V úvodu lekce učitel seznámí účastníky s cílem programu. Poté účastníci představí místní zpravodaje obcí, ze kterých pocházejí. Pokud jejich obec zpravodaj nevydává, přinese si účastník oblíbený časopis nebo zpravodaj blízké obce, případně místa, kam chodí (chodil) do školy. Na představení přinesené publikace má každý žák 1 minutu. Ostatní žáci sledují.

Práce se zpravodaji

Následuje rozdělení do trojic (čtveřic) – při počtu žáků deset vzniknou tři skupiny. V těchto skupinách žáci pracují společně a připravují odpovědi na otázky, které se týkají zpravodajů, které si sami přinesli. Otázky mohou zapisovat do připraveného odpovědního listu. Pokud si žáci zpravodaje nepřinesou, musí mít pro každou skupinu publikace připravené učitel. Do každé skupiny musí mít učitel připraveny minimálně tři zpravodaje, jeden školní časopis a jeden časopis komerční.

Vyhodnocení práce ve skupinách

Po zpracování odpovědí následuje vyhodnocení. Vhodné shrnutí zjištěných závěrů je prostřednictvím myšlenkové mapy, kdy si účastníci shrnou své dosavadní znalosti o tom, co obsahuje zpravodaj a pod vedením pedagoga se pokusí o společnou definici místního zpravodaje.

Rozdíly mezi amatérským a profesionálně zpracovaný periodikem

Pomocí Vennových diagramů žáci srovnají školní časopis a obecní zpravodaj, případně amatérsky a profesionálně vydávaná periodika.

Jak myšlenkové mapy, tak Vennovy diagramy mohou účastníci vytvářet na tabuli. Doporučujeme je zpracovávat na papír, a to na větší formát papíru, aby tyto práce mohly být uchovány a využity i v dalších hodinách. (V ověřování byla využita pouze tabule a záznamy tedy nebyly na dalších hodinách k dispozici, což bylo nevýhodné). V rámci Vennových diagramů se snaží žáci specifikovat, co mají různá tištěná periodika společné a co jedinečné.

V závěru lekce dostanou účastníci úkol – kontaktovat redaktory místních zpravodajů, seznámit je s projektem, požádat o možnost zveřejnění výstupu jako přílohy zpravodaje a pozvat je na setkání, které se uskuteční v rámci tématu 2, tematického bloku č. 3. Mezi úvodní hodinou a následující by měl být časový odstup cca 2 až 3 týdny, aby žáci mohli tento úkol splnit. Je možné jim doporučit mimo osobní, i elektronickou komunikaci, dle místních možností.

Závěrečná reflexe

Žáci si vyhodnotí, co se během hodiny snadno podařilo, či kde byli úspěšní.

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Účastníci shromáždí kontakty na tvůrce místních zpravodajů z okolních obcí a pak si stanoví, jak bude pracovat jejich redakce a na jaké pozici bude kdo pracovat. Z odpoví otázky: Co je redakce časopisu? Jaké členy má redakce? Co dělají? Kde najdeme uvedená jména autorů? Jaké znalosti/dovednosti by měl mít redaktor/šéfredaktor? Na jaké pozici byste chtěli pracovat vy? Najděte v přinesených zpravodajích autory. Porovnejte jednotlivé rubriky. Co ovlivňuje jejich kvalitu?

Metody

Skupinová práce, brainstorming, myšlenková mapa

Pomůcky

Ukázky místních zpravodajů, ukázky školních časopisů, ukázky celostátně vydávaných časopisů, papíry, psací potřeby, pracovní list – Jaký má být novinář.

Příloha 2.1.1.1 Jaký má být novinář

Příloha 2.1.1.2 Tabulka kontaktů

Cíl

Žáci vytvoří seznam kontaktů tvůrců místních zpravodajů, prodiskutují, jaké vlastnosti má dobrý novinář a vytvoří vlastní redakci s rozdělením funkcí.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, posílení schopnosti pracovat s tištěnými materiály, získat význam sdělení. Schopnost kritického posouzení. Schopnost vyjádřit svůj názor ve skupině, schopnost seznamovat se s aktuálními aktivitami z oblasti kultury z okruhu svého bydliště.

Postup

Úvod, přihlášení do prostředí

V rámci činnosti kroužku může být používáno společné úložiště (Cloud nebo Moodle), kam budou účastníci ukládat všechny svoje práce. Některé práce budou v psané podobě, ty bude všechny shromažďovat vedoucí kroužku.

Ukázka připraveného prostředí v LMS Moodle před zahájením činnosti kroužku při ověřování programu:

Tvorba místního zpravodaje

Nástěnka ▶ Kurzy ▶ Projekty ▶ Ve škole po škole ▶ zpravodaj

NAVIGACE

Nástěnka

- Titulní stránka
- ▶ Hlavní nabídka
- ▼ Aktuální kurz
  - ▼ **zpravodaj**
    - ▶ Účastníci
    - ▶ Odznaky
    - ▶ Úvod
    - ▶ Popis pracovního postupu (veršovaný)
    - ▶ Charakteristika
    - ▶ Vyprávění podle abecedy
    - ▶ Myšlenková mapa
    - ▶ Rozhovory s redaktory
    - ▶ Popis školy
    - ▶ Vyjmenovaná slova - bulvární článek
    - ▶ Popis školy
    - ▶ Úprava textu na počítači
    - ▶ Výstupy
    - ▶ Zhodnocení
    - ▶ Téma 12
  - ▶ Moje kurzy

SPRÁVA

- ▼ Správa kurzu
  - ✎ Zapnout režim úprav
  - ⚙ Upravit nastavení
- ▶ Uživatelé
- ▼ Filtry
- ▶ Seřazení

Popis pracovního postupu (veršovaný)

Charakteristika

Vyprávění podle abecedy

Myšlenková mapa

Rozhovory s redaktory

Popis školy

Vyjmenovaná slova - bulvární článek

Shrnutí výsledků z úkolu

V úvodní části seznámí členové kroužku ostatní s výsledky oslovení autorů místních zpravodajů. Každý žák odpovídá samostatně. Poslední otázka je současně úkolem pro učitele, v případě, že je dobře obeznámen se situací v okolí, zkusí domluvit kontakty samostatně. Toto řešení je vhodné ale pouze v případě, že počet kontaktů získaných žáky je nízký a v dalším průběhu činnosti kroužku by mohl být problém s řešením výstupu. Autoři však preferují samostatnou práci žáků. Učitel může například pomoci i jen tím, že předá konkrétní kontakt (pokud ho zná).

Shromáždí se informace o tom, které zpravodaje by vydaly připravovaný výstup žáků. Zpracuje se tabulka kontaktů, která bude dále průběžně doplňována a uložena do domluveného úložiště. Domluvené úložiště může být například prostředí Office365, Google Disk nebo školní LMS Moodle. V této lekci je vhodné seznámit žáky s prostředím, které bude po celou dobu pro ukládání materiálů používáno.

Vzor tabulky – přehled kontaktů

Název periodika	Obec	Oslovený tvůrce	Kontakt	Kdo získal

Příloha 2.1.1.1 Tabulka kontaktů

Vlastnosti dobrého novináře

Formou brainstormingu si účastníci zopakují, co vědí o novinářské profesi – zapisují, jaké vlastnosti by měl mít dobrý novinář. Své výroky si musí umět obhájit.

Příloha 3.1.1.1 Jaký má být novinář – řešení

Z wordcloudu lze vyčíst jednotlivé vlastnosti: inteligentní, spolehlivý, neúnavný hledač pravdy, slušný, poctivý, zvědavý, přesný, dochvilný, poctivý, pracovitý, čestný, nezaujatý, musí umět poznat důležitou informaci, musí umět pracovat pod tlakem, musí umět spojit jednotlivá fakta, musí si umět vytvořit síť zdrojů, ničemu nevěřit, stále se učit, musí mít zásobu životní energie, odevzdávat práci v termínu, píšící věrně, píšící jasně, zdravě disciplinovaný, dobře vychovaný, zdvořilý, soucitný, houževnatý, vše si ověřovat, profesionální dosažitelný, cílevědomý.

Na základě výstupů z předchozí hodiny (rozhovorů nad přinesenými periodiky) účastníci shrnou, jaké rubriky časopisů znají. Zopakují si, jaké funkce jsou potřebné při tvorbě periodika. Nakonec si účastníci rozdělí funkce pro práci na přípravě výstupu (šéfredaktor, redaktori, korektor, fotograf, grafik) a stanoví přesnou náplň práce jednotlivých členů redakce. Učitel může postupovat tak, že si členové mezi sebou zvolí hlasováním šéfredaktora a ten podle schopností a zájmů jednotlivých členů rozdělí ostatní role. Jinou možností je, že si každý člen kroužku sám vybere roli, která by mu nejvíce vyhovovala. Jedná se o cvičení v této lekci, to znamená, že například všichni se mohou rozhodnout, že by rádi byli grafici. Záměrem programu je, aby v průběhu celé doby kroužku si každý postupně vyzkoušel všechny role.

Pro přidělení jednotlivých rolí mohou použít následující tabulku:

Redakční rada

Role	Jméno žáka
šéfredaktor	
zástupce šéfredaktora	
redaktor 1	
redaktor 2	
redaktor 3	
fotograf	
korektor	
grafik	
člen redakce	
styk s veřejností	

Závěrečná reflexe – žáci si vyhodnotí, co se během hodiny snadno podařilo. Žáci by měli zhodnotit, zda mají některé vlastnosti dobrého novináře a jak by mohli sami přispět při tvorbě publikace.

3.1.2 Téma č. 2 (Mateřský jazyk)

Toto konkrétní téma je zaměřeno na práci s mateřským jazykem. Nabízí možnosti procvičení některých mluvnických jevů pomocí zajímavých cvičení. Navazuje na znalosti z formální výuky českého jazyka.

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Lekce je úvodem k tématu mateřský jazyk, protože dobrá znalost jazyka je základním předpokladem pro práci v redakci. Je zaměřen na procvičování českého pravopisu – vyjmenovaná slova; hravou formou si účastníci zopakují a prohloubí své znalosti vyjmenovaných slov z formální výuky a rozšíří si slovní zásobu formou skupinové i samostatné práce. Pedagog zdůrazní důležitost dodržování gramatických pravidel při práci novináře.

Metody

Doplňovací cvičení, tvorba vlastního textu podle kritérií. Metody graficko-písemné.

Pomůcky

Psací potřeby, papíry, pracovní list – *Příloha 2.1.2.1 Vyjmenovaná slova I* – nakopírovaný pro všechny účastníky.

Cíl

Žáci si procvičí vybrané pravopisné jevy a podle zadaných kritérií napíší vlastní text.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, posílení schopnosti pracovat s tištěnými materiály, odhalit význam sdělení. Schopnost kritického posouzení. Schopnost porozumět zadání úkolu a úkol zodpovědně vypracovat v daném časovém úseku.

Postup

Úvod: rozcvička – ve skupině (např. po třech účastnících) napište co nejvíce vyjmenovaných slov, která jsou jednoslabičná. Časový limit 3 minuty. Poté spočítejte, kolik jste napsali. Družstvo, které má nejvíc slov, je přečte. Vedoucí případně chybějící doplní.

Řešení: být, byt, býk, mlýn, plyš, my, mýt, hmyz, myš, pysk, pyl, pýr, syn, sýr, vy, výt, výr

Doplňovací cvičení – doplňte správné i, í/y, ý v pracovním listu – Příloha 2.1.2.1 (cca 5 minut + 5 minut kontrola)

Příloha 3.1.2.1 Téma č. 2 (Mateřský jazyk) – Vyjmenovaná slova – řešení

Řešení: Novináři obvykle vynikají schopností být v pravý čas na pravém místě. A když už se k nějaké výjimečné události nachomýtnou, snaží se z ní vytěžit co nejvíc. Bulvární pisálkové vyhledávají mimořádné krizové situace, aby se pak blýskli článkem, který mnohdy vyvolá spoustu zbytečného povyku. Jejich výrazy a další jazykové prostředky jsou však poplatné hlavnímu smyslu tohoto typu novin – vzbudit emoce čtenářů. Ti je pak rádi vyhledávají. Proto je náklad bulvárních tiskovin několikanásobně vyšší než u seriózních novin.

Stylistický úkol: Žáci mají za úkol napsat aktuální zprávu tak, aby obsahovala co nejvíce vyjmenovaných slov nebo slov k nim příbuzných. Za každé správně uplatněné slovo bude 1 bod. Hodnotí se nejen počet vyjmenovaných slov, ale také stylistická správnost, kompozice, logika apod. Časový limit 15 min. Po uplynutí času si účastníci ve dvojicích navzájem přečtou své texty a počítají si body a ten text, který dosáhne víc bodů za vyjmenovaná slova, se pak přečte nahlas. Pedagog nebo účastníci okomentují případné nedostatky v kompozici, vydařené výsledky práce pedagog uloží pro další využití mezi texty, které budou vybírány v tematickém bloku 4 pro zveřejnění v závěrečném výstupu. V případě zpracování tohoto úkolu na počítači budou práce vkládány do společného úložiště.

Pro vyhodnocení mini soutěže mohou žáci použít následující tabulku:

Počet vyjmenovaných slov po b	
Počet vyjmenovaných slov po f	
Počet vyjmenovaných slov po l	
Počet vyjmenovaných slov po m	
Počet vyjmenovaných slov po p	
Počet vyjmenovaných slov po s	

Počet vyjmenovaných slov po v	
Počet vyjmenovaných slov po z	

Učitel potom pro vyhodnocení celé skupiny může použít jinou tabulku, ve které bude jméno žáka a přehled počtu zapsaných vyjmenovaných slov nebo slov příbuzných a celkový počet slov. Vzor tabulky je v příloze 3.1.1.

Poznámka: Učitel může stanovit pravidla pro vyhodnocení, a to tak, že například použitá vyjmenovaná slova po f či po z, budou mít vyšší váhu.

Na závěr hodiny učitel shromáždí všechny práce žáků. Ideální je vložit práce do společného úložiště, kde si žáci mohou číst vzájemně texty, které napsali ostatní.

V závěrečné reflexi žáci vyhodnotí, které věty ze svého textu považují za nejvíce zdařilé a proč.

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Procvičování českého pravopisu – vyjmenovaná slova; hravou formou si účastníci zopakují a prohloubí své znalosti vyjmenovaných slov a rozšíří si slovní zásobu.

Metody

Doplňovací cvičení – synonyma, tvorba vlastního textu podle kritérií.

Pomůcky

Pracovní list – Příloha 2.1.2.2 se cvičeními nakopírovanými pro všechny účastníky, správné řešení pro vedoucího.

Příloha 2.1.2.2 Téma č. 2 (Mateřský jazyk) – Vyjmenovaná slova

Cíl

Žáci si procvičí pravopisné jevy, slovní zásobu a stylistickou pohotovost.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, prohlubování znalostí rodného jazyka, posílení schopnosti vypracovat vlastní text, porozumět významu sdělení. Schopnost kritického posouzení. Schopnost vyjádřit svůj názor ve skupině.

Postup

Rozcvička: Napište rychle:

- vyjmenované slovo, které začíná na „n“
- vyjmenované slovo, které má čtyři slabiky
- vyjmenované slovo, které obsahuje slabikotvorné „l“ nebo „r“
- vyjmenované slovo, které je dokonavým slovesem

- vyjmenované slovo, které označuje nějaký zvuk

Řešení:

- vyjmenované slovo, které začíná na „n“ – např. nábytek, netopýr, nachomýtnout se
- vyjmenované slovo, které má čtyři slabiky – např. obyvatel, Litomyšl
- vyjmenované slovo, které obsahuje slabikotvorné „l“ nebo „r“ – např. brzy, Litomyšl
- vyjmenované slovo, které je dokonavým slovesem – např. nachomýtnout se, dokonavá slovesa s předponou vy-
- vyjmenované slovo, které označuje nějaký zvuk – např. vzlykat, výskat, syčet

Doplňovací cvičení:

Účastníci doplňují správné i, í/y, ý do slov a hledají co nejvíc synonym (i nespisovných) k uvedeným slovům. Hodnotíme správně doplněné synonymum a jejich počet. Časový limit 10 min + 10 min kontrola

Příloha 3.1.2.2 Téma č. 2 (Mateřský jazyk) – Vyjmenovaná slova – řešení

Řešení:

Vzlykat – např. plakat, fňukat

Klopýtnout – např. zakopnout, zapackat

Třpytit se – např. blýskat se, zářit, svítit

Sytý – např. najezený, napapaný

Sychravý – např. nevlídný, deštivý

Zmýlit se – např. poplést se, splést se

Obyčej – např. zvyk, tradice

Bydlit – např. žít, přebývat

Úkoly pro žáky

Napište tři věty, které by mohly být titulkem článku v bulvárních novinách, a které obsahují minimálně tři vyjmenovaná nebo jim příbuzná slova. (Např. Vztekly mýval se zabydlil v opuštěném mlýně). Časový limit 10 min.

Tvorba textu: Vyberte si jeden z nadpisů od souseda a napište k němu krátký text. Časový limit 10 min. Po skončení časového limitu se přečtou texty dobrovolníků a společně ohodnotí.

Obměna: Texty je možné tvořit ve dvojici.

Na závěr hodiny učitel shromáždí všechny práce žáků. Ideální je vložit práce do společného úložiště, kde si žáci mohou číst vzájemně texty, které napsali ostatní. Učitel doporučí, aby si žáci za domácí úkol prošli práce ostatních.

Závěrečná reflexe – žáci si vyhodnotí, která slova nejčastěji bulvár používá pro upoutání čtenářů.

3. hodina

Forma a bližší popis realizace

Procvičování českého pravopisu – velká písmena; hravou formou si účastníci zopakují a prohloubí své znalosti v používání velkých písmen a rozšíří si slovní zásobu.

Metody

Doplňovací cvičení – synonyma, tvorba vlastního textu podle zadaných kritérií.

Pomůcky

Pracovní list s cvičeními Příloha 2.1.2.3 nakopírovaný pro všechny účastníky, správné řešení pro vedoucího.

Příloha 2.1.2.3 Velká písmena

Cíl

Žáci si zopakují pravidla psaní velkých písmen, procvičí slovní zásobu a rozšíří si kulturní rozhled v oblasti filmu a literatury.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, posílení schopnosti pracovat s tištěnými materiály. Rozvíjení ústního i písemného projevu. Zvyšování komunikační schopnosti, zlepšování vyjadřování v mateřském jazyce, rozšiřování slovní zásoby účastníků. Posilování schopnosti verbální komunikace mezi zapojenými účastníky. Schopnost vybavovat si informace z oblasti kultury.

Postup

Úvod

Rozcvička: Napište rychle co nejvíc názvů knih, ve kterých se objevuje velké písmeno (kromě prvního slova). Časový limit 5 min. Poté proběhne kontrola a vyhodnocení, kdo napsal správně nejvíc názvů.

Řešení: např. Děti z Bullerbynu, Růže pro Algernon, Lotrando a Zubejda ...

Obměna: možno psát názvy filmů a seriálů

Po úvodní části bude pokračovat práce s přílohou zaměřenou na čtenářskou gramotnost.

Práce s přílohou:

Příloha 2.1.2.3 Téma č. 2 (Mateřský jazyk) – Čtenářská gramotnost

Doplňovací cvičení:

Doplňte pranostiku, každá by měla obsahovat slovo s velkým písmenem. Časový limit 5 minut. Poté kontrola, vyhodnocení 5 min. (Možno ještě rozšířit o hledání správných dat – domácí úkol).

Příloha 3.1.2.3 Téma č. 2 (Mateřský jazyk) – Čtenářská gramotnost – řešení

Řešení:

Na Hromnice o hodinu více.

Na svatého Jiří vylézají hadi a štíři.

Na svatého Řehoře hloupý sedlák, který neoře.

Na svatou Kateřinu schováme se pod peřinu.

Na svatého Matěje skřivan pije z koleje.

Na Nový rok o slepičí krok.

Doplňte slovo, aby se daný výraz stal názvem a dopište, o jaký název se jedná. Časový limit 10 min, vyhodnocení 5 minut.

Řešení:

Bílý tesák (román Jacka Londona)

Modrá laguna (film)

Červená Karkulka (pohádka)

Žlutý tulipán (píseň Suchého a Šlitra)

Oranžový expres (píseň – Zelenáči)

Zelený čtvrtek (velikonoční svátek)

Černá labuť (film)

Tmavomodrý svět (film)

Závěrečná reflexe – Zadejte žákům reflexi: které přísloví platí v redakční radě? A které by bylo dobré, kdyby platilo?

4. hodina**Forma a bližší popis realizace**

Procvičování čtenářské gramotnosti, opakování gramatických a lexikálních jevů.

Metody

Samostatná práce s textem, metody rozvíjející kritické myšlení.

Pomůcky

Pracovní list s výchozím textem – Příloha 2.1.2.4 a úkoly, nakopírovaný pro všechny účastníky, správné řešení pro pedagoga.

Příloha 2.1.2.4 Čtenářská gramotnost Čapek

Cíl

Žák si formou didaktického testu procvičí čtenářskou gramotnost a aplikaci pravopisných a stylistických pravidel.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, posílení schopnosti pracovat s tištěnými materiály, porozumět psanému textu, porozumět zadání úkolu. Schopnost kritického posouzení. Schopnost aplikovat znalosti z oblasti pravopisu, stylistiky, slovní zásoby i teorie literatury.

Postup

V úvodní části učitel vyzve žáky k tomu, aby sdělili svoje dojmy z přečtení textů, které jsou v úložišti. Pokud není digitální úložiště k dispozici, nakopírujte materiály, které žáci dosud zpracovali v papírové podobě a kopie dejte členům kroužku k dispozici pro přečtení.

Samostatná práce žáků

Pedagog rozdává účastníkům nakopírované zadání a nechá je samostatně plnit úkoly v pracovním listu. Po ukončení práce se provede kontrola podle klíče.

Účastníci jsou vyzváni, aby sami vytvořili úkol k výchozímu textu (např. hledání synonym apod.). Tímto způsobem se účastníci učí vhodně formulovat otázky.

Příloha 3.1.2.4 Téma č. 2 (Mateřský jazyk) – čtenářská gramotnost Čapek – řešení

Práce s pracovním listem

Úkoly k textu s vyznačenými správnými odpověďmi:

- Najděte v textu přirovnání: jako zvěř v džungli
- Co je z hlediska literární teorie výraz „je hlavou redakce“ ve výchozím textu?

metafora, b) metonymie c) personifikace d) přirovnání

- Co podle vás ve výchozím textu znamená slovo „burácí“? V jakém významu se dá ještě použít? Utvořte větu, kde toto slovo (nebo příbuzné) použijete.

Hodně nahlas křičí. Hrom zaburácel.

- Jakého slohového postupu je ve výchozím textu nejvíce použito?

vyprávěcího b) úvahového c) popisného

- Najděte v textu nespisovné slovo – šéfárna
- Najděte v textu slova spojená s novinářským povoláním – redakce, šéfredaktor
- Najděte v textu příslovce ve druhém stupni – tišeji
- Najděte v textu infinitiv – zjednodušiti
- Najděte v textu podstatné jméno hromadné: tvorstvo
- Která z vět nejlépe vystihuje obsah výchozího textu

- a) Šéfredaktor je většinou úplně neschopný.
- b) Jedná se o kritiku lidí na vedoucích místech.
- c) Text, který lehce ironickou, úsměvnou formou přibližuje práci v redakci novin.
- d) Text, který znevažuje práci redaktorů konkrétní redakce, zvláště pak šéfredaktora.

Řešení třetího úkolu z pracovního listu (viz příloha 2.1.2.2) bude součástí textů, které budou vybírány v tematickém bloku 4 pro zveřejnění v závěrečném výstupu. V případě zpracování tohoto úkolu na počítači budou práce vkládány do společného úložiště. Jinak je pedagog uloží v papírové podobě.

V případě dostatku času si žáci mohou připomenout i autora úvodního textu, Karla Čapka, který byl také výborným novinářem.

Možné odkazy a zdroje informací o Karlu Čapkovi pro tuto část:

- Nejpoužívanější zdroj žáků – Wikipedie, tam pravděpodobně sami začnou s hledáním

https://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_%C4%8Capek

- Karel Čapek v databázi knih

<https://www.databazeknih.cz/autori/karel-capek-101>

- Aktualizovaný článek o Karlu Čapkovi z dubna 2020

<https://www.aktualne.cz/wiki/osobnosti/zaslouzili-umelci/karel-capek/r~e6f033fac0f411e3a1ef002590604f2e/>

- A na závěr můžete využít kvíz: „Jak dobře znáte Karla Čapka?“

<https://vltava.rozhlas.cz/kviz-jak-dobre-znate-karla-capka-8389958>

Závěrečná reflexe – Nechte žáky okomentovat, kterou pravopisnou (stylistickou) chybu nikdy nechtějí udělat.

3.2 Metodický blok č. 2 (Slohové útvary se zřetelem k publikační činnosti)

3.2.1 Téma č. 1 (Základní slohové útvary)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Formou samostatné práce při tvorbě textu a následným sdílením textu si žáci prohlubují stylistické dovednosti (popis).

Metody

Brainstorming, samostatná práce.

Pomůcky

Psací potřeby, papíry.

Cíl

Účastník kroužku si procvičí dovednosti důležité pro napsání kvalitního textu – popis.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, posílení dovednosti při tvorbě vlastního textu, posílení schopnosti empatie.

Postup

Úvod

Na začátku lekce učitel žáky seznám s tím, co je bude čekat a naváže na předchozí lekci. Kdo měl chuť a udělal si test o Karlu Čapkovi? A přečetl si někdo z vás práce ostatních?

Práce v týmu

Pedagog na začátku aktivity vhodnou formou (brainstorming nebo společná myšlenková mapa) s žáky zopakuje, jaké prvky by měl mít dobrý popis, odliší popis statický od dynamického. Výběr metody necháme na pedagogovi. U brainstormingu nijak nekomentujeme myšlenky žáků, pouze je zapisujeme, nehodnotíme.

Samostatná tvorba textu

Poté dostanou žáci za úkol napsat popis něčeho, co všichni dobře znají (např. školní budovy), ale očima jiné osoby (např. reportér místních novin, školník, inspektor, primán, absolvent po 20 letech apod.). V textu by se ale nemělo objevit označení této osoby, protože v závěru lekce se texty přečtou a ostatní hádají, očima koho může být škola takto popsána. Je dobré žáky upozornit, že má jít jen o popis, jakousi „studii“, tedy nemusí skončit pointou, nemusí obsahovat příběh. Pokud se ale zápleтка nebo její náznak objeví, není to považováno za chybu. Je důležité vést žáky k tomu, aby se vcítili do postavy, jejímaž očima je popis vytvářen. Čím konkrétnější osoba, tím je práce vydařenější. Časová dotace 20 minut.

Závěrečná reflexe

Po ukončení práce každý přečte svůj text, hodnotí výsledky práce ostatních. Pracujeme s popisnou zpětnou vazbou, kdy vedeme žáky k vyjadřování vlastního názoru, který budou opírat o konkrétní fakta...

Poznámka

Řešení úkolů bude patřit mezi texty, které budou vybírány v tematickém bloku 4 pro zveřejnění v závěrečném výstupu. Výsledné práce shromažďuje pedagog. V případě zpracování tohoto úkolu na počítači budou práce vkládány do společného úložiště.

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Formou samostatné práce při tvorbě textu a následným sdílením textu si žáci prohlubují stylistické dovednosti a zároveň si opakují a upevňují znalosti různých literárních žánrů a útvarů.

Metody

Brainstorming, samostatná práce.

Pomůcky

Psací potřeby, papíry.

Cíl

Účastník kroužku si procvičí dovednosti důležité pro napsání kvalitního textu – popis. Procvičí si znalosti z literární teorie.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, posílení dovednosti při tvorbě vlastního textu.

Postup

Úvod

V této lekci se znovu budeme věnovat popisu. Žáci by si měli uvědomit, že schopnost všímat si důležitých detailů a dobře je vystihnout je základ pro tvorbu dobrého textu.

Brainstroming

V úvodu lekce pedagog s žáky zopakuje formou brainstormingu či myšlenkové mapy nejdůležitější znaky popisu. V případě potřeby také stejnou metodou základní rysy různých literárních žánrů. Po ukončení brainstormingu učitel shrne podněty žáků tak, aby v další části mohli samostatně pracovat.

Tvorba textu

Úkol pro samostatnou práci bude napsat popis něčeho, co žáci dobře znají (např. školní budovy), ideálně téhož, co popisovali v předchozí hodině, ale tentokrát vytvářejí popis školy v duchu některého z literárních žánrů/útvarů (např. novinový článek, pohádka, psychologický román, horor, fantasy,

deníkový záznam apod.). Není potřeba vymýšlet zápletku, vytváří se pouze popis prostředí. Pokud se ale zápleтка nebo její náznak objeví, není to považováno za chybu.

Závěrečná reflexe

Po skončení samostatné práce žáci čtou své texty, ostatní určují, o jaký žánr se jedná. Pokud to nepoznají správně, pedagog upozorní na chyby. Vydařené práce se mohou stát základem rozsáhlejšího textu (dobrovolný domácí úkol). Řešení úkolů bude patřit mezi texty, které budou vybírány v tematickém bloku 4 pro zveřejnění v závěrečném výstupu. Výsledné práce shromažďuje pedagog. V případě zpracování tohoto úkolu na počítači budou práce vkládány do společného úložiště.

3. hodina

Forma a bližší popis realizace

Formou samostatné práce při tvorbě textu a následným sdílením textu si žáci prohlubují stylistické dovednosti při psaní popisu pracovního postupu a zároveň si opakují a upevňují znalosti z teorie literatury a zábavným způsobem si procvičí slovní zásobu.

Metody

Brainstorming či myšlenková mapa, samostatná práce.

Pomůcky

Psací potřeby, papíry, příloha pro pedagoga – básně Jana Nerudy (viz Příloha 2.2.1.1)

Příloha 2.2.1.1 Básně Jana Nerudy

Cíl

Účastník kroužku si procvičí dovednosti důležité pro napsání kvalitního textu – dynamický popis. Procvičí si také slovní zásobu.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, posílení dovednosti při tvorbě vlastního textu. Volba výstižných vyjadřovacích prostředků.

Postup

Úvod

V úvodu lekce pedagog s žáky zopakuje formou Vennova diagramu základní znaky popisu, odliší popis statický od popisu dynamického. Tato lekce je zaměřena na popis pracovního postupu. Ideální je využít popis přípravy nějakého jídla (případně jinou činnost, se kterou mají žáci osobní zkušenost). Při ústní přípravě na tuto činnost klademe důraz na správně použitá výstižná slovesa, logickou kompozici a srozumitelnost.

Popis pracovního postupu

Potom pedagog zadá samostatnou práci – žáci mají za úkol samostatně (případně ve dvojicích) vytvořit text návodu na přípravu jídla, ale tak, aby byl ve verších, aby se rýmoval. Rýmové schéma si určí žáci

sami. Je pravděpodobné, že v této lekci žádné básnické skvosty nevzniknou, ale žáci si zábavnou formou procvičí svou slovní zásobu.

V případě, že tento úkol je pro žáky obtížný, může vedoucí zvolit variantu – např. přetextování známé písně.

Nejlepší práce budou vybrány pro otištění ve výstupu programu (příloha zpravodaje).

Závěrečná reflexe

Po skončení práce si žáci navzájem své texty přečtou a případně okomentují. Pedagog uzavře lekci přečtením básní spisovatele a novináře Jana Nerudy, který také vytvořil dva texty týkající se přípravy jídla. Při této příležitosti může pedagog účastníkům připomenout význam spisovatele a novináře Jana Nerudy, který by se mohl stát žákům inspiračním vzorem (Nerudovy novinářské úspěchy, fejetony apod.).

Varianta: Nerudovy básně pro inspiraci přečíst před zahájením samostatné práce.

Příloha 3.2.1.1 Básně Jana Nerudy

4. hodina

Forma a bližší popis realizace

Formou abstrakce si žáci netradičním způsobem prohloubí stylistické dovednosti při nácviu psaní charakteristiky.

Metody

Brainstorming či myšlenková mapa, samostatná práce.

Pomůcky

Psací potřeby, papíry.

Cíl

Účastník kroužku si procvičí dovednosti důležité pro napsání charakteristiky. Procvičí si slovní zásobu a schopnost abstrakce.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, posílení dovednosti při tvorbě vlastního textu. Volba výstižných vyjadřovacích prostředků. Procvičení abstraktního myšlení.

Postup

Úvod

V úvodu lekce je vhodné např. prostřednictvím brainstormingu či myšlenkové mapy zopakovat základní znaky charakteristiky jakožto slohového útvaru.

Samostatná práce a ověření přesnosti vyjádření

Úkolem pro žáky bude napsat na papír prostřednictvím fiktivního nákupního seznamu cca 10 věcí, které by mohl mít v nákupním vozíku člověk, kterého chtějí charakterizovat (např. pedagog, školník, ředitel,

uklízečka, jaké by měla budoucí partner/ka, jeho nejlepší kamarád/ka apod.). Je potřeba je upozornit na to, že by měli být velmi konkrétní. Nenapsat jen kosmetiku, ale i značku; nejen oblečení, ale i jeho velikost apod. Tímto způsobem lze také např. nepřímo sdělit, že dotyčný má rád zvířata – bude mít na seznamu krmení pro psy, nebo že je sportovec, velký čtenář, dobrá kuchařka.

Až budou mít všichni tento seznam hotov, označí, že se jedná o ženu (Ž), nebo muže (M) a odnesou svůj papír vedoucímu (vedoucí aktivity může být učitel nebo vybraný žák). Ten papíry zamíchá a rozdává účastníkům tak, aby žádný neměl ten svůj. Další část úkolu spočívá v tom, že žáci mají podle seznamu, který dostali, napsat souvislý text – charakteristiku dotyčné osoby. Vzhledem k tomu, že každá věc na seznamu nejspíše charakterizuje jinou vlastnost, měl by text obsahovat min. 10 vět, ale může být i delší.

Závěrem si každý najde svůj původní seznam a přečte si text, který mu tam přibyl. Každý by se měl vyjádřit, jestli daná charakteristika odpovídá původnímu záměru, nebo kde se od něj odchyluje, a odhalit pravděpodobnost proč. Několik prací možno přečíst nahlas. Pokud vzniknou práce vhodné k otištění, budou vybrány pro výstup programu (příloha zpravodaje).

Závěrečná reflexe – pokud se druhý žák s něčím v charakteristice netrefil, zhodnoťte, zda to není nedostatek v konkretizaci výrobku v košíku.

5. hodina

Forma a bližší popis realizace

V této lekci si žáci upevní stylistické dovednosti v psaní vypravování a srovnají tento slohový postup s publicistickým stylem, procvičí si slovní zásobu.

Metody

Brainstorming či myšlenková mapa, skupinová práce.

Pomůcky

Psací potřeby, papíry, noviny (i staré) nebo přístup k internetu, tabule/flipchart

Příloha 2.2.1.2 Základní slohové útvary autobus

Cíl

Účastník kroužku si uvědomí rozdíl mezi publicistickým stylem a vypravováním. Procvičí si slovní zásobu a schopnost přesné formulace.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, posílení dovednosti při tvorbě vlastního textu. Volba výstižných vyjadřovacích prostředků.

Postup

Úvod, znaky vypravování

V úvodu lekce si žáci formou brainstormingu či myšlenkové mapy připomenou základní znaky vypravování. Pedagog zapisuje na tabuli, aby pak tyto informace měli žáci na očích po celou dobu další práce.

Samostatný úkol

Samostatným úkolem této lekce bude vytvořit text vypravování, které bude vycházet z publicistického textu, ideálně ze zprávy. Zpráva by se měla týkat školy nebo regionu. V příloze 2.2.1.2 je nabídka zprávy, jako ukázka, ale žáci si musí v novinách nebo na internetu najít vlastní. Žáci pracují samostatně nebo ve skupině, podle zvážení pedagoga. Při psaní textu dbají na správné využití stylistických prostředků typických pro vypravování. Pozorují, jak se mění formulace, když z publicistického textu vytvářejí vypravování.

Příloha 3.2.1.2 Základní slohové útvary autobus (pro pedagoga)

Pro srovnání výsledků v závěru lekce je vhodnější, aby všichni zpracovávali tutéž zprávu – tak v závěru lépe vynikne způsob zpracování a žáci si při závěrečném čtení textů uvědomí i jiné možnosti vyjádření téhož. Pokud vzniknou práce vhodné k otištění, budou vybrány pro výstup programu (příloha zpravodaje).

Varianta: Polovina účastníků pracuje obráceně: z beletristického textu vytvoří zprávu do novin.

Závěrečná reflexe – žáci zhodnotí, jak se jim pracovalo a co je nejvíce zaujalo.

6. hodina

Forma a bližší popis realizace

Hravou formou si žáci procvičí vyprávěcí slohový postup, kompozici vypravování a slovní zásobu a vytvoří vlastní text podle zadaných kritérií.

Metody

Jazykové hry, skupinová kreativní práce, samostatná práce.

Pomůcky

Psací potřeby, papíry, židle s možností uspořádat je do kruhu.

Cíl

Účastník kroužku si procvičí pohotové vyjadřování, slovní zásobu a cit pro kompozici vypravování.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, posílení dovednosti při tvorbě vlastního textu. Volba výstižných vyjadřovacích prostředků. Stylistická pohotovost, rozvoj fantazie.

Postup

Úvod

V úvodu lekce se žáci posadí/postaví do kruhu. Jejich úkolem bude společně vytvořit vypravování tak, že pedagog nebo některý z žáků řekne první větu a každý další po kruhu postupně další větu doplní. Příklad první věty: Jednou jsem zůstal sám doma a chtěl jsem si v klidu číst. Může to být i přímá řeč nebo citoslovce. Je potřeba dbát na to, aby poslední na řadě vypravování mohl ukončit pointou. Je proto nutné, aby všichni účastníci sledovali průběh děje a dbali na správnou kompozici, aby se v příběhu objevila zápleтка.

V případě malého počtu účastníků může každý vytvořit dvě věty nebo se aktivita uskuteční dvakrát dokola.

Jazykové hry ve dvojicích

Ve dvojicích si žáci navzájem vyprávějí příběh (např. Co se mi přihodilo o víkendu, Nejlepší zážitek ze školního výletu) – ovšem každá věta musí začínat jiným písmenem, v pořadí, jak jdou v abecedě (první věta začíná na A, druhá na B, ...). Poté, co jeden z žáků dovypráví svůj příběh, začne hovořit druhý.

Varianta: Ve dvojicích žáci společně vymýšlejí příběh tak, že se střídají – každý řekne jednu větu. Ale věty musí vždy začínat písmenem/nebo slabikou, kterou skončila věta předchozí.

Tvorba vlastního textu

Žáci samostatně vytvoří text podle určených kritérií. Základní varianta je, že pedagog zadá první odstavec textu (možno použít začátek již existující kratší povídky nebo z textu ze zpravodaje). Další obměny kritérií jsou, že pedagog určí počet postav, které se musí v příběhu objevit, prostředí, dobu, kdy se příběh odehrává apod.). Náročnější variantou je, že se všem zadá poslední odstavec textu.

Poté, co žáci text napíší, přečtou jej všem nahlas. Žáci si navzájem poskytují popisnou zpětnou vazbu. Na této práci je zajímavé pozorovat, s jakou fantazií žáci k tvorbě přistupují – i když mají stejné východisko, práce budou velmi rozmanité. Z nejvydařenějších textů se vyberou ty, které mohou být publikovány ve výstupním zpravodaji.

Závěrečná reflexe (3 minuty) – žáci zhodnotí, jak se jim pracovalo a co je nejvíce zaujalo, která hra pro ně byla nejjednodušší a která nejzajímavější.

3.2.2 Téma č. 2 (Útvary publicistického stylu)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci se pod vedením pedagoga seznámí s charakteristickými prvky zprávy a komentáře a naučí se mezi nimi rozlišovat. Součástí lekce je i test porozumění textu.

Metody

Brainstorming, myšlenková mapa, individuální tvůrčí činnost.

Pomůcky

Pracovní listy Příloha 2.2.2.1 a Příloha 2.2.2.2 pro všechny žáky, psací potřeby, tabule/flipchart, křídly, fixy, samolepky.

Příloha 2.2.2.1 Téma č. 2 (Útvary publicistických textů) – Zpráva a komentář

Příloha 2.2.2.2 Téma č. 2 (Útvary publicistických textů) – Zpráva a komentář

Cíl

Účastník kroužku si procvičí pohotové vyjadřování, slovní zásobu, upevní si znalosti o podobě zpráv a komentáře. Procvičí si čtenářskou gramotnost.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, posílení dovednosti při tvorbě vlastního textu. Volba výstižných vyjadřovacích prostředků. Stylistická pohotovost, rozvoj fantazie.

Postup

Úvod

V první části lekce si žáci zopakují, co vědí o zprávě a komentáři formou brainstormingu (příp. možno použít i metodu Vennova diagramu), a za pomoci pedagoga zformulují základní definice. Časový limit cca 10 min.

Pro inspiraci definice z wikipedie:

„Zpráva: V žurnalistice je základním žánrem zpravodajství. Informuje o události nebo jevu, který přináší alespoň jeden dosud neznámý fakt (anebo známý, ale vystupující v nových souvislostech), přičemž daný jev se stal nebo nestal, popřípadě stane nebo nestane.

Vlastnosti zprávy v žurnalistice

- aktuálnost,
- časová a místní (provinčnost × globálnost) relevantnost,
- věcnost (zpráva většinou oproštěna o všechna „zbytečná“ slova),

- objektivita (novinář/reportér nikomu nestraní, a u zpráv, kde je nějaký spor, se snaží získat vyjádření obou stran),
- přesnost (např. u čísel, peněžních částek nebo dat se přílišně nezaokrouhluje),
- úplnost (úmyslně se nezatajuje žádná relevantní souvislost nebo skutečnost),
- spolehlivost (zpráva většinou musí být ověřena z vícera nezávislých zdrojů),
- citová neutralita (zpráva např. postrádá slova jako „naštěstí“ nebo „bohužel“, apod.),
- délka (krátká × rozvinutá) přiměřená relevanci a celku, jehož je součástí,
- odpovídá na základní otázky „kdo/co, kdy, kde“ (se něco stalo). Odpovědi na další otázky jako je „jak“ (se něco stalo) a „proč“, se většinou lépe hodí do jiných žánrů (např. fejeton, úvaha apod.)

- Komentář v žurnalistické praxi je krátký textový útvar, který zpravidla vyjadřuje buďto názor příslušného autora (komentátora) nebo i daného periodika (či jiného informačního média) k nějaké (obvykle společenské) problematice a uvádí ji do souvislostí s jinými událostmi.“

Definice zprávy a komentáře

Žáci zpracují samostatně úkol z pracovního listu Příloha 2.2.2.1. Jedná se o pochopení rozdílu mezi zprávou (objektivní sdělení) a komentářem (subjektivní sdělení).

Příloha 3.2.2.1 Zpráva a komentář Trump

Příloha 3.2.2.2 Téma č. 2 (Útvary publicistických textů) – Zpráva a komentář – klima

Řešení: a) Z, b) Z, c) K, d) Z, e) K, f) Z

Čtenářská gramotnost

Test čtenářské gramotnosti. Pracovní list Příloha 2.2.2.2. Žáci postupují podle pokynů. Po přečtení výchozího textu rozhodnou, zda níže uvedené výroky platí. Po skončení práce se provede kontrola s pedagogem, popř. se vysvětlí chyby.

Řešení: N, A, N, A, N, A

Poznámka – domácí úkol

Připravte žáky na následující hodinu. Budeme pracovat s fotografiemi, žáci by se měli nachystat a přinést si fotografie, na kterých zaznamenali nějakou událost (sportovní den, školní akademii, exkurzi apod.).

Závěrečná reflexe – žáci prodiskutují ve skupině, co pochopili o správném řešení. Jak by případně mohly vypadat jiné formulace textu, které by význam vět pozměnily?

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci se pod vedením pedagoga učí, co je reportáž a fotoreportáž a jak ji dobře napsat. V této lekci je kratší text spojen s fotografiemi, v navazující lekci se pak vytváří rozsáhlejší text. Výstupem je vlastní text.

Ideální je, kdyby lekci předcházela společná exkurze (např. do Informačního centra) nebo celoškolní akce (sportovní den) apod., kde by žáci vytvořili fotografie dokumentující danou událost nebo prostředí. Pokud toto není možné, lze například zdokumentovat i činnost kroužku, tedy pořídit přímo fotografie z probíhající akce.

Jinou možností je, že fotografie připraví učitel, ale vždy by to mělo být z akce, které se zúčastnili členové kroužku.

Metody

Skupinová práce. Metody aplikačního charakteru a umělecko-tvůrčí metoda. Diskuze.

Pomůcky

Fotoaparát, počítač, tablet, psací potřeby, papíry. Připravené fotografie.

Cíl

Účastník kroužku si procvičí pohotové vyjadřování, slovní zásobu, upevní si znalosti o způsobu psaní reportáže. Procvičí si tvorbu vlastního textu.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, posílení dovednosti při tvorbě vlastního textu. Volba výstižných vyjadřovacích prostředků. Stylistická pohotovost, rozvoj fantazie.

Postup

Úvod

Příprava na aktivitu, nachystání fotografií. Učitel zkontroluje, jaké si přinesli žáci fotografie, případně doplní z vlastních zdrojů. Bude se jednat o fotografie zaznamenávající nějakou školní akci nebo akci SVC.

Co je reportáž?

V první části lekce zopakuje pedagog vhodným způsobem, co vědí účastníci o fotoreportáži (např. pedagog klade otázky, připravené v kapitole 2.2.2, které se týkají fotoreportáže).

- Jak byste charakterizovali reportáž?
- Jaké by měly být texty, které fotografie doplňují?
- Jaké fotografie pořizujeme pro fotoreportáž?
- Jak je potřeba promýšlet kompozici?
- Kde jste se setkali s fotoreportáží?
- Co si myslíte, že je na tvorbě fotoreportáže nejobtížnějšího?

Praktická část

Účastníci se po úvodní teoretické části rozdělí do skupin a pracují buď se svými fotografiemi, popř. s fotografiemi jiných skupin (viz varianty).

Varianty:

Vezmou fotografie své skupiny a doplní popisky – kratší texty, které vystihují průběh akce nebo prostředí pro zprostředkování atmosféry, včetně subjektivního pohledu autorů.

Vezmou fotografie jiné skupiny a doplní popisky a následně autoři fotografií texty případně doplní.

Proběhne diskuze jednotlivých skupin. Z nejvydařenějších prací se mohou vybrat ty, které budou publikovány ve výstupu.

Závěrečná reflexe (3 minuty) – žáci zhodnotí navzájem, zda se jim podařilo vystihnout popiskem atmosféru na fotografii či nikoliv.

3. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci se pod vedením pedagoga učí, co je reportáž a jak ji dobře napsat. Lekce navazuje na předchozí, jejímž tématem byla fotoreportáž. Výstupem je vlastní text.

Metody

Skupinová práce. Brainstorming. Metody aplikačního charakteru a umělecko-tvůrčí metoda. Diskuze.

Pomůcky

Fotoaparát, počítač, tablet, psací potřeby, papíry.

Cíl

Účastník kroužku si procvičí pohotové vyjadřování, slovní zásobu, pravidla pro psaní reportáže.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, posílení dovednosti při tvorbě vlastního textu. Volba výstižných vyjadřovacích prostředků. Stylistická pohotovost, rozvoj fantazie.

Postup

Úvod

V první části lekce pedagog zopakuje se žáky hlavní rysy reportáže, jazyk, obrazový doprovod apod. a pak se účastníci samostatně či ve dvojicích věnují vytváření vlastních textů. K opakování může použít učitel následující otázky, uvedené v kapitole 2.2.2:

- Kdo může být autorem reportáže?
- Jaká témata se vybírají pro reportáž?
- Jaký jazyk je typický pro reportáž?
- Komu je text určen?
- Jak to ovlivní výběr slovní zásoby?
- Jaká by měla být kompozice?

Praktická část

Žáci napíší reportáž. Volí se téma z aktuálního dění ve škole, téma Jeden den v naší škole apod. Ve dvojicích zpracují texty. Možnou alternativou je reportáž z aktuální schůzky kroužku.

Varianta: Některé skupiny mohou zpracovat fotoreportáž z aktuální činnosti kroužku.

Závěrečná reflexe – Proběhne diskuze jednotlivých skupin. Z nejvydařenějších textů se vyberou ty, které budou publikovány ve výstupu.

3.3 Metodický blok č. 3 (Tvůrčí psaní)

V metodickém bloku je uvedeno, jakým způsobem pedagog se žáky pracuje, chronologický popis lekce, kde je to důležité, tak i doporučená časová dotace. U příslušných úkolů jsou uvedené i klíče k řešení a k hodnocení.

Metodický blok č. 3 je konkrétně zaměřen na tvůrčí psaní, cílem je rozvoj obrazotvornosti žáků, podpora jejich kreativity a zájmu o svět.

3.3.1 Téma č. 1 (Metody vytváření textů)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Formou skupinové práce se žáci seznámí s metodou, kterou lze využít nejen jako přípravnou fázi tvůrčího psaní, ale také jako přehledný způsob opakování učební látky – Vennovy diagramy. Výstupem z lekce bude text do školního časopisu. Časová dotace může výrazně přesáhnout 45 min, záleží také na tématu.

Metody

Vennovy diagramy.

Pomůcky

Psací pomůcky – fixy, papír větších rozměrů, ideálně A2, tabule, samolepky.

Cíl

Účastník kroužku si prohloubí kritické myšlení prostřednictvím metody Vennových diagramů, procvičí si přesné a výstižné vyjadřování, slovní zásobu.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, argumentace. Volba výstižných vyjadřovacích prostředků. Stylistická pohotovost, ústní projev.

Postup

Úvod

V úvodu lekce pedagog prohloubí praktické znalosti žáků při práci s metodou Vennových diagramů. Na tabuli nakreslí dva velké ovály – množiny, které se překrývají a vytvářejí tak tři oddělené části, do kterých lze zakreslovat prvky náležící jedné množině, druhé množině a prvky náležející oběma množinám zároveň.

Konkrétní vysvětlení metody

Nyní žáci začnou doplňovat prvky množin – informace. Jako ilustrační příklad je vhodné použít dvě témata z výuky, která žáci aktuálně probírají – K. J. Erben × K. H. Mácha, romantismus × realismus, Evropa × Asie, K. Kolumbus × M. Polo atd.

Žáci pracují všichni společně a diktují pedagogovi, ten zapisuje. Poté, co se pedagog přesvědčí, že žáci pochopili princip metody, zadá úkol do skupin. Skupiny po třech až čtyřech žácích (podle celkového počtu) dostanou každá své téma, mírně odlišné od ostatních skupin. V případě velkého celkového počtu žáků je možno vždy dvěma skupinám zadat stejné téma.

Každá skupina má za úkol ke svým tématům doplnit co nejvíce informací. Nabídka témat: časopis × noviny, zprávy tištěné × internetové zprávy, bulvární média × seriózní média.

Obměna: Na svých papírech nemusí mít žáci nakreslené ovály, stačí tři sloupce, kdy prostřední obsahuje informace společné oběma tématům (průnik množin).

Ústní projev

Po skončení práce jednotlivé skupiny postupně prezentují své výsledky, komentují je – mluvní cvičení.

Obměna: Každá skupina se posune k jinému papíru a případně doplní další informace, které je napadnou k druhému tématu.

Výstupem z lekce je buď jen mluvní závěrečný projev každé skupiny, nebo se nasbíraný materiál využije jako zdroj inspirace pro rozsáhlejší text do výstupu nebo školního časopisu o literatuře, divadle a filmu. Možno také zkombinovat s metodou Argumentační pavučiny (viz 6. hodina v tomto tematickém celku).

Výsledné práce učitel uloží pro případně další využití.

Závěrečná reflexe – Žáci posoudí kolik, kdo potřeboval času pro ústní projev a který projev pro ně byl nejinspirativnější.

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci se prakticky seznámí s metodou napomáhající tvorbě vlastního textu a posléze vlastní text vytvoří.

Metody

Volné psaní, tvorba vlastního textu.

Pomůcky

Psací potřeby, papíry, hodinky (příp. stopky), případně počítač.

Cíl

Účastník kroužku se blíže seznámí s metodou volného psaní a jeho využití při tvorbě vlastního textu.

Kompetence

Kompetence komunikace v mateřském jazyce. Tvorba vlastního textu. Volba výstižných vyjadřovacích prostředků. Stylistická pohotovost v písemném projevu.

Postup

Úvod a vysvětlení metody

Volné psaní je metoda, při které si žáci procvičí vytváření asociací. Slouží obvykle jako přípravná fáze tvorby textu. Myšlenky, které zazní ve volném psaní, je možno, ale ne nutno použít při dalším psaní.

Vedoucí žákům vysvětlí (připomene) zásady volného psaní:

- Píšu po celou určenou dobu.
- K napsanému se nevracím.
- Píšu všechno, co mi jde hlavou.
- Neřeším pravopis.
- Snažím se udržet u tématu, ale zapisuji všechno.

Pokud je to potřeba, provede vedoucí zkoušku nanečisto – 2 minuty, téma např. co budu dělat, až přijdu ze školy.

Volné psaní – praktická část

Pak následuje 5 minut volného psaní na téma: ČÍM JE PRO MĚ INTERNET? Nebo ČÍM JSOU PRO MĚ MÉDIA?

Poté si žáci přečtou, co napsali, podtrhnou v textu vydařená spojení.

Tvorba vlastního textu

Při tvorbě vlastního textu inspirování volným psaním napíše vlastní obsah – článek do zpravodaje (úvahu) s tímtéž názvem. Využijí vydařená slovní spojení.

Závěrečná reflexe

V závěru hodiny si texty navzájem přečtou a ohodnotí. (Nebo přilepí na tabuli, aby byly texty přístupné všem). Společně vyberou texty, které by mohly být ve výstupu otištěny.

3. hodina

Forma a bližší popis realizace

Formou skupinové práce se žáci naučí vytvářet myšlenkové mapy, které budou přípravnou fází pro tvorbu textu do školního časopisu. Časová dotace je závislá na náročnosti tématu.

Metody

Myšlenková mapa – je to jedna z metod tvůrčího psaní založená na prvku asociace a vzájemných vazeb.

Pomůcky

Psací potřeby, papíry – ideálně větších rozměrů (min. A3), samolepky, případně počítače a software pro tvorbu myšlenkových map.

Cíl

Účastník kroužku se blíže seznámí s metodou myšlenkové mapy a jejího využití při tvorbě vlastního textu.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce. Tvorba vlastního textu. Volba výstižných vyjadřovacích prostředků. Stylistická pohotovost v písemném projevu.

Postup

Úvod, vysvětlení pojmů

Vedoucí na začátku práce vysvětlí žákům, co znamená slovo asociace. Asociace je termín, který v psychologii označuje spojení mezi myšlenkami, pocity nebo vjemy, které vyplývají z podobnosti mezi těmito prvky nebo jejich vztahu. Zjednodušeně: které slovo (ideálně podstatné jméno) se ti vybaví, když se řekne ... (např. STŮL... ŽIDLE). Takto je možno vytvářet celé řetězce asociací.

Myšlenková mapa je také založena na asociacích, ale třídí je podle obsahu. Rozchází se do různých tematických stran. Tato metoda slouží k tomu, aby si žák uvědomil, co všechno ho k tématu napadá, ale na rozdíl od brainstormingu je myšlenková mapa strukturovanější. Tuto metodu můžeme používat i k opakování učiva (pak se ale nejedná o asociace, ale o naučené pojmy) – vhodné např. k opakování slovní zásoby v cizích jazycích.

Praktická část

Žáci zpracují myšlenkovou mapu na určené základní téma. To může vycházet z programu kroužku. Z vytvořené myšlenkové mapy si pak žák vybere některé asociace, které pak zakomponuje do souvislého textu. Žáci mohou pracovat ve skupinách (2–4 žáci) nebo samostatně. Pedagog zadá téma (např. chleba, škola, senioři, ...) a žáci mají za úkol vytvořit myšlenkovou mapu k tomuto slovu. Až jsou hotovi, prezentují své mapy před celou skupinou. Poté se každý samostatně pustí do tvorby textu – např. Co můžeme zažít při návštěvě pekárny? nebo fiktivní rozhovor s pekářem z pekárny, fiktivní recenze na různé druhy chleba, setkání se skřítky, kteří sbírají drobký chleba, když se nikdo nedívá (pohádka). Nedá se dopředu odhadnout, co žáky napadne, každý žák má k předmětu určité asociace, výsledek může vést k rozmanitým výstupům.

Závěrečná reflexe

Po skončení práce na textu žáci zveřejní svůj text ostatním členům kroužku a poskytnou si navzájem popisnou zpětnou vazbu. Zveřejnění může být například na nástěnce. Společně vyberou texty, které budou ve výstupu otištěny.

4. hodina

Forma a bližší popis realizace

Za pomoci metody klíčových slov vytvoří žáci texty ze školního prostředí. Časový rozsah lekce je závislý na náročnosti tématu.

Metody

Klíčová slova – jedná se o metodu tvůrčího psaní, kdy žákům zadáme klíčová slova, na základě, kterých se pak tvoří texty.

Pomůcky

Psací potřeby, papír, tabule.

Cíl

Účastník kroužku se blíže seznámí s metodou klíčových slov a jejího využití při tvorbě vlastního textu.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce. Tvorba vlastního textu. Volba výstižných vyjadřovacích prostředků. Stylistická pohotovost v písemném projevu.

Postup

Úvod a vysvětlení metody

Na začátku lekce seznámí vedoucí žáky s pojmem klíčové slovo. Jsou to taková slova (nebo výrazy), která mají v textu určující význam, nejlépe jej vystihují. V knihovnictví se klíčová slova používají pro označení tématu knihy a její zařazení do katalogu, většinou výběrem slov z rejstříku. Učitel vysvětlí i použití klíčových slov v moderní době, tedy pro vyhledávání na internetu, neboť tento příklad bude pro žáky bližší. Zde klíčové slovo označuje konkrétní slovo nebo frázi, pod kterou uživatelé hledají informace k danému pojmu na internetu pomocí vyhledávačů, nejčastěji prostřednictvím Google.

Jako nácvik lze použít i obrácenou metodu – např. v článku z novin klíčová slova podtrhnout.

Praktická část

Vlastní práci můžeme přizpůsobit požadovanému tématu výstupu, kdy vedoucí dopředu vybere klíčová slova, napíše je na tabuli a žáci samostatně tvoří texty, které si pak navzájem přečtou, ohodnotí a vyberou z nich ty nejzdařilejší k publikování (texty mohou být libovolného útvaru – zpráva, reportáž, recenze).

Obměnou je vybírání klíčových slov jinými způsoby:

Každý žák dostane tři papírky, na každý papírek napíše jedno podstatné jméno, papírky se vhodí do krabičky a z té si každý žák vylosuje tři slova, která se stanou klíčovými pro jeho text.

Žáci ze svých osobních věcí vyberou pět různých předmětů, které vhodí do sáčku. Sáčky se pak promíchají a každý si vybere jeden, předměty v sáčku budou klíčová slova pro jeho text. (Po skončení práce sáček vrátí původnímu majiteli.)

Žáci vyjdou na chodbu a požádají kolemjdoucí, aby vyslovil jedno podstatné jméno. Osloví 3–5 osob. Tato slova se stanou klíčovými.

Závěrečná reflexe – po skončení práce na textu zveřejní autoři svoje texty ostatním členům kroužku a poskytnou si navzájem popisnou zpětnou vazbu.

5. hodina

Forma a bližší popis realizace

Formou spolupráce ve dvojicích, ale založené i na samostatné práci, vznikne text se zajímavými prvky uměleckého textu.

Metody

Koláž témat je metoda tvorby textu, kdy může (ale taky nemusí) vzniknout dopředu nezamýšlený efekt spojení netradičních prvků, který dá textu nový význam. Poté, co si žáci osvojí tento princip, mohou s ním pracovat cíleně, bez prvku náhody.

Pomůcky

Psací potřeby, papíry, nůžky, lepidlo (do dvojic).

Cíl

Účastník kroužku se blíže seznámí s metodou textové koláže a jejího využití při tvorbě vlastního textu. Procvičí si schopnost vystihnout hlavní myšlenku textu.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce. Tvorba vlastního textu. Volba výstižných vyjadřovacích prostředků. Stylistická pohotovost v písemném projevu.

Postup

Úvod

V této lekci si žáci vyzkouší metodu psaní textu – koláže. Je to metoda, která může pomoci vytvořit velmi působivé texty. Tato lekce má sloužit k tomu, aby žáci pochopili, jak metoda funguje. Není primárním cílem, aby vznikl plnohodnotný text, ale může se stát, že text získá neočekávaný význam. Žáci budou pracovat po dvojicích.

Koláž může být vytvořena například z vystříhaných textů a může vytvořit obrazec. Může se také jednat o vystříhané obrázky, doplněné třeba jedním důležitým slovem, jehož jednotlivá písmena jsou rozeseta po papíru.

Textové koláže se tvoří tak, že je zadán určité téma (například životní prostředí) a žák má v určitém čase vystříhat z textových materiálů, které má k dispozici slova, nadpisy či věty, které mu k tématu připadají relevantní. Takto získaný materiál má poté uspořádat, tedy nejčastěji nalepit na papír. U zdrojů se často kombinují odborné dokumenty z daného oboru s těmi, které mají zcela obecné zaměření (noviny, časopisy...). Pokud se pracuje pouze s tématem literárním, není ani třeba mít k dispozici odborné dokumenty.

Samostatná práce

V našem programu jsme vybrali následující postup.

Vedoucí rozdělí žáky do dvojic a zadá úkol: Vyberte si ve dvojici nějaký předmět (je lepší, pokud to není nic abstraktního). Ideální je, aby to byl nějaký konkrétní předmět (např. nejen batoh, ale konkrétní batoh s puntíky a rozbitým zipem nahoře). Poté každý ve dvojici napíše text (max. o rozsahu A4), kde

tento předmět bude hrát nějakou roli, nemusí to být role hlavní. Útvar textu může být různý – vypravování, zpráva, recenze, báseň, zápis do deníku, popis výroby apod.

Tvorba koláže

Poté, co jsou všichni hotovi, vedoucí zadá další pokyn (vhodné je, aby žáci na začátku práce nevěděli, co se s texty bude dál dít): přečtěte si ve dvojici navzájem své texty a po domluvě je rozstříhejte na menší části a proložte oba texty navzájem. Nově vzniklý text (koláž) nalepte na papíry.

Nově vzniklým textům vymyslete nadpis a přečtěte je ostatním.

Závěrečná reflexe

Žáci zhodnotí, jak je práce bavila a společně vyberou nejpovedenější texty.

6. hodina

Forma a bližší popis realizace

Během lekce se žáci naučí pracovat s jednou z přípravných metod k tvůrčímu psaní, která se nazývá **Argumentační pavučina**. Je to metoda, kdy si žák uvědomí, co k danému tématu zná, jaké argumenty může použít na doložení svých názorů. Výstupem z lekce může být text např. do školního časopisu. Pozor: Časové rozmezí může přesáhnout 45 min (v závislosti na tématu).

Metody

Argumentační pavučina – je to jedna z metod, kterou je vhodné použít k přípravě na psaní textu o tématu, kde je třeba srovnávat několik úhlů pohledu. Srovnáváme výhody a nevýhody konkrétních prvků, částí tématu (viz příklad).

Pomůcky

Psací potřeby, papíry, tabule.

Cíl

Účastník kroužku se blíže seznámí s metodou Argumentační pavučina a jejího využití při tvorbě vlastního textu. Rozvíjí si argumentační schopnosti a schopnost přesné formulace vlastních názorů.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce. Tvorba vlastního textu. Volba výstižných vyjadřovacích prostředků. Stylistická pohotovost v písemném projevu. Vyjádřit přesně formulovaný vlastní názor a postoj.

Postup

Úvod, vysvětlení metody

Prostřednictvím zápisu na tabuli vysvětlíme na příkladu princip metody. Vedoucí zapíše téma **bydlení** a rozdělí tabuli na dvě části, z nichž jedna se bude týkat bydlení ve městě a druhá bydlení na vesnici. Pak se každá z obou částí rozdělí znovu na dvě části a nyní zapisujeme zvlášť výhody a zvlášť nevýhody k dané části tématu. Tato část práce může probíhat jako samostatná práce, ale i v rámci celé skupiny. Vytvoří se tak portfolio argumentů pro či proti, ze kterého pak lze vybírat argumenty při tvorbě souvislého textu.

Praktická část

Poté, co žáci pochopí princip fungování metody, zadá vedoucí aktuální téma – např. doprava, škola, obec (obce, odkud jsou studenti a Brno), region. Žáci si samostatně nebo ve skupině připraví kladné a záporné názory na jednotlivé druhy dopravy nebo dopravní prostředky a pak vytvoří souvislý text na toto téma. Je možno vytvořit texty různých útvarů – úvahový článek, fejeton, recenze, reportáž, ...

Na těchto textech pracují žáci buď samostatně, nebo ve dvojicích.

Závěrečná reflexe

Žáci si přečtou texty navzájem, společně mohou vyhodnotit a nejzdařilejší práce využít pro výstup.

7. hodina

Forma a bližší popis realizace

Během lekce se žáci naučí pracovat s jednou z přípravných metod k tvůrčímu psaní, která se nazývá **Pětilístek**. Má-li být výstupem z lekce text např. do školního časopisu, je potřeba počítat s časem delším než 45 min., ideální je pak dvoulekce nebo musí pedagog zadat vlastní zpracování za domácí úkol.

Metody

Pětilístek

Pomůcky

Psací potřeby, papíry, tabule, příloha 2.3.1.1 pro všechny žáky.

Cíl

Účastník kroužku se blíže seznámí s metodou Pětilístku a jejího využití při tvorbě vlastního textu. Procvičí si schopnost abstrakce, využití synonym a přesného vystižení významu slov.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce. Tvorba vlastního textu. Volba výstižných vyjadřovacích prostředků. Stylistická pohotovost v písemném projevu.

Postup

Vysvětlení metody

Na začátku lekce je potřeba žákům metodu teoreticky vysvětlit. Na tabuli (nebo jiné viditelné místo) si připravíme osnovu nebo využijeme pracovní list.

.....

.....

.....

.....

.....

Popis:

Na 1. řádek napíšeme 1 slovo – téma, se kterým budeme nadále pracovat.

Na 2. řádek napíšeme 2 slova – přídavná jména, která se k tématu vztahují, která jej charakterizují, jak by je žák subjektivně vystihl.

Na 3. řádek napíšeme 3 slova – slovesa, která se k tématu vztahují, co téma dělá nebo způsobuje.

Na 4. řádek napíšeme větu o 4 slovech, která téma co nejpřesněji vystihuje (i předložka je slovo).

Na 5. řádku je opět 1 slovo – synonymum, které téma vystihuje, metaforou, kterou je téma pro žáka.

Ideální je, aby se slova neopakovala.

Vedoucí lekce vyzve žáky, aby si každý pro sebe připravil osnovu Pětílístku, a napíše na tabuli na první řádek slovo (např. POHÁDKA). Nechá žáky samostatně doplnit druhý řádek jejich osnov, tedy dvě přídavná jména. Jakmile jsou žáci hotovi, zeptá se jich, jaká přídavná jména napsali a dvě z nich napíše do osnovy na tabuli (např. KOUZELNÁ, FILMOVÁ). Dále žáci samostatně zapisují tři slovesa, podle pokynu výše, pedagog poté opět vybere a zapíše na tabuli (např. USPÁVÁ, BAVÍ, POUČUJE). Totéž s čtvrtým řádkem (např. DOBRO VÍTĚZÍ NAD ZLEM) a pátým (např. DĚTSTVÍ).

Tento příklad je dobré nechat na tabuli žákům na očích, aby si potom při samostatné práci mohli pravidla Pětílístku připomenout.

Praktická část

V další fázi zadá vedoucí žákům vytvořit samostatně Pětílístek podle osnovy na téma, které budou potom zpracovávat do souvislého textu. Např. téma SVOBODA. Časový limit na práci je ideálně 10 minut, aby měli všichni čas slovní zásobu k tématu, kterou disponují, si uvědomit. Až jsou všichni hotovi, je možno si výsledné Pětílístky přečíst nebo vystavit, aby byly přístupné i ostatním žákům ve skupině.

Následuje samostatná tvorba textu na téma z Pětিলístku. Vedoucí upřesní název požadovaného textu – úvahy (např. CO PRO MNE ZNAMENÁ SVOBODA PROJEVU? Nebo MOJE SVOBODA ZAČÍNÁ TAM, KDE KONČÍ SVOBODA DRUHÉHO) a nechá žáky samostatně tvořit. Práci je možno dokončit doma a odevzdat na další lekci, případně zvolit pro tuto práci dvoulekci, aby žáci v klidu práci dokončili a navzájem si ji případně i přečetli a vybrali texty do výstupu.

Při ověřování byl text zpracován jako domácí úkol samostatně.

Obměna: Pokud se stane, že mají někteří žáci na posledním řádku stejné slovo, je možno je podle toho rozdělit do skupin a tvořit následný text ve skupině.

Závěrečná reflexe

Žáci zhodnotí, jak se jim pomoci této metody pracovalo.

3.3.2 Téma č. 2 (Redakční práce)

Toto téma je vhodné realizovat celé naráz, tedy jako dvouhodinu.

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci se setkají s redaktory zpravodajů, které oslovili v rámci tematického bloku č. 1.

Metody

Použita bude metoda diskusí, informativního charakteru, demonstrace, samostatná práce.

Pomůcky

Fotoaparát, diktafon, tablet, ukázky zpravodajů, připravené výstupy z předchozích hodin – práce žáků, každá skupina si připraví alespoň tři materiály.

Cíl

Účastník kroužku se v rámci besedy setká s tvůrci místních zpravodajů z okolních obcí. Dozví se nové informace o práci v redakcích. Naučí se formulovat své otázky.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce. Volba výstižných vyjadřovacích prostředků. Stylistická pohotovost v ústním projevu.

Postup

Pozvaní redaktori se představí žákům, představí svoji práci (články, celý zpravodaj). Žáci si připraví otázky pro diskuzi například: problémy, na které naráží při své práci, dobu, jak dlouho se věnují této práci, jakou mají kvalifikaci, ...

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci se setkají s redaktory zpravodajů, které oslovili v rámci tematického bloku č. 1.

Metody

Použita bude metoda diskusní, informativního charakteru, demonstrace, samostatná práce.

Pomůcky

Fotoaparát, diktafon, tablet, případně kamera, ukázky zpravodajů, připravené výstupy z předchozích hodin – práce žáků, každá skupina si připraví alespoň tři materiály.

Cíl

Účastník kroužku se v rámci besedy setká s tvůrci místních zpravodajů z okolních obcí. Dozví se nové informace o práci v redakcích. Naučí se formulovat své otázky.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce. Volba výstižných vyjadřovacích prostředků. Stylistická pohotovost v ústním projevu.

Postup

Redaktoři a hosté okomentují dosavadní práci žáků (připravené materiály).

Vytištěné příspěvky budou rozloženy na lavicích, hosté budou komentovat.

Současně také dojde k dohodě o předání výstupu (viz tematický blok 4). Žáci prodiskutují formu předání (kompletní dvojstrana nebo jednotlivé příspěvky?). Dohodnou se také na způsobu a formě předání (elektronicky, v jakém formátu, na jakou adresu atd.).

Průběh setkání budou žáci dokumentovat. Využijí diktafony, fotoaparát, tablet. Výsledné materiály uloží do sdíleného úložiště pro využití v tematickém bloku č. 4.

3.4 Metodický blok č. 4 (Zpracování materiálů na počítači)

Anotace metodického bloku – žáci si procvičí v praxi základní typografická pravidla a pravidla zpracování textu na počítači. Seznámí se se zápisem speciálních znaků. Žáci budou pracovat s chybným textem, ve kterém budou nedostatky odstraňovat. Poté si opraví vlastní texty, které připravili pro výstup do zpravodaje. Druhá část bloku se bude zabývat fotodokumentací. Žáci budou vybírat vhodné fotografie k připraveným článkům, zaměří se jak na jejich obsah, tak na výběr fotografií se správnou kompozicí a kvalitou vhodnou pro tisk. Tento blok bude přizpůsoben schopnostem žáků a představuje úvod do problematiky. Více se budou práci na počítači věnovat v dalším, navazujícím programu „Publikační činnost na střední škole“.

Při ověřování používali žáci pro práci s textem program MS Word 2010. Při práci v kroužku je možné použít libovolný textový editor, který má organizátor k dispozici. Například program LibreOffice Writer nebo Dokumenty Google.

3.4.1 Téma č. 1 (Zpracování textů)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Formou skupinové práce při úpravě textu na počítači si žáci opakuji znalosti o typografii a hladké sazbě z výuky informatiky. Každá skupina zpracuje několik textů, které vznikly v předchozích hodinách, zejména v rámci tématu tvůrčí psaní.

Metody

Použita bude metoda názorně demonstrační a samostatná práce jednotlivých skupin na počítačích v počítačové učebně. Kooperativní učení.

Pomůcky

Počítače s textovým editorem, připravené texty z předchozích hodin. Připravené úložiště. Seznam odkazů ke správné úpravě textu dle typografických pravidel (Příloha 2.4.1.1), tabulka ASCII kódů (Příloha 2.4.1.2).

Možné pomůcky při použití vzorových materiálů: připravený soubor pro opravy 2.4.1.3

Cíl

Žáci si zopakují, jak opravit text pomocí nástrojů textového editoru a také základní typografická pravidla. Tyto znalosti aplikují na texty připravené v předchozích hodinách.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce. K efektivní komunikaci, ke spolupráci, k aktivnímu přístupu, digitální kompetence.

Postup

Úvod

Pedagog na začátku lekce prověří, co žáci znají z oblasti počítačové typografie. Jejich znalosti se mohou lišit od nulových až po středně pokročilé, v závislosti na zařazení tématu typografie do výuky informatiky na konkrétní ZŠ, případně na hodinové dotaci určené pro toto téma, což se na jednotlivých školách značně liší.

Praktické opakování typografie

V první části vedoucí zopakuje základní typografická pravidla, tedy pravidla hladké sazby. K tomu může využít připravený text s informacemi o zájezdu, ve kterém jsou typografické chyby a žáci chyby opravují (pracovní list v příloze 2.4.1.3). Učitel doplňuje vysvětlením. Pro přípravu této aktivity může použít odkazy uvedené v příloze 2.4.1.1.

Řešení zadaného úkolu: *Příloha 3.4.1.3 Chyby v typografii řešení*

Předložený text obsahoval celkem 25 chyb.

Studijní zájezd do Velké Británie – jaro 2019

V dubnu 2019 (13. 4. – 16. 4. 2019) se zájemci z řad studentů našeho gymnázia zúčastní studijního zájezdu do Velké Británie, který pořádáme ve spolupráci se Student Agency. Cílem naší cesty bude jihozápadní Anglie, Cornwall.

Plán zájezdu:

1. den: Odjezd z České/Slovenské republiky z místa, které určíte.
2. den: Ráno přejezd trajektem do Anglie, příjezd do Londýna. Návštěva Greenwiche – procházka parkem ke Královské observatoři.
3. den: Snídaně, odjezd do lázeňského města Bath – návštěva Roman Bath Museum (8,40 a 12,30 GBP), procházka městem – The Circus, Royal Crescent, Pulteney Bridge.
4. den: Snídaně, dopoledne výlet do Plymouth, návštěva National Marine Aquarium (6,30 GBP).

Protože častou chybou při přepisování textu na počítači jsou zaměněné a špatně napsané speciální znaky, pedagog upozorní na správný zápis zvláštních a speciálních znaků a procvičí práci s tabulkou ASCII znaků (viz příloha 2.4.1.2).

Možné zadání úkolů: vyhledejte kódy pro tyto znaky (řešení)

- dlouhou pomlčku – Alt + 0150
- znaménko krát – Alt + 0215
- plus mínus – Alt + 0177
- zavináč – Alt + 0169
- Euro – Alt + 128

Přepis textů

Poté v úvodu do typografie žáci začnou přepisovat připravené texty v textovém editoru na počítači, případně opraví ty, které již dříve na počítači zpracovali. Mohou provést i přepis záznamu setkání s redaktory (z diktafonu), pokud ho udělali (nebylo podmínkou). Úkoly si vhodně rozdělí. Dbají jak na dodržování jazykové správnosti – s využitím provádění kontroly pravopisu pomocí nástrojů textového editoru, tak typografických pravidel.

Doporučuje se, aby žáci pracovali ve skupinách (dvojicích) a vzájemně si gramatickou správnost a dodržování typografických pravidel kontrolovali (tato práce bude hlavní náplní zejména v příští hodině, zde se jedná o přípravu). Pedagog provádí průběžnou kontrolu.

Pedagog zdůrazní dodržování zásad ochrany osobních údajů a v případě nedodržení navrhne úpravu textového obsahu. Na závěr žáci uloží své práce do společného úložiště.

Závěrečná reflexe

Žáci zhodnotí, kolik informací pro ně bylo nových, a kolik znali z formální výuky.

Poznámka

Společné úložiště je důležité proto, aby všichni žáci i pedagogové měli přístup k materiálům, aby v případě nepřítomnosti některého člena kroužku nedošlo k tomu, že ostatní nemohou pracovat, protože nemají materiály. Při ověřování fungoval jako společné úložiště systém Moodle a v něm aktivita databáze (Naše články, Vybrané fotografie), viz tematický celek 1.

Vyjmenovaná slova - bulvární článek

 Vyjmenovaná slova článek

Popis školy

 Kosinová

 Sviráková

 Kadlčková

Úprava textu na počítači

 Kompletní tabulka ASCII znaků

 Odkazy k úpravě textu

 Opravte typografické chyby

 Opravená fotografie školy

Výstupy

 Naše články

 Vybrané fotografie

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Formou skupinové práce při úpravě textu na počítači si žáci prohlubují znalosti o typografii a hladké sazbě z výuky informatiky. Každá skupina zpracuje několik dalších textů, které vznikly v předchozích hodinách, zejména v rámci tématu tvůrčí psaní. Současně se učí provádět korekturu textů na počítači.

Metody

Použita bude metoda názorně demonstrační a samostatná práce jednotlivých skupin na počítačích v počítačové učebně. Kooperativní učení.

Pomůcky

Fotoaparáty. Počítače s textovým editorem, připravené texty z předchozích hodin. Seznam odkazů ke správné úpravě textu dle typografických pravidel (Příloha 2.4.1.1).

Možné pomůcky při použití vzorových materiálů: připravený text pro opravy.

Cíl

Žáci aplikují znalosti z formální výuky a z předchozí lekce při tvorbě vlastních textů dle zadaných pravidel.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, schopnost práce s digitálními technologiemi.

Postup

Úvod

Před hodinou pedagog zkontroluje odevzdané texty, které žáci opravili v předchozí hodině. Pokud najde nějaké chyby, připraví si vysvětlení na začátek této hodiny.

Procvičování

Pro dovysvětlení některých pojmů můžete využít cvičný text. Cvičný text byl vytvořen žáky při ověřování. Pokud využijete cvičný článek, tak po korektuře pravopisu stále ještě zůstávají v textu překlipy, například vysákla – vyskákal. V textu nepíšeme zkratky. Na to je potřeba žáky upozornit.

Vyděšený sysel vylezl na Eiffelovu věž

Bývalý bydžovský pytlák Zbyněk Mlynář vynalezl nový způsob jak překonat rekord ve vylezení sysla na Eiffelovu věž. Vymyslel zdánlivě obyčejnou lýkovou píšťalku, která vydává syslům velice nepříjemný zvuk. Již brzy ráno byl Mlynář se svým syslem u paty Eiffelovy věže, kde přiložil píšťalku k pysku a začal na ni výskat. Bystrý sysel syčel zděšením a div nevyl hrůzou nad takovým zvukem, a s býčí silou vyskákal po schodech až na nejvyšší vyhlídku. Syslovi, svým majitelem občas nazývanému plyšovou myší, se po 2 hodinách a 53 minutách podařilo zdolat rekord. Pan Mlynář se ale mýlil v tom, že byl první, kdo použil tento způsob, neboť před několika lety ho vyzkoušel na hlemýždích a netopýrech litomyšlský jazykovědec Přemysl Výr.

Samostatná práce

Hlavním úkolem této hodiny je ale úprava vlastních textů žáků. Žáci si vezmou další texty, které nezpracovali v minulé hodině (bude jich většina). Využijí nástrojů textového editoru pro kontrolu pravopisu a provedou opravy textu z hlediska typografie. Pedagog provádí průběžnou kontrolu práce. Žáci neřeší formátování, jedná se pouze o hladkou sazbu.

Výběr textů

Současně při opravách žáci vybírají vhodné texty pro výstup – přílohu místního zpravodaje. Jednotlivé připravené texty dají do pořadí, jak si myslí, že by měly být vybrány a zařazeny do výstupu. O konečném výběru rozhodne šéfredaktor. Opravené texty vloží do určeného místa do společného úložiště, včetně svého subjektivního výběru textů pro výstup.

Závěrečná reflexe

Žáci sami zhodnotí, kolik chyb a jaké chyby se nejčastěji vyskytovaly v původních textech.

3.4.1 Téma č. 2 (Zpracování obrazu)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Formou skupinové práce při úpravě textu na počítači si žáci opakují a prohlubují znalosti o grafice a fotografii.

Metody

Názorně demonstrační, samostatná práce, metody graficko-písemné.

Pomůcky

Fotoaparát, počítač s grafickým programem, zpravodaje.

Možné pomůcky při použití vzorových materiálů: pracovní list Výběr fotografie Příloha 2.4.2.1

Cíl

Žáci si ujasní kritéria výběru fotografie jako doplňující informace k článkům a provedou výběr fotografií pro závěrečný výstup.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, schopnost práce s digitálními technologiemi, kulturní povědomí a vyjádření.

Postup

Úvod, přípravný úkol

V průběhu zpracování jednotlivých témat žáci pořizovali fotografickou dokumentaci. Z úložiště fotografií nyní vyberou vhodné fotografie k textům, které připravili v minulé hodině. V případě nutnosti ještě dofoť některé aktuální fotografie (spíše výjimečně). Vybrané fotografie upraví na počítači do podoby vhodné pro tisk.

Práce s přílohou 2.4.2.1

Přípravný úkol pro žáky může vypadat například takto:

Zadání: Vyberte vhodnou grafiku k tomuto článku, který je určen pro školní časopis. Obrázek vyberte tak, aby nepotřeboval žádný další popis, svůj výběr zdůvodněte.

UČÍME SE V LAVICÍCH I BEZ LAVIC

Na začátku loňského školního roku byla naše třída postavena před velkou výzvou. Měli jsme možnost zúčastnit se projektu Ve škole po škole. Cílem projektu bylo přiblížit seniorům život žáků, a naopak ukázat žákům, že dnešní senioři ještě nepatří do starého železa a můžou nám toho ještě dost předat.

Upřímně musím přiznat, že ze začátku nás motivovalo pomyšlení, že škola díky tomuto projektu získá nové vybavení, ale postupem času nás to začalo i bavit.

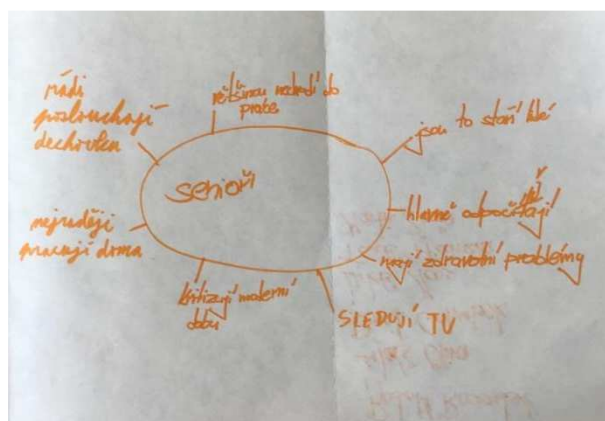
První polovina projektu byla v režii seniorů, kteří pro nás připravili povídání o jejich zážitcích a zkušenostech, a o tom co dělají ve volném čase. Něco nám i ukázali, a dokonce se nás pokusili naučit tančit. Musím podotknout, že u mě bohužel neuspěli a já jsem stále ono pověstné „prkno“. Další aktivity byly tvorba výrobku, hraní dobových deskových her nebo třeba seznámení s tím, co senioři rádi čtou.

Po poslední schůzce připravené seniory přišel čas na nás. Začali jsme vymýšlet, jak na našich setkáních seniorům ukázat zájmy současného žáka. Díky nám, tak senioři poznali české youtubery, naučili se používat program Photoshop nebo si vyzkoušeli hrát anglické pexeso.

Na závěr muselo přijít zhodnocení, tedy sepsání informací o projektu a jejich následné prezentování před ostatními studenty v kinosále v Rosicích. Také jsme pro ostatní studenty připravili kvízové soutěže, v nichž měli možnost vyhrát ceny.

Co napsat závěrem? Kdyby se měl tento projekt letos opakovat, šla bych do toho znovu.

Julie Desová (upraveno)

Zdůvodnění výběru

Ukázka 1

Zdůvodnění výběru

Ukázka 2

Zdůvodnění výběru

Ukázka 3

Zdůvodnění výběru

Ukázka 4

Zdůvodnění výběru

Ukázka 5

Zdůvodnění výběru

Ukázka 6

Poznámka: Všechny předložené ukázkové fotografie jsou dílem žáků (na úrovni 8. třídy ZŠ), kteří dokumentovali akci, kterou popisuje článek.

Příloha 3.4.2.1 Pracovní list Výběr vhodné fotografie k článku – řešení

Řešení zadání č. 1:

Žáci by pod vedením pedagoga měli dojít k tomuto výstupu:

Všechny fotografie jsou obsahově vhodné jako dokumentace popisovaného projektu v článku. Některé by ale pro využití jako příloha článku potřebovaly bližší popis (myšlenková mapa – Ukázka 1, nástěnka – Ukázka 5), proto je z výběru vyřadíme. Některé fotografie obsahově nevyjadřují přímou souvislost s projektem (Ukázka 2), žáci sice připravovali materiály a čekali na příchod seniorů, ale z fotografie to není zřejmé. Ukázka 3 a Ukázka 4 představují aktivity se seniory, ale zrovna tam neprobíhá žádná akce, takže pro čtenáře by byly poměrně nezajímavé, případně by opět vyžadovaly podrobnější popis. Jako nejvhodnější se proto jeví Ukázka 6. Fotografií (Ukázka 6) by ale pro výsledné použití bylo potřeba upravit, protože je pořízena částečně proti oknu. Tato úprava by byla ale nad rámec výuky v tomto programu.

Řešení zadání č. 2: U druhého zadání je fotografie vpravo rozmazaná. Tuto fotografii už neupravíme do kvalitní podoby. Proto jednoznačně použijeme fotografii vlevo.

Výběr fotografií

Následně žáci z úložiště fotografií vyberou vhodné fotografie k textům, které připravili v minulé hodině. V případě nutnosti ještě dofoť některé aktuální fotografie (spíše výjimečně).

Učitel vysvětlí také problematiku využití fotografií ke zveřejnění s ohledem na GDPR. K dispozici má materiály, které vznikly v programu „Učíme se v lavicích i bez lavic“ a mají označení

Příloha 2.4.2.2 Ochrana osobních údajů prezentace

Příloha 2.4.2.3 Ochrana osobních údajů legislativa.

V případě potřeby většího proniknutí do tématu fotografie je možné tuto část provázat s tématem digitální fotografie v rámci formálního vzdělávání (předmět IVT případně předmět VV) a v průběhu formální výuky doplnit další znalosti z problematiky úpravy fotografií na počítači.

Závěrečná reflexe

Žáci by měli posoudit, zda mají dostatek fotografií. Potřebují tyto fotografie nějaké úpravy? Měli by sami odhadnout, kolik jim úpravy zaberou času.

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Formou skupinové práce při úpravě textu na počítači si žáci opakují a prohlubují znalosti o grafice a úpravě fotografií. Zaměří se na úpravu fotografií, které pořizovali v průběhu činnosti kroužku.

Metody

Názorně demonstrační, samostatná práce, metody graficko-písemné.

Pomůcky

Fotoaparát, počítač s grafickým programem, zpravodaje.

Možné pomůcky při použití vzorových materiálů: vzorové fotografie školy – Příloha 2.4.2.4.

Cíl

Žáci si zopakují a prohlubují znalosti o grafice a úpravě fotografií. Zaměří se na úpravu fotografií, které pořizovali v průběhu činnosti kroužku, vybrané fotografie upraví na počítači do podoby vhodné pro tisk.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, schopnost práce s digitálními technologiemi, kulturní povědomí a vyjádření.

Postup

Úvod

Žáci si stáhnou fotografie z úložiště. Otevrou je v počítači a měli by poznat, jaké úpravy by fotografiím prospěly. Pracují samostatně, konzultují s vedoucím.

Úprava fotografií

Podle počtu fotografií, které žáci pořídili nebo které máte k dispozici například k volnému použití na úložišti školy (školní fotogalerie), buď rozdělíte fotografie mezi žáky, nebo budou všichni upravovat všechny fotografie, které máte (jim dáte) k dispozici. Za jednu hodinu jsou žáci schopni zpracovat asi 10 fotografií každý. K dispozici máte čas, ve kterém každý žák může upravit 3 až 5 fotografií. Pokud zjistíte, že žáci nemají potřebné znalosti, je možné zařadit procvičení úprav fotografií na vzorových fotografiích školy, které jsou v příloze 2.4.2.4. Vzhledem k tomu, že dosud se žáci pravděpodobně neučili pracovat se software na úpravu fotografií, je v návrhu tohoto programu využití pouze prostředí textového editoru Word a jeho nástroje Úprava obrázků. Názorné návody jsou v části pro žáky. Při úpravě žáci mohou pracovat v libovolném prostředí, které znají. Tedy pokud žáci umí pracovat v některém grafickém programu, mohou samozřejmě použít ten program. Obvykle to bývá GIMP, Adobe Photoshop, Corel Photopaint, Zoner Photo Studio nebo některý z online programů pro úpravu fotografií.

Úprava fotografií pro výstup

Vybrané fotografie upraví poté žáci na počítači do podoby vhodné pro tisk. Pedagog vede žáky k tomu, aby vybrali z pořízených fotografií ty, které korespondují s obsahem článků a současně mají největší kvalitu a nepotřebují proto žádnou další výraznou úpravu, kromě oříznutí nebo změny velikosti.

Fotografie by měly být uloženy ve společném úložišti, kam má přístup každý žák a odtud si je budou stahovat do počítače a upravovat a upravené zase vracet zpět. Upravené fotografie je vhodné označit názvem fotografie s poznámkou o úpravě, například škola_upravena. Formát fotografií volte jpg, bude to tedy škola_upravena.jpg.

Závěrečná reflexe

Žáci odpovídají na otázky: Bylo pro vás snadné vybírat vhodné fotografie ke článkům? V čem jste viděli největší problém? Shodli jste v názoru s ostatními?

3.4.3 Téma č. 3 (Řešení kompletního dokumentu)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Skupinová. Práce na výstupu – příspěvku do místního zpravodaje.

Metody

Názorně demonstrační, skupinová práce.

Pomůcky

Počítač s kancelářským software a přístupem na internet. Příloha 2.4.3.1 porovnání titulních stran zpravodajů. Místní zpravodaje v tištěné podobě. Příloha 2.4.3.2 Design zpravodaje. Příloha 2.4.3.3 Tabulka Design zpravodaje. Příloha 2.4.3.4 Co víme od DTP?

Cíl

Žáci se seznámí s pojmem DTP a provedou dokončovací práce na výstupu.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, schopnost práce s digitálními technologiemi, kulturní povědomí a vyjádření.

Postup

Úvod

Žáci znovu projdou místní zpravodaje a prohlédnou si je z hlediska grafické úpravy. Budou hledat odpovědi na otázky: Jaké grafické prvky zpravodaje obsahují? K čemu slouží barvy? Co dále ovlivňuje vzhled zpravodajů? Jaké fonty písma jsou vhodné? Z hlediska vzhledu a čitelnosti? Jak na vás působí nadpisy? K čemu jsou nadpisy důležité? Jaká je šířka textu? Co dále ovlivňuje celkovou úpravu? Jaké je rozložení prvků na stránce? Jaké jsou formáty zpravodajů? Jaký význam má úvodní stránka a co obvykle obsahuje?

K odpovědím mohou použít tabulky v příloze 2.4.3.3, pro každý zpravodaj bude jedna tabulka.

ZPRÁVY Z RADNICE

Vážení čtenáři, vážení spoluobčané, ráda bych Vás pozdravila za nové vedení města, které vzešlo z podzimních komunálních voleb, a krátce představila členy rady města. Děkuji Vám všem, kteří jste k volbám přišli, využili svého volebního práva a svými hlasy nám vyjádřili podporu a důvěru.

Nově zvolené zastupitelstvo města se sešlo na svém ustavujícím zasedání dne 1. 11. 2018 a rozhodlo o tom, že ve vedení města bude stát starosta a jeden místostarosta, kteří budou pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni. Starostu a místostarostu v pětičlenné radě, která je výkonným orgánem města v oblasti samostatné působnosti, doplní tři radní, kteří budou svoji funkci vykonávat jako neuvolnění. Starostkou města byla zvolena paní Mgr. Andrea Trojanová, místostarostou pan Lukáš Volánek a radními pánové Mgr. Tomáš Pexa, Pavel Meceroch a Ing. Petr Klíma.

Rada města se bude scházet na svém jednání zpravidla jednou za čtrnáct dnů v pondělí od 13.00 hodin. Zastupitelstvo bude zasedat obvykle jedenkrát za dva měsíce. Bude-li třeba projednat nějaké záležitosti urgentně, nejsou vyloučena i častější zasedání. O jednání zastupitelstva, které je veřejné, budete vždy

včas informováni. Pozvánky na jednání zastupitelstva jsou zveřejňovány 7 dní předem na úřední desce, o datu konání budeme občany i nadále informovat i prostřednictvím hlášení v městském rozhlasu a na webových stránkách města.

Čeká nás spousta úkolů. V první řadě je nutné vybrat a jmenovat tajemníka městského úřadu. Funkce tajemníka je v Rosicích od konce srpna letošního roku neobsazena. Pro vedení města je důležité, aby činnost městského úřadu, zejména v oblasti přenesené působnosti, tajemník zajišťoval, řídil a zaštiťoval. Je to předpoklad toho, aby se volení představitelé města mohli naplno věnovat práci spadající do samostatné působnosti města. Zastupitelstvo města čeká do konce tohoto roku několik důležitých rozhodnutí, mezi kterými bych jmenovala zejména schválení rozpočtu města na rok 2019, vyhlášení dotačních

programů, ustanovení výborů zastupitelstva. V následujícím období pak jako stěžejní vidím práci na novém územním plánu města a jeho vydání.

O práci rady a činnosti zastupitelstva bychom Vás, občany našeho města, rádi věcně informovali na tomto místě. Předpokládám, že se budeme v psaní příspěvků střídát. Přece jen máme ve vedení města rozdělené kompetence! Rubrika SLOVO STAROSTY se tedy mění na rubriku ZPRÁVY Z RADNICE.

Ačkoliv tento první příspěvek píše v době, kdy jsme ve svých funkcích ustanoveni sotva 10 dnů, Vy, vážení spoluobčané, ho čtete na začátku doby adventní. Dovoľte, abych Vám závěrem popřála pohodový, klidný a radostný adventní čas, štědré Vánoce, veselého Silvestra a úspěšné vykročení do roku 2019!

Andrea Trojanová
starostka města

Správa budov s.r.o. nabízí pracovní pozici na HPP – **Technik tepelného zařízení**. Nástup možný od 1. 1. 2019. Bližší informace podá pan Jiří Novotný, tel.: 606 767 168

Od ledna 2019 se budou rekonstruovat prostory v objektu na adrese Palackého nám 45, včetně prostor restaurace. Po skončení prací budou prostory nabízeny k pronájmu.

6 ROSA 12/2018

Název	ROSA Zpravodaj Rosicka, prosinec 2018
Formát	A5
Rozsah stran	50
Materiál	Křídový papír
Barevnost	První a poslední stránka plnobarevná, obsah částečně barevný, částečně černobílý
Vazba	sešívané

<i>Grafická úprava (layout)</i>	<i>Nejčastěji sloupcová sazba do tří sloupců, inzeráty v rámečcích a dvousloupcová sazba, nadpisy tučné verzálky. Odsazení prvního řádku v odstavci, odstavce zarovnané do bloku. Jména autorů zarovnaná vpravo. Uspořádání oboustranné, číslování stránek vně. Některé články zvýrazněné podbarvením.</i>

Poznámka zhodnocení grafické úpravy (layout) závisí na dosavadní zkušenosti žáků z oblasti úpravy textu. Další informace k tomuto tématu budou v následujícím programu Publikační činnost na střední škole.

Zdroj uvedeného příkladu: *ROSA Prosinec 2018*. Rosice: KIC Rosice, 2018. ISSN MK ČR E 19459.

Obecné otázky a diskuze

Co znamená zkratka DTP? Víte, v jakých programech se provádí konečná sazba zpravodaje? Znáte některý program?

Pro využití v hodině je připraven pracovní list Příloha 2.4.3.4. Jde o obtížnější téma, proto žáci pracují ve skupině a v pracovním listu mají uvedeny komentované odkazy, kde mohou najít odpovědi.

Jedná se o motivační část pro následující program s názvem „Publikační činnost na střední škole“. Tento program je zaměřen na tvorbu vlastní publikace školy, jak po obsahové stránce, tak i po stránce designu. V rámci tohoto programu vznikne redakční rada, která bude vybavena potřebnými pomůckami pro „novinářskou“ práci. Rada může dále pracovat na tvorbě různých publikací pro potřeby školy. Po ukončení programu to může být například vydávání pravidelných čísel školního časopisu, ročenky, školy, publikací zabývajících se významnými osobnostmi spojenými se školou, významnými událostmi obce, školy apod.

Závěrečná reflexe

Žáci zhodnotí, v čem se připravené výstupy shodují s příspěvky ve zpravodajích a v čem se liší.

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Formou skupinové práce při úpravě textu na počítači si žáci opakují a prohlubují znalosti o tvorbě kompletního dokumentu. Design a rozvržení, layout.

Metody

Názorně demonstrační, samostatná práce.

Pomůcky

Dotazníky

Možné pomůcky při použití vzorových materiálů: připravené články k diskuzi. *Příloha 3.4.3.5 Výběr článku – řešení*

Cíl

Žáci připraví materiály, které budou sloužit k závěrečnému uspořádání výstupů a zhodnocení celého programu.

Kompetence

Komunikace v mateřském jazyce, zvýšení komunikačních schopností, schopnost práce s digitálními technologiemi.

Postup

Výběr materiálu pro výstup

Žáci dokončí výběr nejvhodnějších textů a obrazového materiálu, což již mají promyšlené z předchozích hodin. Tedy ze života školy, ukázky tvůrčího psaní žáků, ...

Hlavní náplní lekce je ale kontrola, zda jsou zkompletovány všechny výstupy a předání těchto výstupů redakcím.

Pro procvičení postupu výběru vhodného článku je možno použít vzor v příloze 2.4.3.5 s řešením uvedeným v příloze 3.4.3.5.

Pokud použijete příklad z úvodní části, tak hlavním smyslem je diskuze a obhájení svého názoru. Oba články se ve výstupu mohou objevit. U prvního bychom ale museli zdůraznit, že se jedná o práci žáka na téma vyjmenovaná slova, a že úkolem bylo napsat bulvární článek. Druhý článek je vhodnější obecně, protože popisuje aktivitu, kterou se škola může prezentovat a týká se přímo dění ve škole.

Dokončení výběru, uložení

Žáci mají již zjištěno, v jaké podobě by měli odevzdat svou práci. Velice pravděpodobně to nebude hotový dokument, ale pouze texty a obrazový materiál a vlastní design dokončí grafik příslušného zpravodaje. Svůj výstup (obsah) předají žáci (šéfredaktor) v požadovaném formátu k dalšímu zpracování do jednotlivých redakcí místních zpravodajů. Postup uložení do různých požadovaných formátů mají žáci v návodu v části pro žáky.

Na závěr žáci diskutují o možné distribuci (až bude výstup hotový) například do místních knihoven, na nástěnku školy, kde bude volně k dispozici pro zájemce, případně i do jednotlivých domácností v obci apod. – toto se řeší dle konkrétních možností místa.

Bude zajímavé sledovat, v jaké konečné úpravě se objeví v jednotlivých zpravodajích.

Závěrečná reflexe programu

Poslední aktivitou celého programu bude hodnocení. Pro hodnocení můžete použít přiložený dotazník (Příloha 2.4.3.6) nebo některou jinou metodu reflexe.

4 Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu

Seznam samostatně uložených příloh k programu Příloha místního zpravodaje

4.2.1 Přílohy k tematickému bloku 2.1

Příloha 2.1.1.1 Téma č. 1 (Tisková média) – Jaký má být novinář

Příloha 2.1.1.2 Tabulka kontaktů

Příloha 2.1.2.1 Téma č. 2 (Mateřský jazyk) – Vyjmenovaná slova I

Příloha 2.1.2.2 Téma č. 2 (Mateřský jazyk) – Vyjmenovaná slova II

Příloha 2.1.2.3 Téma č. 2 (Mateřský jazyk) – Velká písmena

Příloha 2.1.2.4 Téma č. 2 (Mateřský jazyk) – Čtenářská gramotnost Čapek

4.2.2 Přílohy k tematickému bloku 2.2

Příloha 2.2.1.1 Básně Jana Nerudy

Příloha 2.2.1.2 Základní slohové útvary autobus

Příloha 2.2.2.1 Téma č. 2 (Útvary publicistických textů) – Zpráva a komentář Trump

Příloha 2.2.2.2 Téma č. 2 (Útvary publicistických textů) – Zpráva a komentář – klima

4.2.3 Přílohy k tematickému bloku 2.3

Příloha 2.3.1.1 Pětiletý

4.2.4 Přílohy k tematickému bloku 2.4

Příloha 2.4.1.1 Seznam odkazů k typografii

Příloha 2.4.1.2 Kódy ASCII

Příloha 2.4.1.3 Chyby v typografii

Příloha 2.4.2.1 Pracovní list Výběr vhodné fotografie k článku

Příloha 2.4.2.2 Ochrana osobních údajů prezentace

Příloha 2.4.2.3 Ochrana osobních údajů legislativa

Příloha 2.4.2.4 Fotografie k úpravě

Příloha 2.4.3.1 Titulní strany

Příloha 2.4.3.2 Design zpravodaje

Příloha 2.4.3.3 Tabulka Design zpravodaje

Příloha 2.4.3.4. Pracovní list Co víme o DTP?

Příloha 2.4.3.5 Výběr článku

Příloha 2.4.3.6 Dotazník projektu

2.1.2.1 Téma č. 2 Mateřský jazyk – Vyjmenovaná slova I

Pracovní list k tématu vyjmenovaná slova

Hodina č. 1

1. Doplňte správné i, í/y, ý

Nov__náři ob__čejně v__nikají schopností b__t v pravý čas na pravém místě. A když už se k nějaké v__jimečné události nachom__tnou, snaží se z ní v__těžit co nejv__c. Bulvární p__sálkové v__hledávají m__možadné krizové s__tuace, ab__ se pak bl__skli článkem, který mnohdy v__volá spoustu zb__tečného pov__ku. Jejich v__razy a další jaz__ykové prostředky jsou však poplatné hlavnímu sm__slu tohoto typu nov__n – vzbudit emoce čtenářů. Ti si takové zprávy rádi v__b__rají. Proto je náklad bulvárních tiskov__n někol__kanásobně v__šší než u seriózních nov__n.

2. Stylistický úkol

Napište aktuální zprávu tak, aby obsahovala co nejvíc vyjmenovaných slov nebo slov k nim příbuzných. Za každé správně uplatněné slovo bude 1 bod. Hodnotí se nejen počet vyjmenovaných slov, ale také stylistická správnost, kompozice, logika apod.

Pracovní list k tématu vyjmenovaná slova

Hodina č. 2

1. Doplňte správné písmeno a napište co nejvíce synonym k uvedeným slovům. Mohou být i nespisovná.

Vzl__kat .....

.....

Klop__tnout .....

.....

Třp__tit se .....

.....

S__tý .....

.....

S__chravý .....

.....

Zm__lit se .....

.....

Ob__čej .....

.....

B__dl__t .....

2. Napište tři věty, které by mohly být titulkem článku v bulvárních novinách a které obsahují minimálně tři vyjmenovaná nebo jim příbuzná slova. (Např. Vztekly mýval se zabýdlil v opuštěném mlýně).
3. Vyberte si jeden z nadpisů od souseda a napište k němu krátký text. Text odevzdejte pedagogovi.

2.1.2.3 Téma č. 2 Mateřský jazyk – Velká písmena

Pracovní list k tématu čtenářská gramotnost

Hodina č. 3

1. Doplňte lidovou pranostiku, každá obsahuje slovo s velkým písmenem.

..... o hodinu více.
..... vylézají hadi a štíři.
..... hloupý sedlák, který neoře.
..... schováme se pod peřinu.
..... skřivan pije z koleje.
..... o slepičí krok.

2. Doplňte slovo, aby se daný výraz stal názvem a dopište, o jaký název se jedná.

Bílý .....
jedná se o .....
Modrá .....
jedná se o .....
Červená .....
jedná se o .....
Žlutý .....
jedná se o .....
Oranžový .....
jedná se o .....
Zelený .....
jedná se o .....
Černá .....
jedná se o .....
Tmavomodrý .....
jedná se o .....

2.2.2.1 Téma č. 2 Útvary publicistických textů

Pracovní list Zpráva a komentář

Hodina č. 1

Rozhodněte, zda uvedené úryvky pocházejí ze zprávy nebo z komentáře. Svě tvrzení doložte. (z pochopitelných důvodů není uveden zdroj)

- a) Donald Trump se v pondělí sešel s jihokorejským prezidentem Mun Če-inem, se kterým o KLDK rovněž hovořil.
- b) Šéf hnutí ANO Andrej Babiš v posledních letech sbírá jeden volební úspěch za druhým. Přesto pro něj bude jeden z výsledků nadcházejících komunálních voleb obzvlášť důležitý. „Je pravda, že Praha se nám zkrátka nepovedla,“ připouští premiér s poukazem na poslední čtyři roky, kdy hlavnímu městu vládla primátorka Adriana Krnáčová.
- c) Ve všem lidském konání je důležitý výsledek. Nejen nápad, ideologie nebo vznešené přání. Postarat se aspoň sám o sebe a mít zaplacené daně. Postarat se o děti do jejich dospělosti. Nedělat dluhy. Plnit sliby. Něco dokončit a vybudovat. Aby za vámi byla stopa slušnosti a v mezních situacích i osobní statečnosti. Takhle vidím svět.
- d) Česká advokátní komora spustila práce na novém historickém projektu Advokáti proti totalitě. Na akci 100 let české a slovenské advokacie, která proběhla na konci minulého týdne v Luhačovicích, představil tuto aktivitu advokát Petr Toman.
- e) Pro mě se koncem Slavíka (protože nemyslím, že ho někdo ještě resuscituje) nic nemění, nesnáším estrády i pop music a nechci se u teliny ubavit k smrti.
- f) Po pondělním poprašku na hřebenech Krkonoš napadlo v noci na úterý pět centimetrů sněhu na hřebenech Jeseníků. První sníh se objevil rovněž v nejvyšších polohách Beskyd.

Zdroje:

- KLAUS, ml., Václav. *Je lepší soukromý, nebo státní koncentrační tábor?* [online]. Praha, 2018, 17. 9. 2018 [cit. 2019-01-02]. Dostupné z: <http://vkml.cz/clanky/je-lepsi-soukromy-nebo-statni-koncentracni-tabor.html>
- *Český slavík po skandálech docvrlikal, fanklub Lucinky Vondráčkové zapláče* [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-01-02]. Dostupné z: https://www.reflex.cz/clanek/komentare/90019/cesky-slavik-po-skandalech-docvrlikal-fanklub-lucinky-vondrackove-zaplace.html?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu&fb_comment_id=1839395739509650_1842706725845218
- *Triumf ODS, katastrofa ČSSD, předpovídá průzkum výsledky voleb v Praze* [online]. Praha: IDnes [cit. 2019-01-02]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/volby/pruzkum-stem-komunalni-volby-cssd-ods-ano-praha.A180924_204157_domaci_amu
-

Příloha pro pedagoga

2.2.1.1 Téma č. 1 Mateřský jazyk

Hodina č. 3

Husí krev

Jan Neruda

Jsem Čech, můj znak je lev!
Jsem Čech, chci krev, jen krev!
Však moderní Čech jinak na to musí:
Čech moderní, když krev chce, chce – krev husí.
Ta lahoda, ta chuť –
ach srdce, klidné buď!
ať mluví jen, kdo zkusí!
Vem po 3 krejčářích krev ze 2 husí
a měj se k činu!
Na kastrol másla čerstvého 3 loty dej,
pár k tomu kmínů,
a cibulinku pěkně nakrájej,
ať jemná je, droboulinkatá.
Když pak je cibulka už „zlatá“,
(jaký libý zjev!)
dej tam tu hezky rozmačkanou krev.
A když se to už, jak se říká, „dělá“,
by nezůstala krev snad přec zas celá
a nevypadala jak hlíny kousky,
dej ještě trochu nastrouhané housky.
A má-li to pak příliš suchou líci,
dej dobré polívčičky k tomu lžici.

Skopové s marjánkou

Jan Neruda

Vezmi maso skopcem dané,
„vysoký ocásek“ zvané,
Čili „šrůtka“; je to zkrátka
Od žebírek vzatá částka.
Vem též brambory ze sklípku,
Česneku vem stroužky dvoje,
Jíšku z hovězího loje,
Vonné marjánky též ždibku.
A teď kuchařka, nechť hledí,
Ať se maso v teple daří,
Pak ať polívku z něj scedí,
Brambory v ní povaří,
A pak – ale nepospíchej! –
Zapraž, znovu vše to smíchej
S masem – v krásné snaze tejně,
By vše vřelo v chuti stejné.
Pochutnáš si: v mísy lůně
Rozloží se oblak vůně.

Zdroj: NERUDA, Jan. *Sebrané spisy Jana Nerudy: Řada 1., Svazek 32: zbytek veršů, aforismy, různé, překlady*. Praha: F. Topič, 1913.

Příloha pro pedagoga

Hodina č. 5

V Kladně shořel autobus MHD. Nikdo nebyl zraněn, škoda je 1,5 milionu.

26. září 2018 21:41

V Kladně v okrajové čtvrti Švermov shořel autobus městské hromadné dopravy. Požár se obešel bez zranění, dva cestující i řidič stačili vozidlo včas opustit.

Dalších 5 fotografií v galerii

Příčinou vzniku požáru byla podle vyšetřovatele technická závada v motorovém prostoru, přímé škody vyčíslil na 1,5 milionu korun. Na webu středočeských hasičů o tom informoval jejich mluvčí Ladislav Holomčík.

Požár autobusu ve Velvarské ulici byl oznámen krátce po 14:30. „Přestože hasiči byli na místě už za šest minut od ohlášení, autobus městské hromadné dopravy byl plameny zachvácen v plném rozsahu,“ uvedl mluvčí.

Dodal, že při zásahu se hasičům podařilo zabránit, aby obrovský žár poškodil okna a fasádu přilehlého rodinného domu. Autobus byl požárem prakticky zcela zničen.

Autoři: iDNES.cz, ČTK

Zdroj: V Kladně shořel autobus MHD. Nikdo nebyl zraněn, škoda je 1,5 milionu Zdroj: https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/autobus-kladno-pozar-hasici.A180926_211134_krimi_jadv.IDNES [online]. 2018, 26. 9. 2018 [cit. 2019-01-02]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/autobus-kladno-pozar-hasici.A180926_211134_krimi_jadv

Pracovní list Zpráva a komentář

2.2.2.1 Téma č. 2 Útvary publicistických textů

Hodina č. 1

Rozhodněte, zda uvedené úryvky pocházejí ze zprávy nebo z komentáře. Své tvrzení doložte. (z pochopitelných důvodů není uveden zdroj)

- a) Donald Trump se v pondělí sešel s jihokorejským prezidentem Mun Če-inem, se kterým o KLDR rovněž hovořil.
- b) Šéf hnutí ANO Andrej Babiš v posledních letech sbírá jeden volební úspěch za druhým. Přesto pro něj bude jeden z výsledků nadcházejících komunálních voleb obzvlášť důležitý. „Je pravda, že Praha se nám zkrátka nepovedla,“ připouští premiér s poukazem na poslední čtyři roky, kdy hlavnímu městu vládla primátorka Adriana Krnáčová.
- c) Ve všem lidském konání je důležitý výsledek. Nejen nápad, ideologie nebo vznešené přání. Postarat se aspoň sám o sebe a mít zaplacené daně. Postarat se o děti do jejich dospělosti. Nedělat dluhy. Plnit sliby. Něco dokončit a vybudovat. Aby za vámi byla stopa slušnosti a v mezních situacích i osobní statečnosti. Takhle vidím svět.
- d) Česká advokátní komora spustila práce na novém historickém projektu Advokáti proti totalitě. Na akci 100 let české a slovenské advokacie, která proběhla na konci minulého týdne v Luhačovicích, představil tuto aktivitu advokát Petr Toman.
- e) Pro mě se koncem Slavíka (protože nemyslím, že ho někdo ještě resuscituje) nic nemění, nesnáším estrády i pop music a nechci se u teliny ubavit k smrti.
- f) Po pondělním poprašku na hřebenech Krkonoš napadlo v noci na úterý pět centimetrů sněhu na hřebenech Jeseníků. První sníh se objevil rovněž v nejvyšších polohách Beskyd.

2.2.2.2 Téma č. 2 Útvary publicistických textů

Výchozí text:

Klimatická změna ohrožuje přírodu, člověka i civilizaci, varuje klimatolog Philippe Ciais

Globální oteplování, extrémní výkyvy počasí, růst hladin oceánů, tání ledovců a mořského ledu, snižování biodiverzity i sucho. To jsou jen některé z dopadů klimatické změny. Jak vypadají možné scénáře vývoje? Co je ovlivňuje? A co může každý z nás udělat? V Hyde Parku Civilizace o největším problému současného světa mluvil klimatolog Philippe Ciais. **C: Ciais**, „Teplota od začátku přístrojového měření vzrostla do osmdesátých let dvacátého století přibližně o jeden stupeň. V posledních deseti letech zase teploty velmi rychle rostou, rok 2018 je rekordní,“ začal rozhovor Ciais. Ke stejným závěrům jako klimatologové podle něj došli i experti, které financuje uhelný průmysl – stačilo jim jen, aby prostudovali syrová data.

Tento trend rozhodně není způsobený jen takzvanými „městskými ostrovy“, tedy tím, že by se teplota měřila pouze ve městech nebo jejich nejbližším okolí, kde je logicky tepleji: několik desítek tisíc měřicích stanic je umístěných ve městech, na venkově i v přírodě. A údaje ze všech říkají to stejné: planeta se otepluje. A klimatologové k tomu dodávají: vinou člověka. Vůbec nejrychleji se zahřívá severní polokoule a v jejím rámci je rekordní západní Evropa. Vědci zatím přesně nevědí proč – ale fakta jsou jasná.

Zdroj: CIAIS, Philippe. Klimatická změna ohrožuje přírodu, člověka i civilizaci, varuje klimatolog Philippe Ciais. <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/2603984-klimaticka-zmena-ohrozuje-prirodu-cloveka-i-civilizaci-varuje-klimatolog-philippe-ciais> [online]. 2018, 24. 9. 2018 [cit. 2019-01-02]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/>

Rozhodněte na základě četby výchozího textu, zda uvedené výroky platí:

- A) Philippe Ciais je v současné době nejvýznamnějším klimatologem na světě.
- B) Oteplování planety podle klimatologů zavinil člověk.
- C) V osmdesátých letech stoupla teplota zhruba o jeden stupeň.
- D) Nejvíce se otepluje v západní Evropě.
- E) Teplota se měří jen ve velkých městech a jejich okolí.
- F) Nejvíce vzrostla teplota v roce 2018.

Pracovní list k tématu pětílístek

2.3.1.1 Téma č. 1 Metody vytváření textů

Hodina č. 7

.....

.....

.....

.....

.....

Zadání: V následujícím textu opravte všechny typografické chyby

Studijní zájezd do Velké Británie - jaro 2019

V dubnu 2019 (13.4. - 16.4.2019) se zájemci z řad studentů našeho gymnázia zúčastní studijního zájezdu do Velké Británie, který pořádáme ve spolupráci se Student Agency . Cílem naší cesty bude jihozápadní Anglie , Cornwall.

Plán zájezdu :

1.den : Odjezd z České/Slovenské republiky z místa, které určíte.

2.den : Ráno přejezd trajektem do Anglie, příjezd do Londýna. Návštěva Greenwiche - procházka parkem ke Královské observatoři

3.den: Snídaně, odjezd do lázeňského města Bath - návštěva Roman Bath Museum (8,40 a 12,30 GBP), procházka městem - The Circus, Royal Crescent, Pulteney Bridge.

4.den: Snídaně, dopoledne výlet do Plymouth, návštěva National Marine Aquarium (6, 30 GBP).

Legislativa

Ochrana osobních údajů a GDPR

GDPR

Co znamená zkratka GDPR?

Zkratka z anglických slov angl. General Data Protection Regulation. Česky: obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Jedná se o poměrně novou legislativu EU, která zvyšuje ochranu osobních dat občanů.

„**GDPR** představuje nový právní rámec ochrany osobních údajů v evropském prostoru s cílem hájit co nejvíce práva občanů EU proti neoprávněnému zacházení s jejich daty včetně osobních údajů. GDPR se týká všech firem a institucí, ale i jednotlivců a online služeb, které zpracovávají data uživatelů. GDPR zavedlo astronomické pokuty za porušování pravidel a nařizuje některým správcům nebo zpracovatelům osobních údajů zřídit nezávislou kontrolní funkci **DPO** (*Data Protection Officer*, tj. Pověřenec pro ochranu osobních údajů).“ [3]

Zveřejňování fotografií a záznamů

O tom, zda lze zveřejňovat fotografie, se dozvíte například ze stránek Úřadu pro ochranu osobních údajů, kde v rubrice Ze školství najdete sekci Často kladné otázky. Tam je hned první otázka: „Lze zveřejňovat reportážní a propagační fotografie pedagogů, dětí, rodičů a dalších příbuzných nebo i náhodných návštěvníků školou pořádných společných akcí, představení, veřejných vystoupení apod.? Je k tomu potřeba souhlas se zpracováním osobních údajů?“ [1]

A na ni odpověď z Úřadu pro ochranu osobních údajů:

„V případech pořizování a zveřejňování **reportážních fotografií z činnosti školy** (situační záběry z vyučování, soutěží, dílen, veřejných vystoupení žáků apod.) se **nejedná primárně o problematiku ochrany osobních údajů**, ale o ochranu soukromí, tj. o postup podle ustanovení § 84 a násl. občanského zákoníku, která upravují pořizování a používání podobizny. Souhlas se zpracováním osobních údajů k „ilustračním“ snímkům tedy **není třeba vyžadovat**. Získání svolení zákonných zástupců dítěte se šířením jeho podoby podle § 85 občanského zákoníku lze však zejména v případě zveřejňování detailních záběrů na internetu doporučit.“ [1]

Podíváme-li se do Zákona 89/2012 Sb. (Občanský zákoník), tam najdeme v Oddílu 6, Pododdílu 2 toto [2]

Podoba a soukromí

§ 84

Zachytit jakýmkoli způsobem podobu člověka tak, aby podle zobrazení bylo možné určit jeho totožnost, je možné jen s jeho svolením.

§ 85

(1) Rozšiřovat podobu člověka je možné jen s jeho svolením.

(2) Svolí-li někdo k zobrazení své podoby za okolností, z nichž je zřejmé, že bude šířeno, platí, že svoluje i k jeho rozmnožování a rozšiřování obvyklým způsobem, jak je mohl vzhledem k okolnostem rozumně předpokládat.

§ 86

Nikdo nesmí zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu zákonný důvod. Zejména nelze bez svolení člověka narušit jeho soukromé prostory, sledovat jeho soukromý život nebo pořizovat o tom zvukový nebo obrazový záznam, využívat takové či jiné záznamy pořízené o soukromém životě člověka třetí osobou, nebo takové záznamy o jeho soukromém životě šířit. Ve stejném rozsahu jsou chráněny i soukromé písemnosti osobní povahy.

Situace v projektu

Při ověřování jsme požádali seniory o udělení tohoto souhlasu. Senioři nám udělili souhlas s pořízením materiálů a se zveřejněním materiálů – fotodokumentace, video dokumentace pouze v rámci uzavřené skupiny organizací zapojených do projektu tedy školy, SVČ a Klub seniorů. Nesouhlasili se zveřejněním na internetu.

Zdroje informací

[1] Ze školství – Sekce Často kladené dotazy. In: *Úřad pro ochranu osobních údajů* [online]. [cit. 2020-04-20]. Dostupné z: https://www.uoou.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=200144&id_ktg=5088

[2] 89/2012 Sb. Občanský zákoník. In: *Zákony pro lidi* [online]. 2020 [cit. 2020-04-20]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89#f4579116>

[3] ŠKORNÍČKOVÁ, Eva. Obecné nařízení o ochraně osobních údajů prakticky. In: *GDPR* [online]. 2020 [cit. 2020-04-20]. Dostupné z: <https://www.gdpr.cz/gdpr/>

[4] Metodická pomůcka k aplikaci GDPR ve školství. In: *MŠMT* [online]. 2020 [cit. 2020-04-20]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/metodicka-pomucka-k-aplikaci-obecneho-narizeni-o-ochrane?highlightWords=GDPR>

Zadání: ze dvou článků vyberte ten, který bude pro výstup vhodnější, svůj výběr zdůvodněte.

Text č. 1

Vyděšený sysel vylezl na Eiffelovu věž

Bývalý bydžovský pytlák Zbyněk Mlynář vynalezl nový způsob jak překonat rekord ve vylezení sysla na Eiffelovu věž. Vymyslel zdánlivě obyčejnou lýkovou píšťalku, která vydává syslům velice nepříjemný zvuk. Již brzy ráno byl Mlynář se svým syslem u paty Eiffelovy věže, kde přiložil píšťalku k pysku a začal na ni výskat. Bystrý sysel syčel zděšením a div nevyl hrůzou nad takovým zvukem, a s býčí silou vyskákal po schodech až na nejvyšší vyhlídku. Syslovi, svým majitelem občas nazývanému plyšovou myší, se po 2 hodinách a 53 minutách podařilo zdolat rekord. Pan Mlynář se ale mýlil v tom, že byl první, kdo použil tento způsob, neboť před několika lety ho vyzkoušel na hlemýždích a netopýrech litomyšlský jazykovědec Přemysl Výt.

Učíme se v lavicích i bez lavic

Na začátku loňského školního roku byla naše třída postavena před velkou výzvou. Měli jsme možnost zúčastnit se projektu Ve škole po škole. Cílem projektu bylo přiblížit seniorům život žáků, a naopak ukázat žákům, že dnešní senioři ještě nepatří do starého železa a můžou nám toho ještě dost předat.

Upřímně musím přiznat, že ze začátku nás motivovalo pomyšlení, že škola díky tomuto projektu získá nové vybavení, ale postupem času nás to začalo i bavit.

První polovina projektu byla v režii seniorů, kteří pro nás připravili povídání o jejich zážitcích a zkušenostech, a o tom co dělají ve volném čase. Něco nám i ukázali a dokonce se nás pokusili naučit tančit. Musím podotknout, že u mě bohužel neuspěli a já jsem stále ono pověstné „prkno“. Další aktivity byly tvorba výrobku, hraní dobových deskových her nebo třeba seznámení s tím, co senioři rádi čtou.

Po poslední schůzce připravené seniory přišel čas na nás. Začali jsme vymýšlet, jak na našich setkáních seniorům ukázat zájmy současného žáka. Díky nám, tak senioři poznali české youtubery, naučili se používat program Photoshop nebo si vyzkoušeli hrát anglické pexeso.

Na závěr muselo přijít zhodnocení, tedy sepsání informací o projektu a jejich následné prezentování před ostatními studenty v kinosále v Rosicích. Také jsme pro ostatní studenty připravili kvízové soutěže, v nichž měli možnost vyhrát ceny.

Co napsat závěrem? Kdyby se měl tento projekt letos opakovat, šla bych do toho znovu.

Julie Desová (upraveno)

Zdůvodnění výběru Textu č. 1

Zdůvodnění výběru Textu č. 2

Dotazník projektu

Na závěr zhodnoťte celý program pomocí tohoto dotazníku:

Dotazník pro žáky a studenty k projektu Ve škole po škole

č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16-032/0008190

Zakroužkuj, které projektové aktivity ses zúčastnil/a

- a) Moderní technologie
- b) Příloha místního zpravodaje
- c) Učíme se v lavicích i bez lavic – spolupráce s klubem seniorů

1. Vyznač, zda vnímáš účast na této aktivitě jako obohacení školní výuky.

ano/ nevím/ ne

2. Ohodnot známku jako ve škole, jak ti vyhovovali lektori projektových aktivit.

1   2   3   4   5

3. Zakroužkuj, zda ti vyhovoval čas konání aktivit.

ano/ nevím / ne

4. Napiš, co tě při projektové aktivitě zaujalo.

5. Co bys na programu změnil/a?

5 Příloha č. 2 – Soubor metodických materiálů

Tyto přílohy představují materiály vytvořené autory při tvorbě programu a jsou doplněné o materiály vytvořené žáky při ověřování programu jako výstupy z realizovaného žákovského projektu. Tyto materiály nebyly dodatečně nijak upraveny, slouží jako inspirace pro další realizátory programů a mohou obsahovat chyby.

Na jednotlivé přílohy vedou odkazy z metodické části. Způsob číslování je: Metodický blok 3.3.2 a další je pořadové číslo přílohy.

5.3.1 Přílohy k tematickému bloku 3.1

Příloha 3.1.1 Pomocné tabulky pro tisk

Příloha 3.1.1.1 Jaký má být novinář

Příloha 3.1.2.1 Vyjmenovaná slova I

Příloha 3.1.2.2 Téma č. 2 (Mateřský jazyk) – Vyjmenovaná slova II

Příloha 3.1.2.3 Téma č. 2 (Mateřský jazyk) – Velká písmena

Příloha 3.1.2.4 Téma č. 2 (Mateřský jazyk) – Čtenářská gramotnost Čapek

5.3.2 Přílohy k tematickému bloku 3.2

Příloha 3.2.1.1 Básně Jana Nerudy

Příloha 3.2.1.2 Základní slohové útvary autobus

Příloha 3.2.2.1 Zpráva a komentář Trump

Příloha 3.2.2.2 Téma č. 2 (Útvary publicistických textů) – Zpráva a komentář – klima

5.3.4 Přílohy k tematickému bloku 3.4

Příloha 3.4.1.3 Chyby v typografii řešení

Příloha 3.4.2.1 Pracovní list Výběr vhodné fotografie k článku – řešení

Příloha 3.4.2.4 Fotografie k úpravě řešení

Příloha 3.4.3.5 Výběr článku – řešení

6 Příloha č. 3 – Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi

Výzva Budování kapacit pro rozvoj škol II

Povinně volitelná aktivita č. 3, 4, 6 a 7

Zpráva o ověření programu v praxi

závěrečná¹

(vzor)

V průběžné zprávě uvádějte informace o ověření programu s jednou ověřovací skupinou v případě, že bude probíhat následné ověření s další ověřovací skupinou.

V závěrečné zprávě uvádějte souhrnné informace shrnující/rekapitulující celý proces (všechna) ověření programu, popř. informace o ověření programu, které bude realizováno jen s jednou ověřovací skupinou.

I.

Příjemce	Středisko služeb školám a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Brno, příspěvková organizace
Registrační číslo projektu	CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008190
Název projektu	Ve škole po škole
Název vytvořeného programu	Příloha místního zpravodaje
Pořadové číslo zprávy o realizaci	3.

II.

Místo ověření programu	Datum ověření programu	Cílová skupina, s níž byl program ověřen²
Gymnázium Zastávka	X/2018 až V/2019	10 žáků sekundy Gymnázia T. G. Masaryka v Zastávce

¹ Nehodící se škrtněte.

² Uveďte stručně charakteristiku a velikost skupiny (např. 25 žáků 7. ročníku ZŠ apod.) a název organizace.

1. Stručný popis procesu ověření programu

a) Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)?

Ověření programu probíhalo po vyučování v pravidelných schůzkách v učebnách Gymnázia T. G. Masaryka v Zastávce. Program byl veden vždy dvěma lektory, jeden za formální a jeden za neformální vzdělávání.

Počet účastníků: 10 studentů II. ročníku (sekundy) šestiletého gymnázia.

b) Jaký byl zájem cílové skupiny?

Žáci reagovali vstřícně, se zájmem plnili zadané úkoly.

c) Jaká byla reakce cílové skupiny?

Reakce žáků byla kladná. Více o jejich hodnocení se lze dočíst v závěru tohoto dokumentu.

2. Výsledky ověření

a) Výčet hlavních zjištění/problémů z ověřování programu:

- Úvodní schůzce by měla předcházet v dostatečném předstihu „nulť“ hodina, v níž by účastníci byli seznámeni s obsahem programu a nutností přinést zpravodaje, s nimiž se bude pracovat na první schůzce, aby měli časový prostor si tyto pomůcky zajistit.
- Časové dotace pro jednotlivé aktivity – ponechat větší prostor pro psaní textů.
- Je zcela nereálné zadávat žákům „domácí úkoly.“

b) Návrhy řešení zjištěných problémů:

- Upravit časové dotace pro jednotlivé aktivity.
- Vynechat nebo výrazně omezit „domácí úkoly“

c) Bude/byl vytvořený program upraven?

Vhodné úpravy proběhnou na základě konzultace autorů metodiky s lektory, kteří realizovali experimentální ověření aktivity. Úpravy by se měly týkat zejména časové dotace pro některé činnosti.

d) Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?

Bude upravena zejména část týkající se konkrétní náplně jednotlivých témat, tak jak bylo realizováno se žáky.

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření³

³ Vychází z evaluačních dotazníků žáků, učitelů, realizátorů programů – pracovníků neformálního vzdělávání či záznamů z rozhovorů s dětmi, které příjemce uchovává pro kontroly na místě.

a) Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?

Z celkového počtu deseti účastníků ověření 6 žáků vnímá svoji účast na projektu jako obohacení výuky, 3 žáci nebyli schopni přínosnost projektu posoudit, 1 svoji účast jako obohacení nevnímá.

b) Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovací skupiny nejlépe?

Nejlépe byla hodnocena skutečnost, že program zahrnoval různorodé aktivity, obsahoval nápadité úkoly a umožňoval tvůrčí činnost v oblasti zpracování textu i obrazového materiálu (fotografií).

c) Jak byl hodnocen věcný obsah programu?

Většina účastníků hodnotila program jako program dobře připravený, ojediněle se vyskytl názor požadující snížení počtu slohových cvičení a zařazení aktivit zaměřených na publikační činnost (jak dělat reportáž, jak psát článek).

d) Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?

Ne zcela dostačující – fixy, barevné papíry a další spotřební materiál jsme neobdrželi. Pro 10 účastníků v části věnované ICT byl nedostatečný počet počítačů s potřebným softwarem (InDesign), k dispozici byl pouze jeden počítač. Pro práci s fotografií byly využity 2 fotoaparáty a pro ostatní členy skupiny iPady, které ovšem původně nebyly přiřazeny k tomuto programu. Dále doporučujeme při realizaci tohoto programu zvážit pořízení tiskárny.

e) Jak byl hodnocen výkon realizátorů programu?

Připomínky lektorů: metodika byla vzorně připravena, slabinou bylo nedostatečné materiální zabezpečení (viz výše).
Připomínky studentů: Žáci byli s lektory programu spokojeni, hodnotili kladně jejich nadšení i odbornou úroveň. Některým žákům nevyhovovaly některé termíny, a proto se schůzek nemohli zúčastnit s ohledem na dojíždění.

f) Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?

Jediné výhrady byly k času konání aktivit. Problémem bylo, že program byl zahájen po začátku školního roku, byl dán již rozvrh hodin a žáci měli naplánovány i volnočasové aktivity. Proto nebyl stanoven jeden den k realizaci, ale dny se střídaly.

g) Opakovala se některá výhrada/připomínka ze strany účastníků častěji? Jaká?

Opakovaly se pouze připomínky k časové organizaci programu, které jsou zmíněny v předchozích bodech.

h) Budou případné připomínky účastníků zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?

K časové realizaci programu: Vhodné by bylo počítat již dopředu se zapojením třídy a přizpůsobit tomu rozvrh hodin, některý den kratší vyučování a současně také dopředu oznámit tento termín žákům, aby nekolidoval s jinými volnočasovými aktivitami.

i) Jak byl program hodnocen ze strany realizátorů programu?

Cíl byl splněn, časová náročnost přiměřená, náplň pestrá, stinnou stránkou byla vysoká

míra administrativy

j) *Navrhují realizátoři úpravy programu, popř. jaké?*

Snížit administrativní náročnost.

k) *Budou tyto návrhy realizátorů zpracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?*

Viz výše.

l) *Konkrétní výčet úprav, které budou na základě ověření programu zpracovány do další/finální verze programu:*

Program bude doplněn o fotografie a výstupy ze schůzek, aby byla zvýšena jeho názornost.

Program se upraví tak, že „domácí úkoly“ budou pouze doporučené a jejich počet bude snížen.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Mgr. Zuzana Klusková	19. 7. 2019	

